

OCTOGON

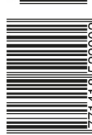
ARCHITECTURE
& DESIGN

*Egyetemfejlesztés
Kecskeméten*

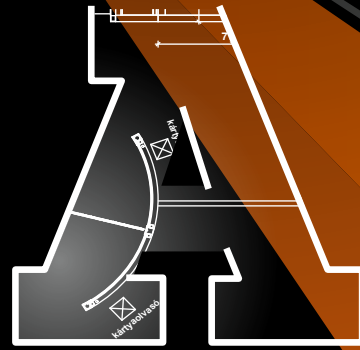
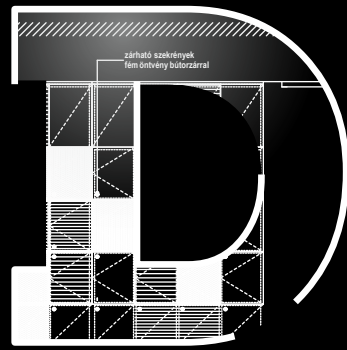
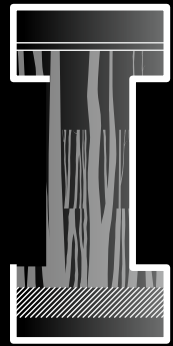
TŐZSDEGURU-KELTETŐ

20002 >

9 771418 522002

www.octogon.hu
2022. SZÁM 1950 Ft
Előfizetőknek: 1400 Ft

FITOUT[®]
IRODAKIVITELEZÉS

FITOUT ZRT.

1139 Budapest, Lomb utca 37-39.

telefon +361 7001730

web www.fitout.hu

OCTOGON 1998 ÓTA

ARCHITECTURE
& DESIGN

MEGJELENT LAPSZÁMAINK:

1998/1. 1998/2. 1998/3. 1999/1. 1999/2. 1999/3. 1999/4. 1999/5. 1999/6. 2000/1. 2000/2. 2000/3. 2000/4. 2000/5. 2000/6.

2001/1. 2001/2. 2001/3. 2001/4. 2001/5. 2001/6. 2002/1. 2002/2. 2002/3. 2002/4. 2002/5. 2002/6. 2003/1. 2003/2. 2003/3.

2003/4. 2003/5-6. 2004/1. 2004/2. 2004/3. 2004/4. 2004/5. 2004/6.+2005/1. 2005/2. 2005/3. 2005/4. 2005/5. 2005/6. 2006/1. 2006/2.

2006/3. 2006/4. 2006/5. 2006/6. 2007/1. 2007/2. 2007/3. 2007/4. 2007/5. 2007/6. 2008/1. 2008/2. 2008/3. 2008/4. 2008/5-6.

2009/1. 2009/2. 2009/3. 2009/4. 2009/5. 2009/6. 2009/7. 2009/8. 2009/9. 2009/10. 2010/1. 2010/2. 2010/3. 2010/4. 2010/5.

2010/6. 2010/7. 2010/8-9. 2010/10. 2011/1. 2011/2-3. 2011/4. 2011/5. 2011/6. 2011/7. 2011/8-9. 2012/1. 2012/2. 2012/3. 2012/4.

2012/5. 2012/6. 2012/7. 2012/8. 2012/9. 2012/10. 2013/1. 2013/2. 2013/3. 2013/4. 2013/5. 2013/6. 2014/1. 2014/2. 2014/3.

2014/4. 2014/5. 2014/6. 2014/7. 2014/8. 2015/1. 2015/2. 2015/3. 2015/4. 2015/5. 2015/6. 2015/7. 2015/8. 2016/1. 2016/2.

2016/3. 2016/4. 2016/5. 2016/6. 2016/7. 2016/8. 2017/1. 2017/2. 2017/3. 2017/4. 2017/5. 2017/6. 2017/7. 2017/8.

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

*a forgalmasabb hírlapárusoknál, az **inmedio** és a **RELAY** üzletekben
valamint az alternatív árusítóhelyeken!*

📍 RÓZSAVÖLGYI
ÉS TÁRSA ZENEMŰBOLT
1052 Budapest,
Szervita tér 5.

📍 FUGA – BUDAPESTI
ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT
1052 Budapest,
Petőfi Sándor utca 5.

📍 ÍRÓK BOLTJA
1061 Budapest,
Andrássy út 45.

📍 MŰVÉSZETEK
PALOTÁJA
1095 Budapest,
Komor Marcell utca 1.

📍 TERC
SZAKKÖNYVESBOLT
1149 Budapest,
Pillangó park 9.

📍 FÓKUSZ
KÖNYVÁRUHÁZ
1072 Budapest,
Rákóczi út 14.

📍 MAGVETŐ
CAFÉ
1074 Budapest,
Dobány utca 13.

2020/1.

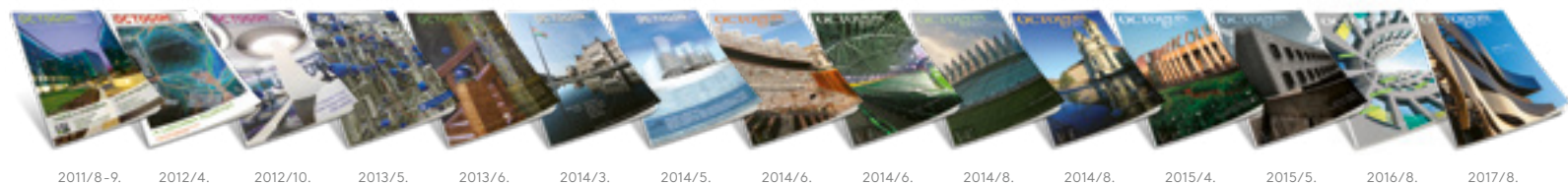

2018/1. 2018/2. 2018/ 3. 2018/4. 2018/5. 2018/6. 2018/7. 2018/8. 2019/1. 2019/2. 2019/3. 2019/4. 2019/5. 2019/6. 2019/7. 2019/7

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

1999/6. 2001/4. 2002/2. 2002. 2004/6. 2006/4. 2007/2. 2007/3. 2008/5-6. 2009/9. 2009/9. 2010/7. 2010/8. 2011/2-3. 2011/2-3.

2011/8-9. 2012/4. 2012/10. 2013/5. 2013/6. 2014/3. 2014/5. 2014/6. 2014/6. 2014/8. 2014/8. 2015/4. 2015/5. 2016/8. 2017/8.

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008.

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

1999/5. 1999/6. 2000. 2000/4. 2000/4. 2000/5. 2000/5. 2000/6. 2001/1.

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

2000. 2003. 2006. 2007. 2008.

OTTHON

Újra leveszem a polcra egyik kedvenc könyvem. Bill Bryson amerikai író, újságíró At Home: A Short History of Private Life című vaskos kötete 2010-ben jelent meg. A gazdagon lábjegyzetelt kitűnő magyar fordítás két évvel követte az amerikai „Otthon – A magánélet rövid története” cím alatt. Ebben a kötetben a szerző különös utazást tesz frissen megvásárolt, a 19. század derekán épült angol, vidéki otthonában. Helyiségről helyiségre fedezi fel, kutatja ki és írja meg az emberi hajlék kultúrtörténetét, legyen szó a hétköznapi apróságokról, vagy a tájra, az építészeti szerkesztésre, a stílusra vonatkozó átfogóbb összefüggésekről. Villanykapcsoló, ablaküveg, lépcső, vízvezeték, áram, világítás, konyhai berendezések, a hálószoba, a háztartás apróbb-nagyobb részletein keresztül értjük meg, hogy milyen radikális változáson ment keresztül a magánéletünk, életmódunk csak abban a százötven évben is, amióta a szerző új otthona 1851-ben, egy lelkipásztor megbízásából felépült. Hatalmas tudást és végtelen, szinte kozmikus összetettséget rejtenek a falak, ha kellően közelről és kellő alaposággal vesszük szemügyre őket. Miért fontos ez éppen most? Könnyen kitalálható.

A globális kiterjedésű és igen fenyegető koronavírus egyetlen hatásos ellenszereként radikális változást kell átélünk annak érdekében, hogy a járvány terjedésének lassítása sikerüljön, minél több emberéletet megmentve. Kényszerből ugyan, de családok milliói zárkóznak be otthonukba, így csökkentve a vírus átadásának lehetőségét. Mindaz, ami évtizedek óta mindenféle valódi tudatosság, reflexió nélkül az életünk, az életmódunk, a magánéletünk alapjait képezte, villámgyorsan rendeződik át. Nem pusztán városainkhoz, köztereinkhez, az infrastruktúráinkhoz, nem pusztán a tényekhez, a tudományhoz, a politikához, a mikro- és makrogazdasághoz való viszonyunkban, hanem az otthonunkhoz, a lakásunkhoz, az idő eltöltéséhez, a belső időnk múlásához való alapvetéseinkben is fenekestül fordult fel minden. Kényszerből ugyan, de újra fel kell fedoznünk, újjá kell alakítanunk az emberi civilizációt, tanulnunk kell sebezhetőségéből. Ezt a tanulást pedig az otthonhoz mint fogalomhoz, illetve az otthonhoz mint fizikai térhez való viszonyunk tudatos, racionális és egyben spirituális, kulturális átgondolásával kell kezdenünk – és erre most rendkívül sok idő jut.

Építészeti lap szerkesztője lévén nem tudok nem gondolni arra, hogy vajon az elmúlt években, évtizedekben gyakran pusztán spekulációs céllal épült lakások mennyire képesek betölteni az otthon szerepét. Tudjuk, tapasztaltuk, hogy gyakran olyan alaprajzok épültek fel, amelyek maximum a munkahelyen töltött periódusok közötti rövid alvási, tisztálkodási igények kielégítésére alkalmasak. Hihetetlenül felértékelődött például a használható erkély vagy a kertkapcsolat szerepe, de valószínűleg tömegével fogjuk átélni a privát tér hiányából, a konyhák, étkezők terének redukálódásából adódó családi feszültségek sorát is, hogy a javíthatatlanul elromló, jövedelem hiányában nehezen pótolható háztartási eszközökről, vagy a rossz designban tervezett, hosszabb együttélésben nem funkcionáló berendezési tárgyainkról, bútorainkról ne is beszéljünk. A home office, az otthoni munka nem pusztán arra mutatott rá, hogy technológiailag megoldható kevesebb helyváltoztatással, utazással is a munkavégzés, hanem arra is, hogy újabb tervezésű lakásainkban nincs szeparált hely, ahol a családtól visszavonulva lehet néhány órát dolgozni, de ugyanígy megoldatlan a tartós élelmiszerek tárolásának kérdése is, amit egy generációval előttünk még létező spájzok, kamrák fogadtak be.

Nem tudjuk, nem tudhatjuk, hogy hány hónapig leszünk otthon, de ez az idő fontos ahhoz, hogy új perspektívákban, összefüggésekben lássuk az otthon, a lakás, a magánélet fizikai tereinek összefüggéseit. Az újrakezdésben új mérnöki felelősség hárul majd a tervezőkre, fejlesztőkre, hogy egy újabb járvány okozta karantén körülményei között ne a hihetetlen erőforrásból létrehozott üres irodaházakat, széles és forgalommentes városi autópályáinkat kelljen bámulnunk, ha az ablakon kinézünk, hanem élhető lakásainkban, otthonainkban legyünk képesek átvészelni a nehéz időszakokat.

A szerk.

KIADJA / Publisher

© PUBLISHING KFT.

A szerkesztőség címe: 1037 Budapest, Folyondár utca 26.

Levelezési, számlázási cím: 1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.

Telefon: +36 30 5108888 | E-mail: info@octogon.hu

**LAPIGAZGATÓ
FORMATERVEZŐ MÉRNÖK**

Executive Director
Design Engineer
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief

Martinkó József
jozsef.martinko@octogon.hu

VEZETŐ SZERKESZTŐ / Senior Editor

Szira Péter
peter.szira@octogon.hu

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ / Founding Editor

Bojár Iván András
(1998-tól 2015-ig)

OCTOGON ONLINE FŐSZERKESZTŐ

Editor-in-Chief of OCTOGON Online
Ujlaky-Gazdag István
istvan.ujlaky@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSAK

Correspondents
Kovács Péter, Szépvölgyi Viktória,
Torma Tamás, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK

Foreign correspondents
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ

Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design

Ipsics Barbara
grafikus@octogon.hu

LOGÓTERV / Logo Design

Sólymos Ágnes Eszter

MÉDIATANÁCSADÓ

Media consultant
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

MÉDIATANÁCSADÓ

Media consultant
Kun Mária
maria.kun@octogon.hu

MÉDIATANÁCSADÓ

Media consultant
Toperczer Attila
attila.toperczer@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS

Printed by
Pauker Nyomda
Ügyvezető igazgató: Vértes Gábor
ISSN 1418-5229

TERJESZTÉS / Distributed by

Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult observer.hu

A címlapképen:

A fejlesztés alatt álló Kecskemét Campus első épülete
Fotó: Bujnovszky Tamás

TAR TA LOM

KÜLFÖLD

18 | Cser Brigitta
BEATO 1904: HUB A TORTÁN
Lisszabon
JOÃO PERLOIRO
(PROMONTÓRIO ARCHITECT)

24 | Molnár Szilvia
FA ÉS IDŐ
Apartmanház Murauban
NAGY CSILLA, TÓTH ZOLTÁN
(ARTGROUP ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ)

VILLA:

30 | Götz Eszter
REJTETT ÁTVÁLTOZÁS
Ligeti műteremvilla
ZOMBOR GÁBOR DLA (MONOSTUDIO)

BUDAPEST

40 | Pesti Monika
IPARI HANGULAT
Új ALDI-áruház Csepelen
KENDIK GÉZA (A4 STUDIO)

46 | Pesti Monika
NYERGELJ, FORDULJ!
Lovarda és Főőrség a budai Várban
POTZNER FERENC
(KÖZTI ZRT. - POTZNER STÚDIÓ)

ITTHON

61 | Uhl Gabriella
BIOMORF SZERKEZET
Lovarda Nyíregyházán
EKLER DEZSŐ DLA (EKLER ÉPÍTÉSZ KFT.)

68 | Zöldi Anna
BOHÉMÉLET FARMERBAN
Eiffel Műhelyház és Próbacentrum
MAROSI MIKLÓS
(KÖZTI ZRT. - MAROSI STÚDIÓ)

80 | Bán Dávid
SZECESSZIÓS ÁRAMKÖRÖK
A kecskeméti Campus
HARTVIG LAJOS DLA ÉS BÁNÁTI BÉLA
(BÁNÁTI + HARTVIG ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.),
NYÉKI GÁBOR (LIMA DESIGN KFT.)

92 | Uhl Gabriella
ÖLELÉS
A pátyi Szent II. János Pál pápa templom
GUTOWSKI ROBERT
(ROBERT GUTOWSKI ARCHITECTS)

100 | Uhl Gabriella
FAFÜGGÖNY ÉS VASBETON SAPKA
A pilisszentkereszti Boldog Özséb Kilátó
KOLLER JÓZSEF
(KOLLER ÉS TÁRSA ÉPÍTÉSZETI KFT.)

106 | **A ZEN ÉS A MÚLTÁPOLÁS**
Zen Garden resort – Zánka
SEBESTYÉN PÉTER
(MÁSFÉL ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ KFT.)

KÉPESSZÉ

116 | **PLAN B**
A jövő emlékezete
Bán Zsófia kisesszéje, Bujnovszky Tamás fotói
BALÓ DÁNIEL ÉS BENE TAMÁS
(‘STUDIOB’)

DESIGN LOKÁTOR

126 | Zsoldos Anna
SZÍNHÁZMATRJOSKA
Thália Télikert
VINCZE KRISZTIÁN
(ART'O-DOM KFT.)

132 | **JÁTÉKTÖRTÉNET SZAKRÁLIS TEREKBE**
*A Lőrinc pap téri Jézus Szíve jezsuita templom
gyerekjátékszója*
HORY GERGELY, MAJOR ZOLTÁN,
MÜLLNER PÉTER
(PARTIZAN ARCHITECTURE)

135 | Martinkó József
BEKÖLTÖZŐK
Irodai terek a Magyar Telekom székházában
CSANKI BEA (MAGYAR TELEKOM)

148 | Bán Dávid
**A HELY, AHOL A PINCÉR
TALÁLKOZIK A NETTEL**
A Netpincér új irodája
GÖBÖLYÖS KRISTÓF
(ART FRONT HUNGARY KFT.)

158 | Vakli Tünde
KÖZÉPPONTBAN AZ ANALÓG FOTOGRAFIA
A Főfotó a Baross utcában
KRASZNAI JÁNOS, PROKOPP DÓRA,
ZSIGMOND GÁBOR

164 | Szőnyeg-Szegvári Eszter
EGY LEGENDA METAMORFÓZISA
Iroda lett a Pajtás étteremből
HATVANI ÁDÁM
(SPORAARCHITECTS ÉPÍTÉSZETI KFT.)

LEBEGŐ LÉPCSŐ BUDAPESTEN

Dual Glass Kft.
2243 Kóka, Nagykátai út 133.
info@dualglass.hu
www.dualglass.hu
70/398-4845

DUALGLASS

THE *SPIRIT* OF PROJECT
VELARIA SLIDING PANELS, DRESS BOLD WARDROBE, SELF BOLD DRAWER UNIT DESIGN G.BAVUSO

Rimadesio

RIMADESIO.COM

ARKHENA
BUDAPEST V. KER. HOLD U. 21.
TEL +36 1 302 8150/51, +36 30 302 8150/51
ARKHENA@ARKHENA.HU
WWW.ARKHENA.HU

arkhenea
interior design

Burkolataink már évtizedek óta hozzák el otthonába a magyar tölgyfakincs legjavát. Tradicionális tömör fa padlóink mellett, a természetes fa melegségét padlófűtésre is helyezhető, modern, rétegelt tölgyfapadlóink adják át önnek. Azért, hogy a természet nyújtotta élményt még áthatóbbá tegyük, teraszburkolataink, és különleges tapintású, tömör fa bútoraink után bemutatjuk legújabb fejlesztésünket, az első EDELHOLZ falburkolat családot. Otthonában immár teljességében élvezheti a tölgyerdők hamisítatlan illatát, hiszen a fa természetes lélegzőképességét falburkolatainkon is megőrizzük.

— ORIGINAL MASSIVE —
EDELHOLZ
— PARKETT —
PADLÓK ÉS BÚTOROK
www.edelholz.hu

Nyiss a luxusra!

emezzi

slim windows
doors & partitions

Az EMEZZI belső ajtó rendszer filigrán, szinte láthatatlan anyagvastagsággal bír. Ezzel válhat a tervezők álmává. Az alapanyagában alumínium szerkezet manapság leginkább fekete és fehér színben hódít, de természetesen a RAL-színskála minden árnyalatában elérhető.

Stílusában leginkább a loft világhoz passzoló termék, ami Magyarországon csak nálunk elérhető, nyíló, és toló működtetés mellett Pivo (forgótengelyes) opcióban is elérhető, és alkalmas üveg-válaszfal és zuhany válaszfal kialakítására is.

1016 Budapest, Hegyalja út 23. | +36 (1) 78-88-088 | +36 (20) 28-44-738
info@portecles.hu | www.portecles.hu

”VAN EGY ÁLMUNK:

**TÉGED LÁTUNK, AHOGY
ÉPPEN KÉSZÜLSZ
A MAI NAPODRA.”**

TGSELECTION.HU

20 éve
a kert, ami éltet

Tectona **Grandis**
élet a zöldben

Eredeti, hamisítatlan színek.

**Eredeti és változatos:
Max Exterior színek és dekorok.**

Öltöztesse karakteresen az épületeit. Káprázatos UNI színek, különleges individuális grafikák. Max Exterior lapjaink a tervezői kreativitás szabad szárnyalását biztosítják.

Max Exterior. Az eredeti.

Homlokzatburkolat, belsőépítészet, design
bútor – inspirálódjon és inspiráljon másokat is:
showroom.fundermax.at

FunderMax GmbH, Klagenfurter Straße 87-89, A-9300 St. Veit/Glan
T +43 (0) 5/9494-0, F +43 (0) 5/9494-4200, office@fundermax.at
Gabor Koepeczi-Bocz, T +36 30 690 3116, Gabor.Koepeczi-Bocz@fundermax.biz

for
people
who
create

AHOL AZ ÖTLETEK SZÜLETNEK

A dániai Hellerup egyik villaépületének sötét tetőteréből született meg Søren Rose belsőépítész saját irodája. Természetes fény és friss levegő járja át most a padlásteret, amelynek egyetlen célja van: keretet adni a kreativitásnak.

Søren Rose e régi villa földszintjén és első emeletén rendezte be saját otthonát, a sokáig üresen álló tetőtérben pedig a gyakran megrendelők fogadására is szolgáló irodát. Sajátos műterem ez, ahol a belsőépítészet mellett bútortervezéssel és kiegészítőkkal is foglalkoznak. „Skandináv minimalistaként mély szeretettel viseltetünk az anyagok iránt. Nézze meg például ezt a gyönyörű, közel 100 négyzetméteres teret, ahol a téglák, a Dinesen padló és a VELUX tetőablakok uralják a teret. Van irodánk New York-ban, ott is a nyers és ipari jellegzetességeket ötvözzük a skandináv, tisztaságra törekvő stílusunkkal.” – mesélte Rose.

Bár az építész a hosszanti tetőtérrel nem szabdalta fel, a szabadon hagyott fogógerendák közé helyezett nagyméretű nyílások kiváló ritmust adnak a helyiségnek – miközben jelentős mennyiségű fényt engednek be. A fehérre burkolt tetőelemek a tégláig tisztított oromfalakkal lépnek párbeszédbe, izgalmas módon keverve ezzel a századforduló romantikáját mai korunk egyszerű tisztaságra való törekvésével. Ezt az élményt erősíti az oromfalon található kerek ablak hangsúlyozása is.

„Minden nap nagyszerű élmény belépni ebbe a térbe – mesélte – ami a napfény, a beltéri klíma és a fa harmóniájából adódik.” E viszonylag kis helyiségben összesen 12 VELUX INTEGRA® GGL elektromos vezérlésű fa tetőablakot, 3 felső kilincses, kézzel nyitható VELUX tetőablakot és VELUX CABRIO® tetőerkélyt is elhelyeztek, amelyek fantasztikus térélményt teremtve a napfény segítségével osztják fel a helyiséget. „A fény keltette életre a padlást, amely gyönyörű hely volt, de sötét és szomorú.” – mondta, hozzátéve, hogy „a VELUX tetőtéri ablakok fantasztikus építőelemek, amelyek lehetővé teszik a tető egyes részeinek az ég felé történő megnyitását. Ezek a gesztusok nagyon könnyen érthetőek és átélhetőek. Csak az a kérdés,

hogyan mennyi fényt akarunk bejuttatni egy helyiségbe és minden lehetséges velük: alkottunk reggel és délután világos területeket, de kialakítottunk szabadtéri tereket is – a fény a legnagyobb luxus.”

A kiemelten energiahatékony, háromrétegű üvegezéssel ellátott VELUX INTEGRA® tetőablakok VELUX ACTIVE beltéri klíma szabályozóval felszerelve folyamatosan figyelik a helyiség hőmérsékletét, páratartalmát, CO2 szintjét és szükség esetén észrevétlenül kinyitják vagy bezárják az ablakokat. Minden ablak ráadásul automatikusan záródik akkor is, ha elered az eső. „Ez a fajta megoldás teljes mértékben összhangban van a tervezési filozófiánkkal, mivel egészségesebb munkakörnyezetet teremt és boldogabbá teszi az embereket” – erősítette meg Rose.

Minden tetőtér kialakításánál kiemelten fontos a tetőablakok megfelelő helyzetének meghatározása. A tervező saját irodájában ezért szándékosan aszimmetriára törekedett: az egyik oldalon ötször kettő, míg, a másikon kétszer két ablak található, így egy esetleges átalakításnál rugalmasan lehet majd gazdálkodni a mintegy 100 négyzetméternyi térrel. A VELUX CABRIO® tetőerkélyek alacsony parapetmagassága, valamint a tetőablakok egymás feletti elhelyezése a kiváló kilátás mellett a napfény minél egyenletesebb szóródását is biztosítja. „Gyönyörű fénysávokat adnak ezek az ablakok” – lelkesedett a tervező. A rejtett szelemeneken nyugvó fogógerendák sokszor zsúfolttá, megosztottá teszik a helyiségeket, ha ugyanis nem esik rájuk elég fény, a szem mennyezetnek látja – a tetőablakokat ezért szándékosan illesztették szorosan ezek mellé, így a gerendák megvilágítva ritmikusságot adó díszítőelemekké szelődültek.

VELUX®

VELUX Magyarország Kft., 1031 Budapest Zsófia utca 1-3.
<https://www.velux.hu/szakembereknek> | +361 4360601 | vevoszolgalat@velux.com

Európa első számú kapu- és ajtógyártója

- Automata garázkapuk BiSecur rádiós rendszerrel

- Alumínium bejárati ajtók széirában RC3 biztonsági fokkal

- Hődhídmentes acélajtók magas hőszigeteléssel

TERRÁN GENERON – A NAPRAKÉSZ TETŐ

2020-ban, a fokozódó klímaválság évében különösen fontos, hogy milyen termékekkel vesszük körül magunkat, milyen technológiákkal építkezünk. A tetőcserép és házunk energiaellátásának kiválasztásánál nem csak arról döntünk, hogyan védekezünk az időjárás viszontagságaival szemben. A jövő világképét minden egyes újonnan épülő vagy felújított épület meghatározza, mivel ezek nagy hatással vannak a környezetre. A Terrán Generon kitűnő megoldást kínál.

Terrán Generon. Napelemes tetőcserép, amely egy forradalmi innovációnak köszönhetően lépést tart a lakosság elvárásaival, és professzionális választ ad korunk technológiai kihívásaira. A napcellákat speciális módon integráljuk az egyes tetőcserepekre, olyan formán, hogy azok felhelyezése és megjelenése szinte megegyezik a hagyományos tetőcserepekével. Mindezt úgy, hogy a tető eredeti védelmi funkciója a teljes tetőfelületen tökéletesen biztosított. A tetőcserepek új generációja így a megszokott szerepeken túl még egy funkciót

képes betölteni: energiát termel az otthon lakói számára, ráadásul kompromisszumok, lemondások nélkül. A Generon segít abban, hogy házuk minél nagyobb százalékban megújuló napenergiát használjon. Ezáltal nemcsak a villanyszámlát csökkenti, hanem otthonunk ökológiai lábnyomát is.

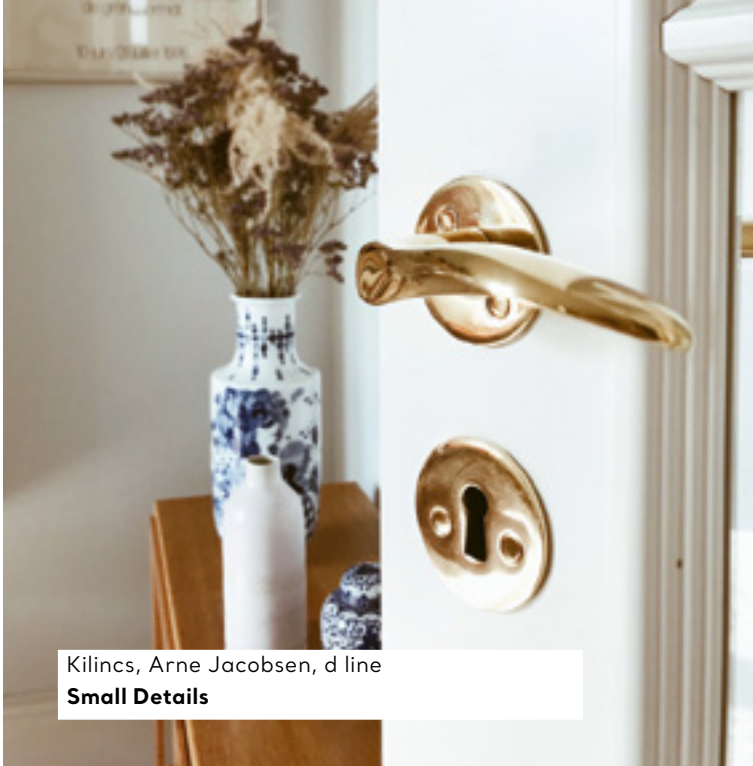
A Terrán Generon hatékonyságban és teljesítményben is felveszi a harcot a klasszikus szolár panelekkel, ráadásul az általa kínált esztétikai élmény is sokkal nagyobb. Az otthonok ennek köszönhetően az utolsó részletig – madártávlatból és közelről tekintve is – páratlan szépségűek lehetnek, nem kell a technika javára kompromisszumokat kötni! A betoncserepbe integrált napcelláknak köszönhetően nincs felesleges tetőáttörés, így a prémium termék megjelenést biztosít az ingatlan számára és növeli annak értékét. Az ingatlan így illeszkedik egy modern utcaképhez vagy éppen kitűnik a többi ház közül. A magas minőség által nyújtott életérzés egy emberöltőn keresztül elkíséri tulajdonosát.

„Termékeinket itthon készítjük és szereljük össze. Velünk mindenki biztonságban tudhatja beruházását, a hazai gyártásnak köszönhetően bármilyen kérdés, esetleges probléma esetén könnyen és gyorsan elérhető a megoldás. A Generon napelemes tetőcserepeink teljesítményére 20 év garanciát vállalunk” – mondja Jankó Árpád, a Terrán Tetőcserép Gyártó Kft. Generon divízió vezetője.

Az úttörő fejlesztés 2019-ben a hazai Construmán és a Coneco szlovákiai építőipari kiállításon is elnyerte a nagydíjat, ezenkívül az E.ON Energy Globe Awardon szintén elismeréssel tüntették ki, a GENERON kategóriagyőzelemmel zárta a versenyt.

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN

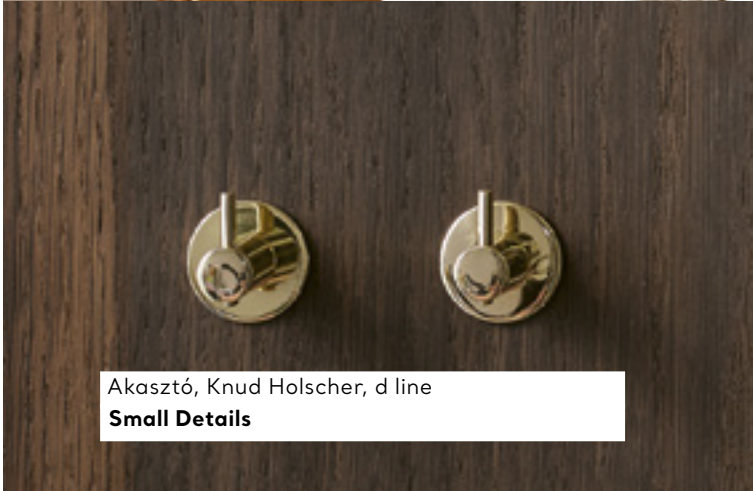
terran-generon.hu

Kilincs, Arne Jacobsen, d line
Small Details

Fogantyú, LINE, Bäckman & Berglund Sweden
Small Details

Akasztó, Knud Holscher, d line
Small Details

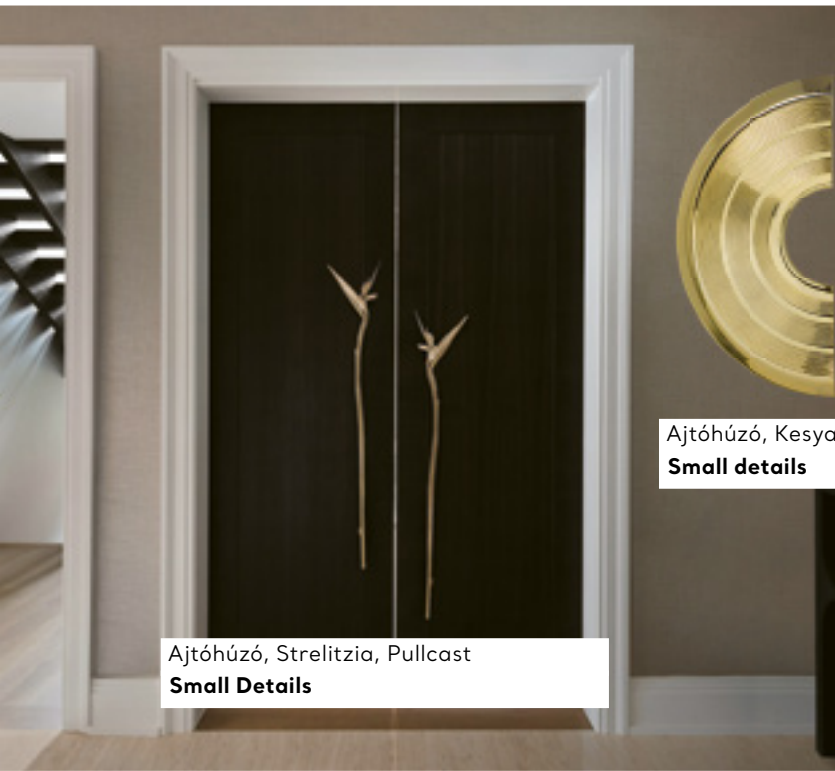
Kilincs, Arc, Formani
Small Details

Ajtóhúzó, Kerma, Pullcast
Small Details

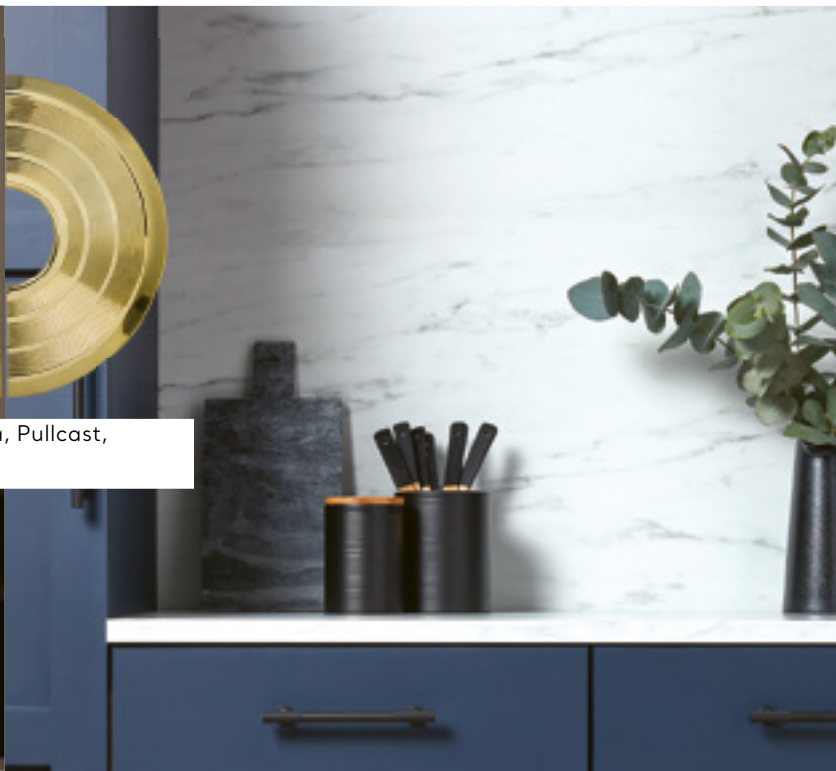
Kilincs, Nour, Formani
Small Details

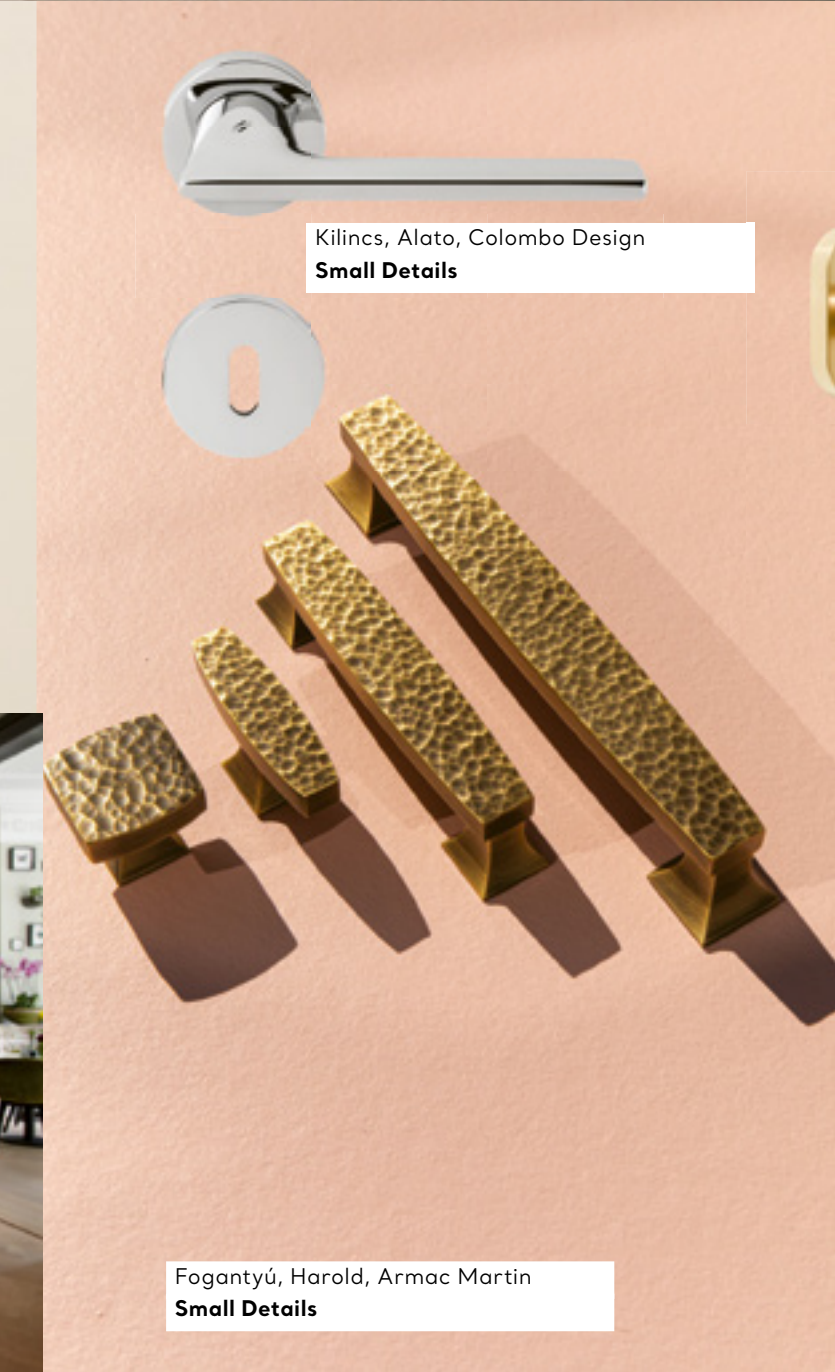
Ajtóhúzó, Strelitzia, Pullcast
Small Details

Ajtóhúzó, Kesya, Pullcast,
Small details

Fogantyú, Sparbrook, Armac Martin
Small Details

Kilincs, Alato, Colombo Design
Small Details

Ablakkilincs, Nour, Formani
Small Details

Smart kilincs, Friday by Bjarke Ingels, d line
Small Details

Fogantyú, Harold, Armac Martin
Small Details

small
d e t a i l s

smalldetails.hu
showroom: 1106. Bp, Fátyolka utca 4.
Tel.: 06 70 634 4591

Beato 1904: Hub a tortán

BORRAKTÁRBÓL BÉIRODA

Az elmúlt években a sokadik, városszövetét és szociális szerkezetét is mélyen érintő izgalmas átalakulás tanúja a portugál főváros Beato nevű városrésze. Lisszabon egyik északkeleti, a folyópartig kinyúló sávjáról van szó, amelyet – egyfajta zárványként a régi és új városközpont közé ékelve – még érintetlenül hagytak ugyan az 1998-as expófejlesztések, de azóta annál nagyobb iramban hozza be a lemaradást, és közeledik a portugáliai digitális kultúra élvonalához.

Szerző: CSER BRIGITTA | Építészeti: JOÃO PERLOIRO, PROMONTÓRIO ARQOS
Fotó: JOÃO CARMO SIMÕES

Miután az itt fekvő – többségében egyházi – nagybirtokokat a 18. század végén államosították és fokozatosan feldarabolták, helyükön megindult az ipari tevékenység – többek között enyvgyár, textilkészítő, lőszergyártás települt ide, – és szorosan ezzel összefüggésben munkásnegyedek, ún. vila operária telepek is épültek. A 20. századra a területet az ipar visszaszorulása és a kikötő jelentőségének csökkenése miatt bekövetkezett lassú pusztulás jellemezte, sőt elszórva bádoggárosok is megjelentek.

Az ezredforduló környéke nem várt változást hozott Beato életébe – amelynek egy 17. századi szent életű apát, Beato (azaz boldog) Antónia, illetve az általa alapított kolostor a névadója. A hibrid városi szövet évtizedek óta üresen álló raktáraiba, ipari csarnokai-ba designerek, építészirodák, start-up cégek, gasztroboltok, valamint kiállítóterek és más

kulturális, innovációs és kreatív funkciók kezdtek beköltözni, egyik a másik után. Az 1990-es évek szegénynegyedei és üres, omladozó ipari épületei újra élettel teltek meg. Lisszabon egyik legfrissebb, a 2019-es Web Summithez [a világ egyik legjelentősebb, évente megrendezett konferenciája – Cs. B.], a digitális gazdasághoz és az új generáció életformájához köthető Creative Hub Beato nevű megaberuházásának tőzomszéd-ságában, magántőkéből született a Beato 1904 közösségi iroda. A nevében szereplő évben épült egykori bor- és olajraktár egy nyereg-tetős épületét – amely adottságainál, méreteinél fogva konferenciák megtartásától kezdve szinte bármire alkalmas „barátságos hangulatú, rugalmasan használható” helyé alakították, ügyelve arra, hogy az épület megőrizze a városrésze jellemző ipariműemlék-jellegét.

Helyszín: LISSZABON

Tervezés/megvalósítás éve: 2015- 2018

Beépített alapterület: 702 m²

Összes beépített terület: 1928 m²

A — A négyszintes déli, alsó utcai homlokzat

B — Északi, felső utcai homlokzat (bal oldali épület)

A

B

A felső utcai bejárat a startup bolton keresztül vezet,
az ablakokból a 18. századi azulejo-paneljeiről híres, barokk
Convento do Grilo-ra látni

« A megtisztított, kefélt fa padló farontó rovarok elleni kezelés után matt viaszréteget kapott. A liftblokk acéllemezeit a helyszínen hegesztették össze. A falról ezen a szinten a falzatig leverték a vakolatot.

A bor- és olajtankok helyén kialakított mellékhelyiségekben a világítást az oldalirányú folyadéknomás felvételére szolgáló vonóvasakhoz rögzítették

C

D

A tervezők azt a soft reconstruction elvet követték – valahol a scarpai modern radikalitás és a történelemhű újjáépítés között félúton –, amelyre David Chipperfield hivatkozott ezzel a kifejezéssel, amikor a berlini Neues Museum átépítéséről beszélt, és amely elülteti a szemlélőben a kételkedés csíráját, hogy vajon meddig tart a régi, eredeti épület és hol kezdődnek az új részek [lásd még: Kenneth Frampton: David Chipperfield Architectural Works 1990–2002 – Cs. B.].

A háromemeletes, tömegében és részleteiben is robusztus, egyszerű raktárépületnek két utcai homlokzata van – az egyik északra, a másik délre néz –, nyugati oldalával a mellette álló raktárcsarnokkal képez tűzfalat, kelet felé pedig saját – egy szomszédos üres telekre nyíló – belső udvara felé fordul. A felső utcai földszintes, északi homlokzat jellegzetes portugál kisvárosi lakóépület-architektúrájú, e mögött voltak az üzletmenet fogadó- és adminisztrációs helyiségei akkoriban, amikor az

C — A legalsó szint alaprajza

D — Az udvar felőli homlokzat az acélszerkezetű lépcsőrendszerrel

épület még raktárként működött. Az alsó utcai homlokzat a Tejo folyó felé erősen lejtő terep miatt háromemeletes. Az udvarra néző homlokzaton új, fémszerkezetű külső lépcső köti össze a szinteket, amely egyszerre működik tűzlépcsőként és – mint a belső tér kiterjesztése – verandaként, ahonnan a folyóra – mellette a kikötőre, a színes konténerekre és Lisszabon emblemikus hajódaraira – nyílik kilátás. A belső tereket megtisztították minden későbbi, nem eredeti hozzáépítéstől. A tervezők célja az volt, hogy minél kevesebb új elem, kiegészítés kerüljön az épületre, ugyanakkor a legkevesebb, de még feltétlen szükséges bontással járjon az átépítés. A már egybefüggő terű, válaszfalaktól mentes szinteken a vizes helyiségeknek és tárolóknak önálló, kompakt

blokkokat alakítottak ki a korábbi bor- és olajtartályok helyén, ezáltal felszabadult a fa felületek – a kitűnő állapotban megmaradt padló és a tetőréri ácsszerkezet – látványa. A felvonó falai nyersen hagyott acéllemezek. A felső szinteken a belső terek falai fehérce-ment, mész és sárga homok 1:1:5 arányú keverékéből készült vakolattal burkoltak, a sarkokat élvédelemmel, a fafelületekhez csatlakozó részeket árnyékfugával látták el. A legalsó szinten – ami működhet garázként vagy előadóterként – csupán eltávolították a korábbi vakolatrétegeket a vastag teherhordó falakról és a kőkeretes, íves válaszfalokról. A külső homlokzatok felületein a vakolat összetétele fehérce-ment, sárga homok és sárgás oltott mész keveréke. A korábban

elfalazott, megszüntetett nyílásokat kibontották, vagy – ahogyan a tetőtérben is – újakat hoztak létre az eredeti kiosztást követve, hogy a belső terek minél nagyobb felületen jussanak természetes fényhez. Az udvari homlokzaton az új nyílások tengelyeit izgalmas dinamikájú eltolásban jelölték ki – ez a fajta egyszerre játékos és tektonikus homlokzatkialakítás amúgy is jellemző mind a korábbi korok, mind a kortárs portugál építészetre. A 2018-ban megnyílt co-working tér azóta megtelt asztalokkal és az azok fölött dolgozó strat-up cégekkel, szabadúszókkal, digitális nomádokkal. Az üzemeltető NOW – ami a no office work rövidítése – három hatalmas betűje is kikerült az egyik verandára, és hirdeti a pillanatot.

A lapos, kő kosárivek mögötti falon látható apró, díszes nyílás az egykori ipari funkció emléke, ezen keresztül tisztították a tartályok belsejét

A lógó vakolatot levertük, a falakat csak megtisztítottuk. Igyekeztünk a tereket az eredetihez a lehető leginkább közelítő állapotba hozni.

Fa és Idő

APARTMANHÁZ SANKT GEORGEN OB MURAU BAN

Biztos vagyok benne, hogy sokan emlékeznek a mórachalmi Artkaszalra. Ez az épület, a Tóth Zoltán és Nagy Csilla építészek tervezte nád panzió e magazin címlaposa volt (OCTOGON 2016/5), első hazai megjelenése után hamar a nemzetközi szaksajtó-figyelm középpontjába került, és – mint azt Tóth Zoltántól megtudtam – ma már sokan látogatnak el az Artkaszal miatt Mórachalomra. A siker sajátos márkáépítést indított el, mostanra az „Art” határt is lépett: Csongrád után Stájerország, nád helyett fa, Artkaszal után Artmur.

Szerző: MOLNÁR SZILVIA | Építészet, belsőépítészet: NAGY CSILLA, TÓTH ZOLTÁN (ARTGROUP ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ)
Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

ARTMUR
APARTMENT

Hegyi kisvasút, remek sípályák, kristálytiszta patakok, „Holzmuseum” (hisz’ errefelé a faipar a gazdaság alapja). Az alpesi Sankt Georgen ob Murau falu, ahogyan a neve sugallja, Murau közelében található, nagyjából 6-8 kilométerre a középkori épületekkel tűzdelt kisvárostól. Építészeti kétségtelenül a régmúlt határozza meg ezt a várost, ám aki arra jár, egészen biztosan átsétál majd az 1995-ben átadott Mursteg gyalogos-kerékpáros hídon (tervező: Meili, Peter Architekten, Zürich), ami a Mura folyó felett haladva át a városközpontot és a vasútállomást köti össze. A Holzezeit faipari kiállítás alkalmából megépített híd funkcióján túl stílusosan a helyi faipar lehetőségeinek szép és korszerű „mintadarabja”, préselt, ragasztott-rétegelt szerkezeti és burkolati elemei mutatják, mi mindent lehet a modern technológia segítségével kihozni a fából, e híd esetében vörös- és lucfenyőből. Érthető, ha az olvasó ennél a pontnál felteszi a

kérdést, hogy mi köze van egy hídnak az Artmur apartmanhoz? Egyszerű, számomra a Mursteg kortársi szépsége, a projekt sajátossága helyi fa alapanyag, külföldi tervező, osztrák kivitelező kicsit analóg az Artmur történetével, és őszintén remélem, hogy a nemzetközi visszhang is hasonló lesz ennél. Történt ugyanis, hogy az Artkazal turisztikai és építészeti sikerén felbátorodva a tulajdonosok a magyar turisták számára kifejezetten kedvelt Murau környékét nézték ki folytatásul, és ismét Tóth Zoltánékat kérték fel tervezésre. A környékhez, a tájhoz kapcsolódó építészeti narratíva itt sem marad el. Már az első tervek is natúr fa épületekre szóltak, de téglalap formájúra, aminek áttört, hófehér Kerlite (mázatlan kőporcelán) abroncsa úgy egészítette volna ki a központi, kompakt, fa épületmagot, mintha puha, változó vastagságú hótakaró borítaná a tetőt, ölelné, keretezné a házat. Ez a terv aztán többször módosult, finomodott, s lett a végeredmény a táj

karakteréhez, de a helyszín építészeti hagyományaihoz is roppant illeszkedő, a klasszikus hegyi terménytárolók sziluettjével megrajzolt, háromszintes épület. A bravúr épp a finom, kellő szakmai öntudattal, ízléssel, „sajátvilággal” létrehozott adaptációban van. Ez a ház úgy teljesíti a helyi közösség által óhajtott környezeti illeszkedést, hogy az önmagába zárt, retrográd struktúra helyett nyitott, és ami igazán izgalmas az építészetében: kész egész, mégis folyton változásban van. Fa és Idő, ténylegesen ezek az építőanyagai. Külső nézetben első pillantásra mintha ferde felmenőfalakkal épített, nyeregterővel fedett szimmetrikus épületet látnánk, ám a főbejárat felőli nézetben határozott sziluett csupán keret, amit a cementlapos burkolat és esti világításban ívfények erősítenek. Ezen a kereten belül minden mozgásban van. A lécezés eltérő irányú sávozása, a központi kubusból, szintén szürke cementlappal burkolt, kiugratott-visszaléptetett homlokzati

A ház teljes egészében fenyőből épült,
a szerkezeti váz, a teherhordó és a válaszfalak, a födémek egyaránt

> Kedves egyezés,
hogy az egyedi
konyhák pultja
mögött, a falon,
üveglap mögött
kukoricaszemeket
láthatunk, éppen
úgy, mint az Artkaszal
konyhájában

szakaszok – a szinteket összefogó lépcsőház, a földszinti közösségi tér, a keret szimmetriatengelyében kialakított főbejárat; az északi oldal földszintjén a szaunadoboz. Dél felé (a Kreischberg sípálya irányába) döntött homlokzatú, lécezett, eltolható erkélyfal nyitja meg, formálja újra és újra át a házat. Észak felől acélhuzalokra vadszőlővel futtatott, élő növényfalat láthatunk majd, évszakokkal változót, ekként kacsos, rügyezős, zöld, ősszel vörösbe hajló lombozattal. Majd; mert jelenleg még alakul, pár hónapja adták csak át a házat és a vegetációnak is kell egy kis idő, melegedés, mire beindul a növekedés. És változik a külső homlokzat is, a fa idővel beérik, bizonyára még az is befolyásolja majd a változás mértékét, a színt, a tónust, hogy éppen melyik égtáj felé néz a homlokzat. Ami ennél az épületnél számunkra vonzó látvány, ha vendégek vagyunk, akkor meg plusz kényelmes közeg, az Artgroup Építész Stúdió tervezőinek újabb referenciát jelent, de jelentette hasznos, külföldi szakmai tapasztalat megszerzését is. Közel az elindulásuk hamar egyértelművé vált, hogy a beruházás szempontjából is az a legjobb, ha helyben, helyi munkaerővel oldják meg az épület kivitelezését. A ház teljes egészében fenyőből épült – a szerkezeti váz, a teherhordó és a válaszfalak, a födémek egyaránt –, ún. CLT-technológiával (rétegragasztott fapanel), ami felénk kevéssé, azon a tájon azonban már bejáratott.

Az alapot még jóval a tél beállta előtt készítették el – tudják, Alpok, más tájak, más szokások... –, a felépítményt nagyjából két hét alatt rakták össze a helyszínen. Külön érdekesség a hangszigetelés, lévén faépület és szálláshely, ezért ez a szakipar nagy odafigyelést igényelt: más és más akusztikai tulajdonságokkal bíró panelek kerültek a házba attól függően, hogy mondjuk épp milyen a tájolása az adott térrésznek, milyen funkció van benne, emelet vagy földszint stb.

Az Artmurban öt tágas, világos apartman közül választhatnak a vendégek: a földszinti szaunavilág és közösségi terek mellett egy akadálymentesített stúdiót találunk, az emeleteken pedig egy-egy kétszemes, pótágyazható, fürdőszobás, konyhás, étkezős STUDIO-t, továbbá kétszobás (2-6 személyes), ugyancsak fürdőszobás, konyhás, étkezős és plusz toalettal kialakított DELUX apartmant. Az építész a belsőépítész, de még az arculat is kellemes egységet alkot. Nem véletlenül, mert „egy kéz”, az Artgroup rajzolta a terveket, a stúdiótagok választották ki az anyagokat, eszközöket, tárgyakat a csempéktől a csaptelepekig, és vitték végig a teljes megvalósítás folyamatát. Kellemes a szemnek, hogy az épület idomai, strukturái formálták az infografikai elemeket, de még a helyszínen árusított, kóstolható borok címkéit is. Az már a kulináris élvezetekhez kapcsolódik, hogy jó magyar borokat töltöttek ezekbe a palackokba.

Szintterület (nettó): 600 m²

Tervezés éve: 2017-18

Megvalósítás éve: 2020

Vezető tervezők – építész és belsőépítész:

NAGY CSILLA, TÓTH ZOLTÁN
(ARTGROUP ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ)

Munkatársak – építész és belsőépítész:

KOLLÁR PETRA, KIMLE OLGA
(ARTGROUP ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ)

Arculattervezés: VARGA VIKTOR
(FLAVADESIGN), TÓTH ZOLTÁN
(ARTGROUP ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ)

Közelben a Kreischberg sípálya

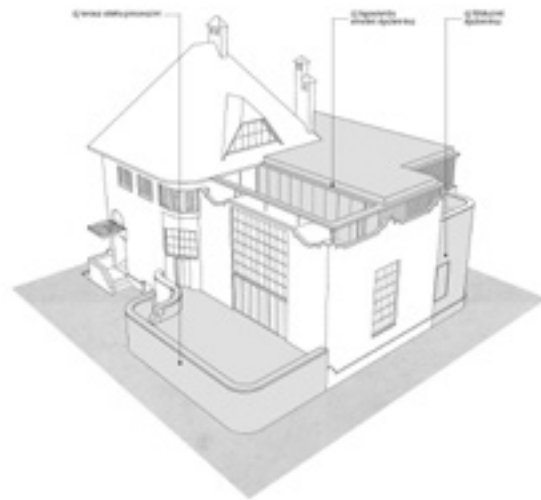
A Stefánia úton megújult egy 2006 óta műemléki védelmet élvező, már megépültek is gyönyörű villa, ami két jelentős szobrászművész műterme is volt: a városligeti Anonymus szobor alkotója, Ligeti Miklós építtette, később Kisfaludi Stróbl Zsigmond dolgozott a falai között. Most egy politikatudományi alapítvány székhelye lett, így a funkcióváltás a hiteles rekonstrukció mellett a bővítés igényét is fölvetette.

A LIGETI MŰTEREMVILLA REKONSTRUKCIÓJA

Rejtett átváltozás

Szerző: GÖTZ ESZTER | Építészet: ZOMBOR GÁBOR DLA – MONOSTUDIO
Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

A közös irodában dolgozó Bálint Zoltán és Jámbor Lajos legjelentősebb szecessziós épületei Nagyváradon, Fiumében, Debrecenben állnak; Budapest arculatára az általuk átalakított Fészek Klub mellett elsősorban bérházaik, villaépületeik tettek maradandó hatást. A késő historizmustól indultak, de kifejezetten újító szellemiségű alkotók voltak. A szecesszió

számukra a 20. század elején már belátható változások előfutára volt, korszerű anyagok, a homlokzatra kivetülő térszerkezet, tágas belső terek, egyedi tömegformálás sugárzik épületeikről, egyfajta nyugodt, kiegyensúlyozott racionalitás, ami nem mond ellent a díszettségnek, de azt józanul és derűs életörömmel rendelik alá a korszerűségnek. Több

villaépületük is áll a Városliget környékén, ezen jól megfigyelhető az az út, amelyen Lechner magyaros szecessziójától a századfordulón egyre határozottabban indultak el a letisztult formaalakítás felé. A Ligeti-műteremvilla terve Zala György szobrász Ajtósi Dürer soron álló (Lechnerrel közösen tervezett) műteremháza után, 1904-ben készült. Építészei ekkor

« Az utca felől elrejtett emeletráépítés csak a hátsó kertből látható

A tervezés érzékeny téralakító gesztusainak köszönhetően a Ligeti-villa kívül-belül visszakapta egykori szépségét

« A műteremvilla eredeti állapotában: itt még látható a most elbontott toldalék

> A földszint leglátványosabb eleme a mives, szecessziós falépcső

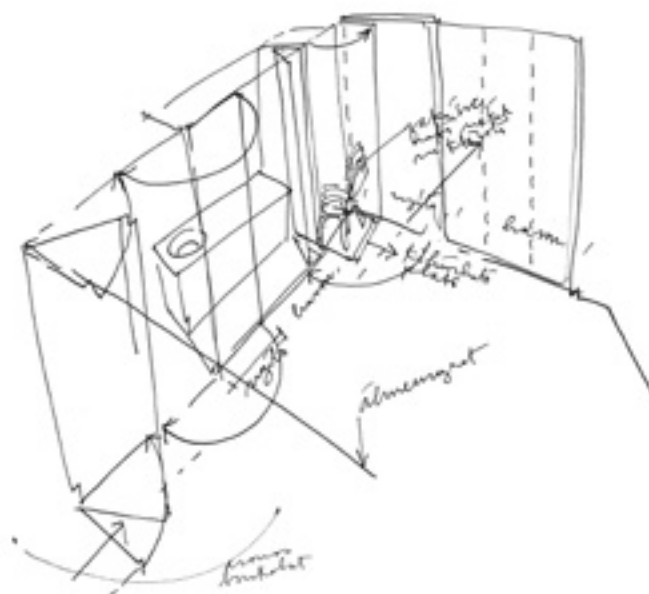

Természetes fény járja át a földszinti nagytermet

már maguk mögött hagyták az 1900-as párizsi világkiállításra tervezett magyar pavilonjuk tobzódó historizmusát. Ott mozgalmas, romantikus egyvelegre volt szükség, amely felsorakoztatta a magyarországi régiók és történelmi korszakok jellemző építészetét, míg a Stefánián egy kompakt kis villa született, merész részletmegoldásokkal, kifinomult arányérzékkel és a lakáskultúra kifejezetten modern felfogásával. Már a telepítés is formabontó volt, mivel a villát – a környéken szokatlan megoldással – nem az utcára tolták, hanem a kert mélyére. A két, egymáshoz képest homlokzati síkban is, magasságban is eltérő tömegeből komponált, kecses, kétszintes épületet széles, rusztikus kőlabazat vette körbe, fölötté jobboldalon egy hatalmas, osztott üvegtábla, még följebb

egy tetőterasz körívvel lágyított, klinkertéglákból kirakott vonala zárta a kompozíciót. A baloldal markánsan előreugrott, az oldalra helyezett bejárat pozícióját szintén faragott kőmellvéd emelte ki, az ívesen beforduló emeleti ablaksort hullámvonalú vakolatkeret fogta közre, legfelül karcsú kéménytornyok vették körbe a sátozott. Ahogyan Bálint és Jámbor más lakóházai, ez is tökéletes összművészeti produktum lett: az enteriőrök, a bútortzat, a faragott lépcsőkortlát, a falakat borító textilek tervei is az ő kezükből kerültek ki. A most befejeződött rekonstrukció vissza helyezte a villát Budapest építészeti büszkeséglistájára, felragyogtatva, sőt továbbgondolva eredeti értékeit, és az utca felől ügyesen elrejtve mindazt, amit a jelen hozzatott. Mert hozzá

kellett tenni, ez nem volt kérdés, hiszen az új tulajdonosnak a nagyobb, egybefüggő tér mellett kisebb, reprezentatív egységekre, ezen túl pedig irodákra, tárgyalókra, szemináriumi termekre, raktárakra volt szüksége. Zombor Gábor és a Monostudio tervezőcsapata kötöttség helyett inkább erőteljes inspirációnak fogta fel a műemléki követelményeket. Bátisan hagyatkoztak az eredeti tervezők rugalmas tömegalakítására, annyira bátran, hogy miután a szűkös kertsáv miatt sem oldalra, sem hátrafelé nem volt hely a bővítésre, az épület adott kontúrjain belül tágították a teret. Az alsó zárófödém mélyítésével az egykori pincéből alagsort alakítottak ki, itt helyezték el a raktárat, irattárat, gépészetet és a ház működését kiszolgáló egyéb egységeket. A földszint

A beépített bútorként megfogalmazott teakonyha

Az újonnan kialakított emeleten világos tónusok uralkodnak

^ A tetőterasz egy részéből függőkert lett

Átlátható terek, légies transzparencia az emeleten

> A főhomlokzat az osztott ablakfelületek és a zárt falsíkok játékos, mégis kiegyensúlyozott arányú kompozíciója

Volumen: 750 m²

Tervezés-megvalósítás éve: 2018–2019

Tervező: ZOMBOR GÁBOR DLA
CSÍK ZSOLT, LALITY ÁRON,
JUHÁSZ BALÁZS,

ZSUPOS ZOLTÁN

Tájépítész tervező:

GYÜRE BORBÁLA, LÁD GERGELY

Generálkivitelező:

MARKET ÉPÍTŐ ZRT.

óriási belmagasságát részben megosztva egy újabb szint ékelődött be, ami azonban nem a teljes területet foglalja el, hanem a műtremablaktól kissé hátrahúzódik, ezáltal hagyja szépen érvényesülni a két szint magas üvegtáblát. Cserébe az újonnan kialakított emelet a mellvéd mögött – az egykori tetőteraszból megmaradt területen – saját kis függőkeretet kapott. Legfelülre, a sátoertető alá egyterű vendégapartman került. Mindez az átrendezés kívülről nem érzékelhető. Csupán azt látjuk, hogy a földszint baloldalán az elbontott toldalék helyét egy kőmellvéddel körülvevő, ívesen forduló terasz foglalta el, amelyik vizuálisan összekapcsolja a két épületrészt, de hierarchiát is teremt közöttük. A tetőterasz beépítése sem látható az utca felől, ráadásul a mögé épült,

lapostetős új szint cinklemez borítást kapott, ez optikailag szinte eltűnik az épület világos vakolatú homlokzati síkjaihoz képest. A belső terek atmoszférája szintenként különbözik egymástól; a földszint a megmaradt eredeti enteriőr-részletekkel a szecesszió tónusait és hangulatát őrző, elegáns közeg – fő dísze a gyönyörűen helyreállított, faragott korláttal kísért falépcső –, a munka tereit befogadó emeleten világosabb színek és a modernbe hajló formák uralkodnak, a tetőtérben az eredeti fedélszék látványos megjelenése mellett csak fehérre vakolt falakra és egyszerű berendezésre volt szükség. Érzékeny téralakító gesztusoknak köszönhetően a Ligeti-villa kívül visszakapta egykori szépségét, belül pedig, régi fényét meg-megcsillogtatva, az utókor számára is jól használható házzá vált.

A régi és a modern harmóniája

LIGETI MIKLÓS MŰTEREMVILLA
FELÚJÍTÁSA

Szerző: UHL GABRIELLA
Portéfotó: DUDÁS SZABOLCS

Ligeti Miklós szobrász (1871–1944) művészi pályájának felívelő szakaszában cserélte fel a Várbazárban levő műtermét önálló műteremlakásra a Stefánián. A kor kedvelt portré szobrásza – az Anonymus szobor, a szegedi Erzsébet királyné szobor és Déryné alakjának maradandó megformálója – méltó és kényelmes körülmények között alkotott a Bálint–Jámbor-páros által megálmodott és Bloch és Holitschter építőmesterek által kivitelezett épületben. A Stefánia út 20. alatti száz év elteltével rossz állapotba került műteremvilla felújítására, átalakítására a 2018-19-ben kerülhetett sor a Monostudio (Zombor Gábor és Juhász Balázs) és a Market Építő Zrt. együttműködésében. A felújítás részleteiről Metka Márton projektvezetőt kérdeztem.

Milyen elveket tart, tartanak szem előtt, amikor egy régi ház felújításához hozzáfognak?

Már több műemléki felújítást végeztem a Market Építő Zrt. kötelékében, gyakorlatilag erre specializálódtam az évek során. A műemléki védettségtől függetlenül is igyekszünk a tervezőkkel együttműködve az adott korhoz köthető értékek megőrzésére, a ház karakterének, épített értékeinek, térrendszerének és jellegzetes elemeinek megóvására. Emellett törekednünk kell a beruházók funkcionális elvárásainak maximális kiszolgálására. Megpróbáljuk megérteni a műemlékek lelkivilágát, hogyan tudjuk úgy átalakítani, felújítani, hogy az új tulajdonos

igényeivel, a szakma szabályaival és az érték-megőrzéssel is találkozzon. Bevallom, szép, de nagyon nehéz szakma ez, mivel egyre kevesebb szakembert lehet fellelni ebben a szektorban, aki igényesen, jó minőségben tudja alkalmazni a régi technikákat. Valamint hangsúlyozom, hogy nagyon fontos megtalálni a határvonalat a megőrzés, megújítás és a korszerűsítés között.

Milyen állapotban találták az épületet? Milyen átalakításokat végeztek?

A ház nem volt túl jó állapotban, az idők folyamán számos függelékét építettek hozzá és évtizedek óta nem volt megfelelően karban tartva.

A felújítás komoly szerkezetépítési munka volt, nevezhetjük bravúrnak is. A tervezés és kivitelezés során kiemelten fontos és megőrzendő, és a lehetőségekhez mérten az eredeti állapotában rekonstruálandók voltak az épület kubusa és homlokzatai és annak jellegzetes építészeti elemei: a főtömeg hangsúlyos tetőformájának intakt egysége, az egykori műteremablak nagyvonalú jelenléte, az oldalirányú bejárat mint a megközelítés, a feltárukozó épület dramaturgiailag fontos eleme, a belső térrendszer és térarányok, tetőterasz megtartása átalakítása, ill. a szétaprosított terek összefogása és az egységes közlekedés megoldása. Az építészek kiválóan nyúltak az

épülethez. Rengeteg teret nyertek ebben a házban úgy, hogy kívülről egyáltalán nem látszik a beavatkozás, csak annyi, hogy szebb és rendezettebb lett. Teljesen kiszabadítottuk a házat az elé és mellé épített függelékéből, fészerszerű építményekből. Gyakorlatilag szintről szintre megerősítettük, újjáépítettük a szerkezetet. Új szintek elhelyezésére is sor került, mivel erre a műterem-tér rendkívüli belmagassága lehetőséget kínált. Az új szinteket úgy alakítottuk ki, hogy kapcsolódjanak a jelenlegi földszinti és emeleti terek magasságaihoz, padlószintjeihez. A tetőteraszra még ráhúztunk egy irodaszintet, de az a homlokzati parapetfalaktól alig látszik. A megrendelő majd 100%-nyi területet nyert az egykori műteremház épületben, ehhez azonban nagyon bonyolult szerkezeti megoldásokat kellett alkalmazni.

Említene egyet ezek közül?

A pincét süllyeszteni kellett. Részben már volt pincéje, de az egészet alapincéztük a felújítás során. De nemcsak megnöveltük, elsősorban a korszerű technológiák (gépészet) telepítése miatt, hanem a pincét újra kellett szigetelni, mivel a régi építésűek általában nem alkalmasak a mai kor és funkció elvárásainak. Ennek megvan a technológiája, ami, most már mondhatom, bevált. Fal injektálás módszert alkalmazunk szárító vakolatrendszerrel kombinálva, ami gyakorlatilag elvágja a víz útját, és szárítja a falat. Ez egy 4-5 éves folyamat a teljes kiszáradásig, de kontrolláltan folyamatosan megy végbe a falfelület koncentrált nedvesedése nélkül.

Mi az, amit feltétlenül új, korszerű megoldásokkal kell helyettesíteni a műemléki felújítások során?

A fűtés-hűtés rendszert minden esetben korszerűsíteni kell. Fan coil rendszert használunk legtöbbször. Ez a technológia viszont a korabeli faszervezetek nagy ellensége, mert szárítja a belső kezelt levegőt. Télen gyakorlatilag 2-3 hét alatt tönkre lehet tenni százéves faburkolatokat a modern fűtő-hűtő berendezésekkel. Ezért mindenképpen párástókat is el kell helyezni, amelyek 50%-on tudják tartani a páratartalmat. Ma már vannak olyan innovációk, amelyeket közvetlenül fan coil rendszerre rá lehet szerelni. A fűtés-hűtési rendszerek korszerűsítése nemcsak új gépészetet jelent, hanem a nyílászárók cseréjét is. Tapasztalatom szerint nem szabad abba a hibába esni, hogy egy a maga korában teljesen általános asztalosipari terméket csak a régisége miatt próbáljunk megtartani. Én mindig azt támogatom, még ha az egy nagyon műves termék, akkor is legalább a szárnyat ki kell cserélni, s úgy hőszigetelővé tenni, de garanciális és hőtechnikai szempontból korrekt eredményt akkor lehet elérni, hogy az eredetivel megegyező, teljes cserét hajtunk végre. Ez környezetvédelmi,

környezetterhelési okokból is elvárás. Így történt ez a Stefánia úti épület esetében is. Illetve a itt volt egy speciális esetünk is: az eredeti hőhidas acél műterem ablakokkal nem sok mindent lehetett tenni. Nehéz megjelenésében hasonló modern hőszigetelő héjat kreálni hozzájuk. A Jansen egy speciális acélszerkezetű függönyfalát alkalmaztuk, amely megjelenésében jól passzol a régi acélos nyílászárókhoz. Elegánsak, vékonyak ezek a profilok, csak nehéz velük dolgozni, de úgy látom, megérte a fáradozást. Ilyen egyedi ötletekre, innovációra gyakorta szükség van a régi műemléki felújítások során.

A Ligeti műteremház korabeli leírásai kiemelik gazdag fa díszítését. Hogyan sikerült ezeket megőrizni, helyreállítani?

A földszinti falépcsőt teljes egészében restauráltuk és megerősítettük. A lépcsőhöz tartozó előtér gyakorlatilag az eredeti megjelenésében került konzerválásra. A parkettát cseréltük, új, nemes faanyagot használtunk, amely kényes és sok kezelést igényel, de igen szépen mutat.

Milyen egyéb korszerű anyagokat használtak a felújítás során?

A tetőhéjalásnál újdonság volt, hogy az eredetihez hasonló, tarajos kúpcserpeket készítettünk egy keramikus művésszel. Érdekességként említhetném a homlokzat hőszigetelését, amely nem annyira általános a műemléki épületek esetében. A villa alap architektúrája egy sima, vakolt homlokzat, és csak vakolat díszek voltak az ablakok mellett-körül. Ezt az Ytong Multipor anyagának segítségével reprodukáltuk. Ez a kőzetgyapothoz hasonló hőszigetelő és tűzvédelmi tulajdonsággal bír, ezzel lett az egész ház „körbecsomagolva”. Ebbe marták bele a szobrázok az eredeti díszeket, amelyek újra felkerültek az épületre.

Az extra hőszigetetés pedig láthatatlan maradt. Ez a korábban említett acél függönyfalhoz hasonlóan eredeti, mondhatni helyspecifikus ötletből kiinduló megoldás, amelyet a továbbiakban is alkalmazni tudunk majd.

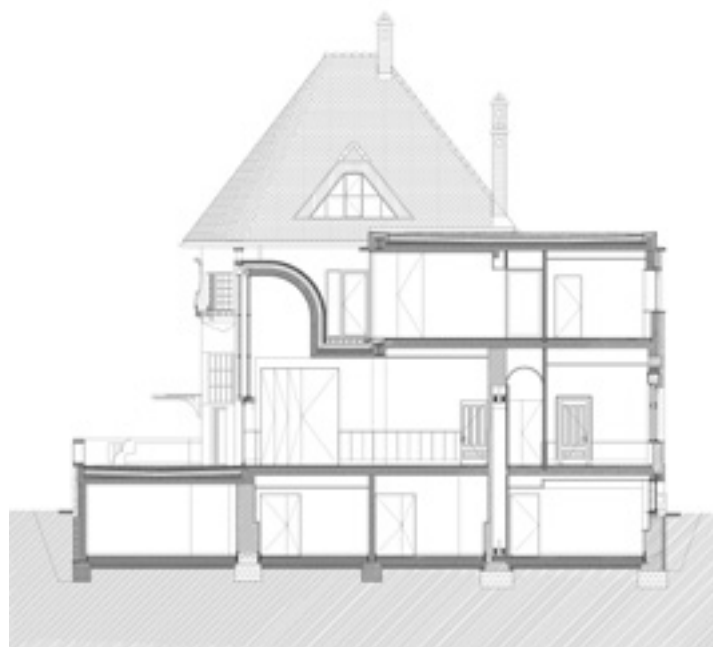
A homlokzaton az új hozzáépítést egyedi kerámia homlokzatburkolat és speciális műkö elemek jelölik. Az utcai kerítésen lekerekített idomtégla-ból bonyolult csipkemozívumot falaztunk. A függőleges közlekedéshez a falépcsőt egy hasonlóan kecses, mindössze 8cm lemezzvastagságú, gipsz-beton lépcsővel folytattuk a pince és a tetőtér irányába. Ilyen kísérletek során bővülnek a saját ismereteink is a felújítások során.

Ligeti Miklós az első világháború után kerámiaagyarat működtetett Angyalföldön (Művész Kerámiaagyár), amelynek termékei számos nemzetközi díjat nyertek a maguk idejében. Találtak-e a felújítás során erre utaló nyomokat?

Találtunk néhány szobrot a felújítás során, be voltak falazva a fészter épületébe, ki is szabadítottuk őket és elhelyeztük a főhomlokzaton, a kertben pedig Ligetihez köthető műkö tárgyak kerültek helyreállításra.

Hogyan értékeli régi és új viszonyát a műteremház felújításában?

Szerintem akkor jó igazán egy felújítás, ha a konzervált részek mellett megjelennek a meglepő és nagyon friss, nagyon modern megoldások is és a kettő közötti kapcsolat finoman van kezelve a tervezők által. Ez eddig minden hasonló munkámra jellemző volt. A Monostudio építészeti is így álltak hozzá, és a kivitelezés is ebben a szellemben történt. A zökkenőmentes együttműködés során páratlan épület jött létre, ami a tervezők és a kivitelező szakemberek munkáját dicséri.

Ipari hangulat – némi art deco beütéssel

ÚJ ALDI ÁRUHÁZ CSEPELEN

Szerző: PESTI MONIKA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS | Tervező: KENDIK GÉZA – A4 STUDIO

Amikor elindulunk bevásárolni, nem feltétlenül számítunk arra, hogy építészeti élményben is részünk lesz. Pedig a hétköznapi életminősége nagyon fontos, és ehhez hozzátartozna, hogy ne csak a legjelesebb középületeink, hanem a mindennapok helyszínei is nívósak legyenek.

Az A4 Stúdió Kendik Géza vezetésével már az ALDI áruházak egész sorát tervezte meg, amelyek nemcsak a fogyasztói, hanem az esztétikai igényeket is kielégítik. Ezek között is különösen érdekes az a három üzlet, amely upcyclingként, régi lovarda- vagy ipari épületek átépítésével jött létre, ahogy a legutóbb elkészült csepeli áruház is.

F

enntarthatóság? Inkább megtarthatóság – mondja Kendik Géza egy Charles Jencksszel folytatott beszélgetésére is hivatkozva, és hangsúlyozva, hogy a nagy általánosságban hangoztatott szlogenek, és a máshonnan átvett divatok helyett konkrét, helyspecifikus megoldások kellenek. Az építészetben a fenntarthatóság nagyrészt a meglévő épületek megtartásában valósulhat meg, hiszen ezekben annyi fizikai és nem utolsósorban szellemi energia testesül meg, amit nem szabad elpazarolni. Az A4 Stúdió munkái között a legkülönbözőbb léptékű projektek találhatók meg, nagyon szeretik ezt a változatosságot, ugyanúgy, mint a régi és az új együttét. Kendik friss diplomás építészként – saját bevalása szerint – még mindent elbontott volna, ma

azonban már sokkal izgalmasabbnak tartja azokat a helyzeteket, amelyekben egymás mellett megtalálható a meglévő és az újonnan létrehozott. Ezekben a szituációkban több a nehézség, de a kötöttségek általában végül is érzékenyebb és erősebb építészeti indukálnak. Egy építető azonban kőkeményen számol – teljes joggal. A régi megtartásában rejlő esztétikai előnyök és szellemi izgalom nem feltétlenül fogják meggyőzni arról, hogy emiatt többet költsön. A projektnek gazdasági szempontból is meg kell állnia a saját lábán, ezenkívül funkcionálisan is tökéletesen kell működnie. A csepeli áruháznál felhasznált régi üzemépület – ahogy az A4 Stúdió korábbi, Tűzoltó utcai ALDI áruházának eredetileg lovardaként szolgált épülete is – elsősorban annak

köszönheti a megmaradását, hogy a szélességi mérete eléri azt a minimális értéket, ami egy ilyen kereskedelmi létesítményhez szükséges. Másrészt elég nagy teherbírású volt a közbelső födeme ahhoz, hogy a telek beépítési előírásai miatt az emeletre kerülő raktár funkciónak megfeleljen. A régi épület előtörténetének nem minden mozzanata ismert, a rendelkezésre álló információk szerint az egykori Hídépítő Vállalathoz tartozott, az eredeti tervező személyéről nem lehet semmit sem tudni. A hatvanas években épült, eredetileg összeszerelő üzem és iroda lehetett. A nemrég elkészült rekonstrukció elindulásakor autósosó működött benne. A homlokzatok bordás vasbeton szendvicspaneles kialakítása ad egy bizonyos strukturáltságot az épület

A régi és az új összefésülése roppant izgalmas feladat:
mi több, ez maga a fenntarthatóság.

Tervezés éve: 2018

Átadás éve: 2019

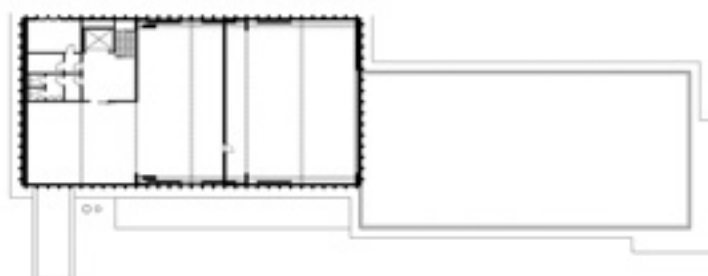
Alapterület (bruttó): 1290 m²

Vezető tervező: KENDIK GÉZA

Építész tervezők: VESZELIK PÉTER,
BIRGÉS BORBÁLA, SALAMON DÁNIEL

Az épülethez tartozó történeti rétegek nemcsak az építészeti megjelenést gazdagítják, hanem marketingszempontról is hasznosak: az építető cég imázsát is erősítik.

megjelenésének, a véghomlokzatok oromfalainak lépcsőzetes vonala pedig egy kis art decos sármot – így összegzi Kendik Géza az üzemsarnok építészeti erőseit. Megtartásra érdemesnek gondolta a két kéményt is, amelyek most pirosra lefestve vertikális jelekként, mintegy totemoszlopokként orientálják az áruház felé a potenciális vásárlókat. A nyílászárókból, belső fém szerkezetekből is megőriztek mindent, amit csak lehetett, sőt még az eredeti „Autómosó” feliratot is az egyik kéményen, ami tovább fokozza a hamisítatlan retro-hangulatot. Az oldalhomlokzatoknál az új épületrész a beépítési előírások miatt kicsit ellép a régi síkjától, és egy „fekete dobozként” csatlakozik hozzá, az új szendvicspanelek bordáival válaszolva a régi panelek struktúrájára. A fekete szín a régi épület panelbordák közötti sávjaira is rákerült, ezzel is jelezni kívánták a két épületrész kapcsolatát, és hogy az eladótér a korábbi üzemsarnokba is áthúzódik. Az alaprajz szerkesztése teljesen racionális, az áruszállítás és egyéb funkcionális szempontok által meghatározott. Sokkal egyszerűbb egy szokásos, doboz ALDI-t lerakni, mint egy hatvanas évekből épületet a mai

kornak megfelelő állapotba hozni, a régi és az új részek szintmagasságait, padló szintjeit összehangolni, az épületszerkezeti csomópontokat (vagyis a különböző épületelemek találkozási pontjait) kitalálni. Egy ilyen esetben, amikor megtartunk egy meglévő épületet, nem elég egyszerűen csak felújítani a régi épületszerkezeteket, hanem azokat a mai előírásoknak, követelményeknek is megfelelővé kell alakítani, ami nagyon alapos, körültekintő munkát igényel a tervezőktől és a kivitelezőktől egyaránt. Így például meg kell felelni a tűzbiztonsági előírásoknak – a csepeli ALDI-nál minden egyes épületszerkezeti elemet be kellett sorolni a mai tűzvédelmi kategóriák valamelyikébe és ebből kiindulva elvégezni a szakirányú tervezést. Vagy ha az épületenergetikát nézzük: míg a Tűzoltó utcai vagy a Hengermalom út és a Sopron utca sarkán álló ALDI hőszigetelését úgy oldották meg, hogy a téglahomlokzatos épületekbe a ház a házban elv alapján egy könnyűszerkezetes dobozt helyeztek el, Csepelen körbeszigetelték a homlokzati panelek bordáit is, ami nagyon precíz hozzáállást kívánt a kivitelező részéről. A „megtarthatóság” tehát

még sokkal aprólékosabb, kreatívabb, invenciózusabb megközelítést igényel, mint ha bontunk és újat építünk, de megéri: azok a történeti rétegek, amelyek az épülethez tartoznak, azok a „sztorik”, amelyeket a ház átél, nemcsak az építészeti megjelenést gazdagítják, hanem egyedivé is tesznek, így marketingszempontból is hasznosak, az építető cég imázsát is erősítik. Ez a megtartás különösen figyelemre méltó és általában kifejezetten upcycling jellegű, vagyis egy magasabb minőséget hoz létre, amikor 1945 és 1989 között készült épület a kiindulási alap, mint a csepeli ALDI esetében is. A korszak épületei a legutóbbi időkig egyrészt divatjamúltnak számítottak, másrészt a rendszerváltást követő időszakban teljesen érthető módon az előző éra megtestesítőiként sem voltak szimpatikusak. Annál is inkább elismerésre méltó az A4 Stúdió teljesítménye, hogy egy ilyen épületet – sőt ezek közül is egy különösebb építészeti értékkel nem bíró üzemsarnokot – sikerült megtartani, piaci körülmények között. Jó lenne még sok ilyen megtartóan fenntartható projektet látni.

A panelbordák ismétlődésével válaszol az új a réginek

Precízen körbeszigetelték a homlokzati panelek bordáit is

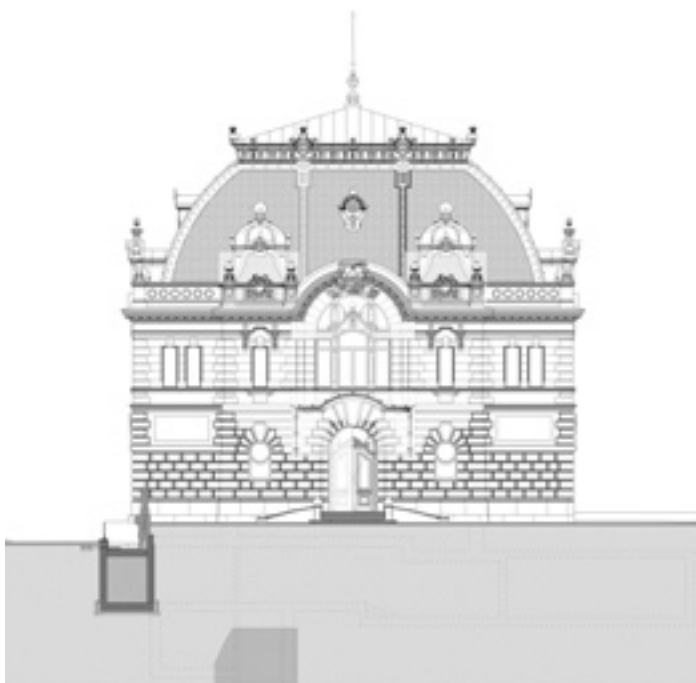
Nyergelj, fordulj!

LOVARDA ÉS FŐÖRSÉG
A BUDAI VÁRBAN

Szerző: PESTI MONIKA
 Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
 Építész: POTZNER FERENC – KÖZTI ZRT.
 (POTZNER STÚDIÓ)
 Megrendelő:
 VÁRKAPITÁNYSÁG NONPROFIT ZRT.

Elsőéves építészhallgatóként néztem körül először kicsit tudatosabb szemmel a Budavári Palota környékén a Várban; minden nagy volt, történelmi és impozáns, de mégis azt éreztem, hogy valami nem stimmel. Csak jóval később állt össze a kép: amit akkor láttam és ma is nagyrészt fennáll, csak a torzója a háború előtti állapotnak, így nem csoda, hogy a befejezetlenség, az esetlenség érzetét kelti. A közeljövőben talán ez változni fog, a Várkert Bazár rekonstrukciója után most a Várhegy másik oldalán, a Csikós udvarnál készült el két épület. Nézzük meg, hogy mi itt a helyzet.

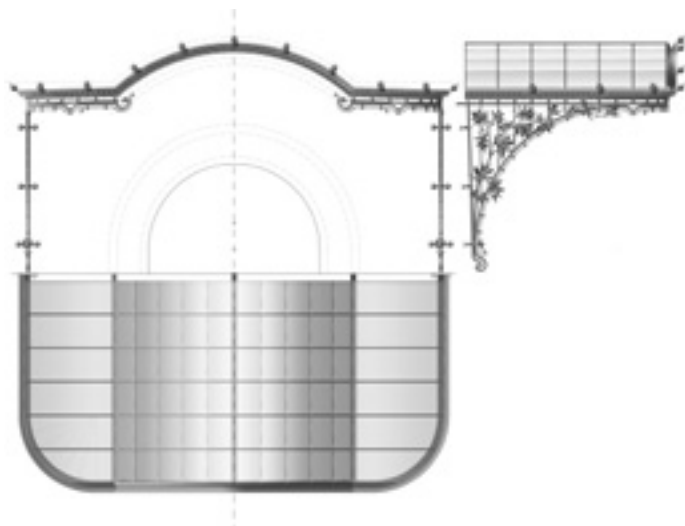
De

először is ismételjük át, hogyan alakult ki a Királyi Palota jelenlegi formája. A török uralom alatt kifosztott, elhanyagolt, majd Buda visszafoglalása során romba dőlt palota újjáépítését Grassalkovich Antal kezdeményezésére 1748-ban engedélyezte Mária Terézia, azzal a feltétellel, hogy a kiadások ne terheljék a császári udvar költségvetését. Az építkezés a városok és a vármegyék közadakozásából el is indult a következő évben Jadot de Ville Yssey császári főépítész tervei szerint. A kivitelezés kezdetben egész jó haladt, de 1756-tól lelassult, mert az előírányzott összegek elfogytak, újabb források bevonására pedig a héteves háború miatt nem nagyon volt mód. 1764-ben Mária Terézia Budára látogatott, és Grassalkovichnak ekkor sikerült rábeszélnie, hogy támogassa az építkezés folytatását. Hillebrandt vette át a kivitelezés irányítását, aki a tervben is módosításokat tett. Azonban hiába készült el a Palota trónteremmel és királyi lakosztállyal, a császárnő nem használta rezidenciaként, hanem először egy részét az angolkisasszonyok rendjének engedte át, majd a nagyszombati egyetemet költöztették a palotába. Miután II. József 1783-ban az egyetemet Pestre helyeztette át, a mindenkori nádorok – akik ekkoriban a Habsburg-ház tagjai voltak – székhelye lett az épület. A kiegyezés után felmerült az igény, hogy az immár két központtal rendelkező birodalomban az uralkodó a budai Királyi Palotát is lakhelyül használja. A 18. századi épület azonban nem elégítette ki a reprezentációs igényeket, ezért szükségessé vált az átépítése és a bővítése. Az építkezés hosszas előkészítés után 1890 júniusában indult el Ybl Miklós tervei alapján, aki azonban a következő év

januárjában meghalt, így a feladatait Hauszmann Alajos vette át. Hauszmann korának egyik meghatározó építésze és izgalmas személyisége volt. A historizmus időszakának építészei általában véve is mint komor, unalmas, konzervatív öregurak élnek a tudatunkban, azonban ha elolvassuk Hauszmann önéletrajzát vagy útibeszámolóit, sokkal árnyaltabbá válik a kép. Bár a családja német eredetű volt, az 1850–60-as évek fordulóján élen járt a budai reáliskola „magyarfaló” tanárainak bosszantásában. Sportolt, magyar nyelvű színjátszókört szervezett, amelynek ő volt a „díszletfestője, igazgatója, pénztárosa és első szerelmese”. A Műegyetem második éve után Lechner Ödönnel és Pártos Gyulával együtt a berlini Bauakademie-n folytatta tanulmányait, ahol a helyiek a „drei wilde Magyaren” (három vad magyar) vagy „die Ungarn mit den fischen Beenen [Beinen]” (a fess lábú magyarok) elnevezésekkel illették őket. Később, már gyakorló építészként fontos szerepe volt a balatoni vitorlás yachtok elterjedésében. Sok elismerése és kitüntetés mellett a Kúria és a Királyi Palota terveiért a RIBA (Royal Institute of British Architects) is tiszteletbeli levelező tagjának választotta. Meghatározó személyisége volt a műegyetemi építészoktatásnak, tanítványai a világ minden pontján megállták a helyüket – ahogy az egy volt diákjával, Herz Miksával Kairóban történt véletlen találkozásakor kiderült. Hauszmann működésének időszaka egybeesett az új anyagok és szerkezetek megjelenésével, amelyekkel kapcsolatban éppen úgy képen volt, mint a századforduló premodern építészetének eredményeivel. A Hauszmann által vezetett, 1905-re elkészült munkák során a Királyi Palota a környezetével – melléképületekkel,

» A Lovarda belső terének eleganciáját a nyitott fedélszék fafaragványai, a lámpák, a falikarok, a színes üvegablakok, a királyi és a zenekari páholyok tagozatai, ornamensei adják

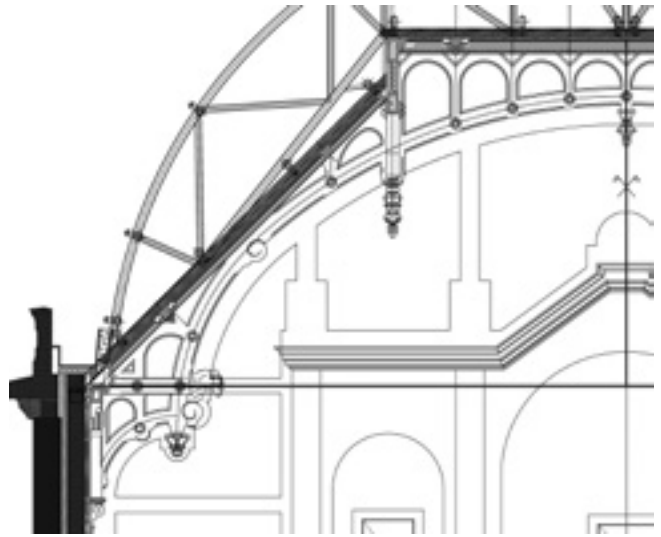
< A bejárat előtető terve

« A Lovarda annak idején nem egyszerű melléképületként, hanem a nevéhez illő pompával és fényűzéssel készült el

Az újjáépítéseket elsősorban nem a Lovarda és a Főörség saját építészeti értékei indokolták, hanem a tágabb, városképi szempontok

A Lovarda nyitott fedél-
székének részlete, és
ugyanez a tervrajzon

▼ A lámpákat is hiteles
források alapján
rekonstruálták

közlekedő utakkal, kertekkel, szökőkutakkal – együtt teljesen komplexen kiépült, és a várossal is szerves kapcsolatai jöttek létre. A monarchia megszűnése után a Palota belső terei megtekinthetőek, látogathatóak voltak, erről tanúskodik egy fennmaradt turistakalauz is. Mindez egészen a második világháborúig érintetlenül fennállt, akkor azonban már a légoltalmi munkák előkészületeinél előkerültek középkori várfalrészletek, majd a bombázások idején a terület nagyon komoly – de egyáltalán nem helyrehozhatatlan – károkat szenvedett. A háború utáni helyreállításhoz végző szakemberek szemléletében a középkor került az előtérbe, a Habsburgok kora és a hauszmanni historizmus ideológiai szempontból sem volt divatos akkoriban. Mindent elbontottak, ami a középkori maradványok bemutatásának az útjában volt, vagy akár csak takarta azokat, a várossal való kapcsolatokat pedig azért számolták fel, mert egy időben felmerült, hogy a Magyar Dolgozók Pártja a Várba költözik, ez pedig kellő izolációt igényelt. A Lovardát az ötvenes években bontották le, ettől kezdve a Csikós udvar felvonulási területként szolgált a Palota helyreállítási munkálataihoz. A Főőrség épülete kicsit tovább húzta, 1971-ben bontották el a Stöckl-lépcsővel együtt, addig a KÖZTI irodájaként működött. A Főőrség és a Lovarda eredeti formájukban történő újjáépítése a tervek nyilvánosságra kerülése óta óriási viták tárgya szakmai körökben és a médiában egyaránt. Cikketek, beszélgetések sora foglalkozik a témával. Elsősorban építészeti diskurzus folyik, egyik oldalról a műemlékvédelem 1931-es Athéni és 1964-es Velencei Chartáit (amelyek a régi és az új éles, jól látható szétválasztását szorgalmazzák), másik oldalról a háború utáni és egyéb, akár napjainkban is folyó újjáépítések

A régen karámként szolgáló helyiséget a korszaknak megfelelő színhasználattal építették újjá

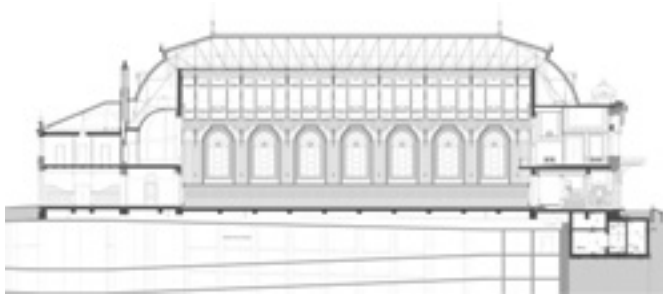
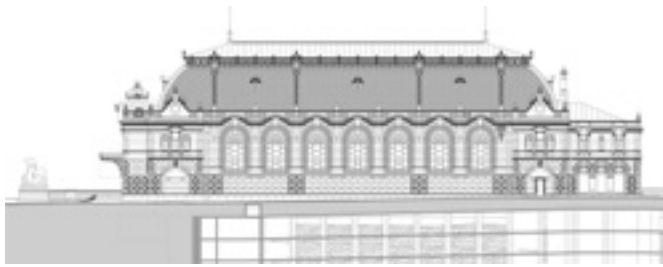

A Lovarda belső tere a főbejárat fölötti teremben

európai példáit előcítálva. Ugyanakkor azonban az építészeti érvek mögött sokszor ott vannak, hol kimondva, hol kimondatlanul, azok a mentalitásbeli beidegződéseink is, amelyeknek köszönhetően a második világháború előtti Magyarországot vagy egy taszítóan anakronisztikus, antidemokratikus, vagy – minden hibájával együtt – az azt követő rendszerhez képest egy sokkal élhetőbb, kulturáltabb, európaibb világnak tekintjük. Mindezeknek az építészeti, szociológiai, lélektani érveknek és ellenérveknek a végigelemzése szétfeszítené ennek a cikknek a kereteit, az viszont biztos, hogy a Vár Palotanegyedének artikulálatlanságát már réges-rég orvosolni kellett volna. A második világháború befejezése óta eltelt hetvenöt évben persze felnőtt pár generáció, akik már a torzó állapothoz szoktak hozzá, ehhez kötődnek emlékeik, és az is igaz, hogy a Várhegy – kivételes fekvésének köszönhetően – kétségtelenül még így is nagy élményt nyújt. Mégis ideje, hogy ne elégedjünk meg ennyivel, végre ne kietlen tereken, romokon kelljen átbukdácsolnunk. Fontosak az építészeti elméleti szempontok, a stílusviták, az építészet őszinteségének keresése, de talán még fontosabb, hogy az új fejlesztések ne maradjanak torzóként (ahogy eddig sok minden a magyar építészettörténetben), hanem az épületek a környezetükkel együtt adjanak egy élhető, szerethető, komplex rendszert, amely a budapestiek, a magyar és a külföldi turisták számára egyaránt

méltón reprezentálja az ország egyik legfontosabb, szimbolikus helyszínét. Potzner Ferencsel, a Lovarda és a Főőrség újjáépítésének tervezőjével beszélgetve is az az ember érzése, hogy számára sem a stíluskérdések az elsődlegesek, hanem hogy a Vár egésze egy értelmes szövevé rendeződjön össze. 2010-ben készítette az első tervet erre a területre, majd két évvel később egy 25 évre szóló fejlesztési tanulmánytervet, ezekben például a Szent György térre kortárs épületeket javasolt. A Királyi Palota közvetlen környezetében azonban nem lett volna szerencsés modern épületeket elhelyezni, az újjáépítéseket pedig nem elsősorban a Lovarda és a Főőrség saját építészeti értékei indokolták, hanem a tágabb, városképi szempontok – hangsúlyozza Potzner, aki a hauszmanni állapot minden egyes részletét és ezek összefüggéseit rendkívüli alaposággal ismeri, éppen úgy, mint a későbbi átalakításokat. Az épületek újraalkotásához bőségesen rendelkezésre álltak archív tervek, műhelyrajzok, fotók, az ezekből nyerhető információkat még komoly kutatómunka is kiegészítette – így a homlokzatok és a belső terek is hiteles rekonstrukcióknak tekinthetők. A tervezést megalapozó tudományos dokumentációt dr. Rostás Péter művészettörténész készítette. Az egyszerűbb építésztechnológia és a földrengésbiztonság követelménye miatt vasbetonból készült tartószerkezetek kivételével az anyaghasználat is – például a római cement vagy a trieszti, almási mészkövek – az eredetét követi.

A Lovarda építészeti, műszakilag teljesen kész, de a nyugati várlejtő gyalogközlekedési kapcsolatainak kiépítése és a Csikós udvar környezetrendezési munkái még zajlanak, így egyelőre a nagyközönség számára az épület nem megközelíthető – tudtuk meg a helyszínen Finta Sándortól, az építető Várkapitányság vezérigazgató-helyettesétől, korábbi fővárosi főépítéstől. A Stöckl-lépcső kivitelezése már ugyancsak lezárult, és az akadálymentes közlekedés érdekében megkezdődött – az ötvenes években kialakított támfalrendszer megbontásával – a Hauszmann-féle rámpa visszaépítése a Csikós és a Hunyadi udvar közé, a Palota út és a Csikós udvar közötti kapcsolat megteremtése érdekében pedig két nagy kapacitású lift beépítése zajlik. Ezekkel a fejlesztésekkel a Tabán irányából is egyszerűbb lesz a feljutás a Várba, ezáltal létrehozunk egy akadálymentes tengelyt, ami az OSZK gyorsliftek felújítását is magában foglalja – teszi hozzá Finta Sándor. A munkálatok várhatóan 2021 második felében fejeződnek be, ekkor adják át a nagyközönségnek a Lovardát, a Stöckl-lépcsőt és a megújult Csikós udvart. A Királyi Lovarda nevének megfelelően annak idején nem egy egyszerű melléképületként készült el, hanem egy uralkodóhoz méltó pompával és fényűzéssel. A nyitott fedélszék fafaragványai, a lámpák, a falikarok, a színes üvegablakok, a királyi és a zenekari páholyok tagozatai, ornamentái, a királyi páholyhoz vezető lépcső korlátjának kovácsoltvas hibiszkusz virágai mind hozzájárulnak a

A Lovarda homlokzata és metszete

A tervezés kezdeti szakaszában egy fellelt, addig ismeretlen archív fotó sok mindent megváltoztatott

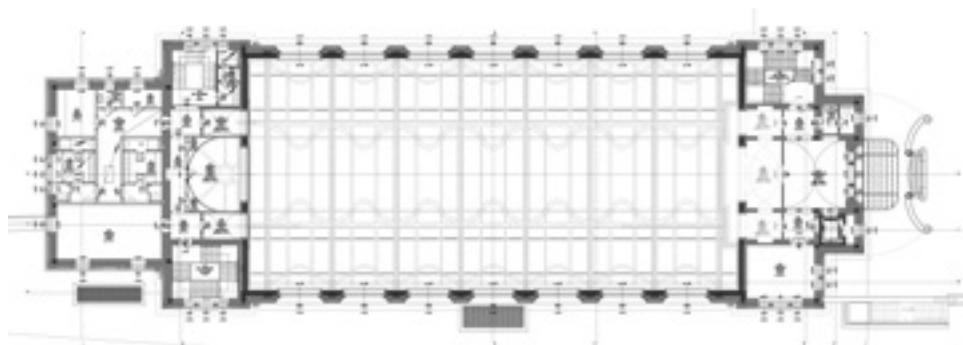

A Csikós udvarból felvezető Stöckl-lépcső

belső tér eleganciájához. Az eredeti falikarokat Hauszmann az előző, régi lovardából hozatta át, ahol még gázüzeműek voltak, új helyükön azonban már elektromos árammal működtek. Az újjáépítés során az épület multifunkciós kialakítást kapott, amelynek köszönhetően sokféle rendezvénynek lesz optimális helyszíne, de kialakítása alapján alkalmas lehet a lovashagyományok ápolására is – gondolhatunk itt a magyar tradícióra, de a bécsi spanyol lovasiskolára is. Ennek megfelelően a lovaglótér szerelt, fa padlóburkolata felszedhetően készült, és alatta elég hely van arra, hogy lovas események esetén húsz centiméter homokfeltöltést helyezzenek el. A régen karámként szolgáló helyiséget is teljesen autentikus formában építették újjá, a korszaknak megfelelő színhasználattal, azonban új funkcióval – itt modern konyha kapott helyet. A lovaglótér alatti szinten alakították ki a ruhatárat, modern

hangvételű belsőépítészettel. A Főörség épülete étterem- kávézó-bisztró funkciót fog kapni, az eredetileg is puritán belső térben folyamatban vannak a konyha és a vendéglátó tér kialakításának munkálatai. Az épület mai imázsában is meg fogja jelenteni a Magyar Királyi Testőrség, a közülük kikerülő testőrőrök, a felvilágosodás, a nyelvújítás szellemét. Mindehhez kapcsolódóan az emeleten kiállítóteret alakítanak ki, a különteremben pedig háromdimenziós történelmi mozi várja majd a látogatókat. Új elem az épületen az a képzőművészeti igényességű bronzkapu, amely a Csikós udvarról a legalsó szintre, a régészeti térre nyílik. A 7 méter széles, 3,2 méter magas kapunak a magyar történelem egyes fejezeteit ábrázoló domborműveit Farkas Ferenc szobrászművész készítette. Az alkotás a nagyközönség számára szintén a Csikós udvar megújítása, zöldítése és akadálymentesítése után, 2021 második felétől

lesz látható. A Nemzeti Hauszmann Program első ütemében a Főörség és a Lovarda újjáépítésén kívül még sok minden történt és történik a budai Várban, így például az eredeti formájában rekonstruálják a Palota második világháborúban elpusztult, majd az ötvenes években vasbeton szerkezetekkel megépített déli összekötő szárnyát, és itt visszaállítják teljes belsőépítészetiével együtt a Szent István-termet. Restaurálják a Mátyás-kutat, Strobl Alajos alkotása újra szökőkútként fog működni. A szoborcsoporthoz egy városi legenda is fűződik, a vizsla ugyanis nem az eredeti, hanem a világháborút követő helyreállításakor készült másolat. Az eredeti pedig állítólag azért tűnt el, mert Vorosilov marsallnak nagyon megtetszett. A háború után a Hunyadi-udvarba áthelyezett Lovát fékező csikós szobor is – a restaurálását követően – visszatért tavaly nyáron az eredeti helyére, a Csikós udvarba.

Tervezett építés ideje: 2016-17
 Befejezés éve: 2021
 Telek terület: 7572 m²
 Beépített alapterület: 723,5 m²
 bruttó beépített terület összes: 2295 m²
 nettó beépített terület összes: 1858,7 m²

Lovarda:

Vezető tervező: POTZNER FERENC
 (KÖZTI ZRT. – POTZNER STÚDIÓ)
 Építész: POTZNER FERENC, MAKAY ANDRÁS,
 PATAK GERGELY, MIKLÓS ZSÓFIA,
 KÓRÓDY MÁRTA, ŐRI BORBÁLA,
 SOLTÉSZ LÁSZLÓ, TÓTH BALÁZS, VARGA
 ÉVA, BORBÉLY ANDRÁS, BOZSÓ BARNA,
 DÁNYÁDI SÁRA, CSÓKA ATTILA RÓBERT,
 DR. BÉRCES LÁSZLÓ
 Belsőépítész: CSÓVÁRI LINDA,
 DEMETER ÁGOTA, (FLÓ ARCHITECTS)

Főország:

Vezető tervező: POTZNER FERENC
 (KÖZTI ZRT. – POTZNER STÚDIÓ)
 Építész: POTZNER FERENC,
 MAKAY ANDRÁS, MIKLÓS ZSÓFIA,
 DEICHLER TÍMEA,
 KÓRÓDY MÁRTA, ŐRI BORBÁLA,
 PROHÁSZKA AURÉL, SOLTÉSZ LÁSZLÓ,
 PATAK GERGELY, POTZNER ÁDÁM
 (KÖZTI ZRT.), BORBÉLY ANDRÁS,
 MASZNYIK CSABA, SZABÓ ÁGNES JUDIT
 (MASZNYIK ÉS GÁBOR KFT.)
 Belsőépítész: CSÓVÁRI LINDA,
 DEMETER ÁGOTA (FLÓ ARCHITECTS)

Stöckl-lépcső:

Vezető tervező: POTZNER FERENC
 (KÖZTI ZRT. – POTZNER STÚDIÓ)
 Építész tervező: MASZNYIK CSABA
 Építész: MASZNYIK CSABA,

SZABÓ ÁGNES JUDIT
 (MASZNYIK ÉS GÁBOR KFT.)
 Művészettörténeti szakértő:
 DR. ROSTÁS PÉTER
 Régész konzulens: DR. MAGYAR KÁROLY

Generálkivitelező: LAKI ÉPÜLETSZOBRA SZ
 ZRT. (TÓTH TIBOR GÁBOR,
 HORVÁTH PÉTER),
 WEST HUNGÁRIA BAU KFT

Megrendelő:
 VÁRKAPITÁNYSÁG NONPROFIT ZRT.,
 Fejlesztésért és üzemeltetésért felelős
 vezérigazgató-helyettes: FINTA SÁNDOR

Ilyen még nem volt

**A KIRÁLYI LOVARDA, A FŐŐRSÉGI ÉPÜLET,
A STÖCKL-LÉPCSŐ ÉS A LOVÁT FÉKEZŐ CSIKÓS SZOBRÁNAK
REKONSTRUKCIÓS MUNKÁLATAIRÓL**

Szerző: HORVÁTH PÉTER DIVÍZIÓVEZETŐ – LAKI ÉPÜLETSZOBRÁSZ ZRT. | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

Amikor 2016 tavaszán meghallottam, hogy a Királyi Lovarda újjáépítésének közbeszerzési pályázata megjelent, tudtam, hogy ebben részt szeretnék venni. Pár nappal később kiderült, hogy cégünknel a mi csapatunk készítheti az ajánlatot, amit kollégáim is kitörő örömmel fogadtak. Nem sokkal később megjelent a Főőrségi épület ajánlati felhívása is, és természetesen azzal is mi kezdünk el foglalkozni. A tendereket WEST HUNGÁRIA BAU Kft. és LAKI Épületszobrász Zrt. konzorciuma nyerte, úgyhogy minden adott volt ahhoz, hogy olyat vigyünk véghez, amit még senki sem csinált idehaza. 2016 augusztusában aláírásra kerültek a szerződések és 2016 szeptemberében megkezdődött a kivitelezés a Közti Zrt. által – az eredeti archív tervek valamint a művészettörténeti kutatások felhasználásával – készített kiviteli tervek alapján.

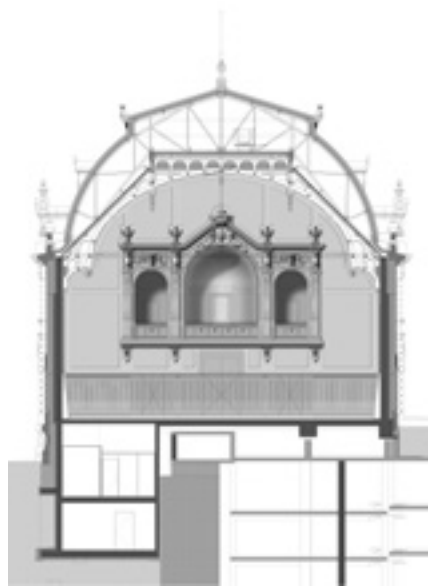
A Királyi Lovarda eredetileg a királyi testőrség kiképző lovardája volt, de a jelenlegi rekonstrukció során – mint rendezvényterem – egyéb funkciót is kapott. Az ehhez szükséges kiszolgáló helyiségek (vizesblokkok, ruhatár, tároló helyiségek, gépészeti helyiségek) miatt volt szükség az újonnan létesített térszint alatti bővítésre.

Az alapozási munkáknál nagy gonddal kellett eljárni, hiszen egyrésztől meglévő közművek és szivárgó aknarendszerek között kellett megvalósítani a cölöpözést, másrésztől az épület félig a meglévő és működő Várgarázson fekszik. A tervezésnél ki kellett küszöbölni a különböző alapozási módokból adódó esetleges süllyedés-különbségeket, ugyanis ezek nem kívánt esztétikai hibákhoz vezethetnek. A felmenő szerkezet vasbeton és nagyméretű műemléki tömör téglá vegyes szerkezetként készült. A nem mindennapos (2-3 téglá vastag falak) faltestek kivitelezésénél gyakran előkerült a Gábor könyv, ugyanis a téglakötés szabályait szakmunkásnak és mérnöknek is fel kellett frissíteni. Az ornamentális részek aprólékos pontossággal kerültek kidolgozásra a kiviteli tervekben, ezért már a projekt kezdeti stádiumában meg tudtuk kezdeni a szobrászok által készített minták zsűriztetését. Időközben a tervezők újabb, nagy felbontású archív fotókat találtak, amiket megvizsgálva választást elé kerültek a döntéshozók. Az archív tervek vagy a fotók alapján kell rekonstruálni az épületet? Ugyanis bebizonyosodott, hogy sok esetben nem a tervek szerint készültek az épületek. Végül a döntést az engedélyező hatóság mondta ki: az archív fotók alapján kell rekonstruálni az épületet. Ez azt jelentette, hogy több műemléki fejezetnél (spiáter öntvény díszek, vörösréz díszműbádogos elemek, római cement homlokzati díszek, belső gipszdíszek, fa díszmennyezet faragásai) újra kellett mintázni az ornamentális részleteket. A tetőszerkezet acél rácsostartóra szerelt ragasztott fatartókból áll össze, amire teljes felületen deszkázat készült. Ez fogadja a természetes palafedést, valamint a vörösréz fedést és a vörösréz díszműbádogos elemeket. A déli oldal kupoláinak ácsszerkezetét és díszműbádogos részeit műhelykörülmények között elkészítettük, a helyszínen került rá a természetes palafedés, és komplett készítés után daruval emeltük a helyükre. A homlokzatképzés elkészítése igazi kihívás volt, ugyanis egy évtizedek óta nem használt anyagból, római cementből készült minden egyes eleme (alpvakolat, kváderek, lizénák, ablakkeretek, ornamentek). Sok-sok mintadarab készült, hogy megtaláljuk a tökéletes keverési arányt és a tökéletes színt, amely illeszkedik a homlokzati tömbkövekhez. A lovaglócsarnok ablakait az archív tervektől eltérően megnövel acélszerkezeti profilmérettel és ragasztott hőszigetelő üvegezéssel készítettük el üzemi körülmények között, és komplett beüvegezve egyben emeltük be a helyükre őket. A homlokzat látványos részét képezik a mészkőlabazatok, támfalelemek, valamint a főpárkány 600-800 kg-os tömbkö elemi, melyeknek biztonságos rögzítése kiemelt feladat volt. Egyedülállóak a vestibule márvány oszlopai és tömbkö lépcsői, valamint a díszlépcsőház márvány lebegő lépcsője.

A vestibule-ben cementbázisú terrazzo készült az archív terveknek megfelelően, de az új funkciók miatt kialakított új közösségi terekben műgyanta bázisú kortárs terrazzo-burkolatok készültek. Az archív kézi rajzok, valamint fotók alapján kellett elkészíteni a díszlépcsőház kovácsoltvas korlátját, valamint a főbejárat előtetőjét. Mindkét esetben segítségünkre voltak külsős szakértők, akik önzetlenül segítettek a rekonstrukció mind tökéletesebb megvalósításában.

A főbejárat előtető felett helyezkedik el az úgynevezett Sportemléma, ami az épület legjelentősebb művészeti alkotása. Spiáter öntvényből készült és méretei, valamint súlya miatt több darabból kellett a helyszínen összerakni, illetve a biztonságos rögzítését rejtegetve megoldani.

A lovaglócsarnok díszmennyezete nagy feladat volt, ugyanis hiába álltak rendelkezésre az eredeti, Hauszmann-kézírással ellátott archív tervek,

azokból nem lehetett tudni az eredeti összeállítást és rögzítéstechnikát. A szakkivitelezővel közösen gondolkodva sikerült úgy megoldani több elemből az előregyártást és a helyszíni összeszerelést, hogy az acél rácsostartó alsó övére történő rögzítésekből semmi sem látszik. Tekintettel arra, hogy kivitelezés közben a funkció úgy változott, hogy elsősorban rendezvényteremként fog funkcionálni a Lovarda, ezért a lovaspadló nem készült el. A lovaglócsarnok egy tölgyfa burkolatú álpadlót kapott, amely az új funkciónak megfelelő, de igény esetén elbontható és pár nap alatt a lovaspadló kiépíthető. A Királyi Lovarda teljes egészében elpusztult a II. világháború után, egyetlen része maradt csak meg eredetiben, a később a

Hunyadi udvaron felállított Lovát fékező csikós szobra. Ennek a talapzatával együtt történő elbontása, restaurálása és a régi helyén újra felállítása a projekt kiemelt része volt. A restaurátori kutatás során sajnos kiderült, hogy a szobor sokkal rosszabb állapotban van, mint azt feltételezték. A belső tartószerkezete teljesen elkorrodálódott, ezáltal erőteljesen megdőlt a szobor. A restaurátori tervnek megfelelően a teljes belső tartószerkezet kicserélésre került, illetve a régebbi, nem szakszerű javítások nyomait is sikerült eltüntetni észrevétlenül. A Főőrségi épület is új funkciókat kapott a rekonstrukció során, így az alagsorban főzőkonyha, a földszinten étterem, az emeleten pedig kiállítótér került kialakításra. A támpilléres várfal bontása során, folyamatos régészeti felügyelet alatt előkerültek olyan középkori falmaradványok, amelyek miatt szinte a teljes alapozást át kellett tervezni. A régészek által feltárt szárazárók ideiglenes vasbeton fődémekkel lefedésre került, ezáltal biztosítva a későbbi lehetőségét a régészeti tér kiépítésének. A felmenő szerkezet vasbeton és nagyméretű műemléki tömör téglá, valamint tömbkövek vegyes szerkezetként készült el. Az ornamentális részek itt is nagyon aprólékosan kerültek kidolgozásra a kiviteli tervekben, ezért a Lovardával párhuzamosan itt is, már a projekt kezdeti stádiumában, meg tudtuk kezdeni a szobrászok által készített minták zsűriztetését. Az időközben előkerült nagyfelbontású archív fotókat megvizsgálva a spiáter öntvény haditőrőfék bizonyos részeit, valamint a mészkő reliefeket újra kellett mintázni. A tetőszerkezetet a vasbeton koporsófödémre épített ácsszerkezetből és deszkázatból épül fel. Ez fogadja a természetes palafedést, valamint a vörösréz fedést. A homlokzatképzés elkészítése itt is komoly feladat volt, mert ez is római cementből készült, a Lovardán elfogadott összetétellel teljes keresztmetszetben (alpvakolat, kváderek, lizénák, ablakkeretek, ornamentek). A homlokzat másik meghatározó része a különböző tömbkö elemek (mészkőlabazatok, sarokarmirozások, osztópárkányok, reliefek, ajtókeretek, loggia oszlopok, gerendák, valamint a főpárkány tömbkö elemei), melyek földrengésbiztos rögzítése komoly tervezési és kivitelezési feladat volt. A Főőrségi épület és az Országos Széchenyi Könyvtár közötti részen, eredeti helyén építettük újra a Stöckl-lépcsőt, ami összeköti a Hunyadi udvart a Csikós udvarral. Az eredeti terveknek megfelelően, nagyméretű tömör téglá és tömbkö szerkezetek vegyes falazataként épült fel, természetesen vasbeton szerkezetek gyámolításával. A pihenők terrazzo-burkolatot kaptak csúszásmentes kivitelben. A kivitelezési munkák során többször feltettük magunknak a kérdést: tudunk-e olyan építeni, mint elődeink? Birtokában vagyunk-e annak a szakmai tudásnak, amivel ők rendelkeztek, mikor ezeket az épületeket elkészítették? A végeredményt, valamint a projekt résztvevőinek megelégedését látva azt hiszem, hogy kijelenthetjük: az akadályokat sikeresen megugrottuk. Büszkék vagyunk a végeredményre, mert minden részletében látszik a temérdek kézi munka, amit az elmúlt évek alatt az a sok száz szakember elvégzett szívvel-lélekkel.

TÁRSASHÁZ TETŐTÉRBEÉPÍTÉS - BUDAPEST, KRÚDY GYULA UTCA 11

A ház története: Klauschek Ignác és neje Bill Fanni az 1850-es évek elején vásárolták meg a telek tulajdonjogát. 1898-ra az akkor még József utca 29. 58.500 forintért cserélt gazdát. Az új tulajdonos Reusz Henrik és neje lett. A nagybirtokos Reusz közigazdaság terén szerzett érdemei elismerésével magyar nemességet nyert, majd felvette a Ráthonyi nevet. Bérpalotájának kapuján még épségben látszik erről áruklodó címere is: a koronán könyöklő kar, három búzakalászt tart. Az épület sorsa 1916-tól a Királyi Magyar Tudományegyetemi Alap kezelésébe került, majd 1917-től a Collegium Marianum Intézeteként működött, melyet a tanulmányaik miatt fővárosba került lányok számára alapítottak. A II. világháború idején

150 üldözöttnek is menedéket adott a ház. Az 50-es évektől, az államosítás után a Pázmány Péter Tudományegyetem fiúkollégiuma lett. 1956 óta lakóházként működik.

Az épület két „L” alakú szárnyból összeépített tömege egy „U” alakú tömeggel zárja körbe a belső udvart. Említésre méltók a ház utcai homlokzatai, melyek a Palotanegyed építészetének egyik legszebb példái. Rendkívüli a ház markáns párkányzata, amit a korábbi befektető teljes igénytelenséggel és az épített értékek megóvásának figyelmen kívül hagyásával elbontott. Sajnos a bontás előtt a párkányzatról részletes felmérési dokumentáció nem készült. A birtokunkban

lévő részletes fotódokumentáció, valamint egy egykori ortogonális fotó segítségével és a Vignolai oszloprendszer arányait figyelembe véve igyekeztünk az egykori párkányzatot rekonstruálni. A padláson megtaláltuk az udvari homlokzatok felső párkányzatának gipsz konzoljait, ezek és az utcai homlokzatok alsó elemei segítségével formáltuk meg a felső konzolsort, amelyről a történeti kutatások ellenére semmi információnk nem volt. Az épület másik nagy értéke a lépcsőház és a kapualj. A lépcsőház jól tükrözi a valamikori fényűző épület különös hangulatát. Egyediségét az ovális plafon és az abba belemetsző nyolc fiókboltozat adja, melyeket korinthiszi oszlopfőkkel díszített félpillérek tartanak. A ház legutóbbi írásos megjelenése

Somlai Tibor: Fent és lent, Pest-budai lépcsőházak 1835-1945 című könyvében van. A meglévő épületet két épületszinttel bővítettük, melyeket a tér és az utca felé karakteres párkány és tetőforma határol, melyek a meglévő épület karakterét megfelelő mértékben erősítik.

Tetőforma: Az utcai homlokzatmagasság meghatározásának előírásai a tömegformálás lehetőségét nagy mértékben korlátozták. A tér egy hangsúlyos eleme a templom. Érdekessége, hogy a környezet derékszögű rendszeréből kibillen. A tervezett emeletráépítés és tetőtérbeépítés tömege erre reflektál. A törtvonalú utcai tetőformából kivágott részek a templom irányába néznek, ezek a felületek adják a belső terek szükséges természetes megvilágítását. A tető fedését a PREFA Prefalz világosszürke lemezével oldottuk meg, mely a kiharapott részeken antracit színre vált.

Párkányzat megnyitása: Az utcai homlokzatokon a magas párkányzat a 4. szintű lakások természetes megvilágítását, tér felé történő megnyitását nagy mértékben

korlátozza. Azonban ennek ellenére is fontosnak tartottuk a régi párkányzat helyreállítását, megtartását, hiszen a ház egyik különleges éke. A párkányzat a homlokzatok felső lezárása, vége. A lakások új külső falát a meglévő homlokzati faltól függetlenítettük, így a szükséges természetes megvilágítás megoldott. Az új nyílásrendszer a párkányzat részét képezi. Az összes gipszkonzol közötti falszakasz üres nyílássá változik.

Építetési igények - a megváltozott minőségi igényekhez alakítani az épülő két építményszintet, mai, modern megjelenés, könnyű fenntarthatóság, tartósság - maximális figyelembevételével próbáltunk egy izgalmas, a negyed építészeti minőségéhez illő tetőtérbeépítést tervezni, melyre a PREFA kiválasztott rendszere kellő szabadságot biztosított.

Schmölcz Gabriella és Perényi László - tervezők

HOREX KFT

Szakmai felkészültség, megbízhatóság, kreativitás és patinás múlt, műemlék vagy kortárs jelépületek tetős kivitelezésénél.

Társaságunk 1992-ben létrejött, saját tulajdonban lévő ács, tetőfedő, bádogos, díszműbádogos tevékenységet végző családi vállalkozás. Irodánk a Csepel Művek területén található.

Csapatunk 40-50 fős dolgozói létszám, melyet ácsok, tetőfedők, szigetelők, bádogosok és díszműbádogosok alkotják, projekteket mérnökök irányítják. Büszkék vagyunk arra, hogy kollégáink és állandó alvállalkozóink kiváló hozzáállással és magas szaktudással viszonyulnak a feladatokhoz és így magas minőségű igényes munkát tudunk kiadni a kezeink közül. Nagy hangsúlyt fektetünk kollégáink szakmai felkészültségére, évente több szakmai továbbképzésen veszünk részt.

Ácsmunkában a hagyományos mérnöki szerkezeteken túl történelmi ácsszerkezetek kivitelezésére is fel vagyunk készülve mérnöki és szakember állománnyal. Bádogos munkáknál az általános kivitelezéshez szükséges szaktudás mellett komoly díszműbádogos előregyártó gépparkkal és szaktudással rendelkezünk.

Az esetlegesen hiányosan ábrázolt szerkezeteket, csomópontokat, rétegrendeket minden projektünkönél magas szakmai igényességgel feldolgozzuk, újra tervezzük, új javaslatokat adunk. Javaslatainkat az érvényben lévő

műszaki irányelvek alapján tesszük meg. Archív fotók alapján a szerkezetet és a megjelenést rekonstruálni tudjuk. Akár műemléki akár kortárs épületek esetében a legbonyolultabb formákat és szerkezeteket is képesek vagyunk elkészíteni.

A kivitelezési tevékenységünk által elsajátított látásmódra alapozva jelépületek építész tervezésével, belsőépítészeti tervezéssel, épületszerkezeti szakértői tanácsadással is foglalkozunk. A tevékenységünkre általánosan jellemző a kitaláljuk-megtervezzük-megépítjük folyamat.

Referenciáink közt megtalálhatóak országszerte kastély-felújítások, műemléképületek, kortárs középületek, szakrális épületek, kortárs jelépületek, igényes családi házak.

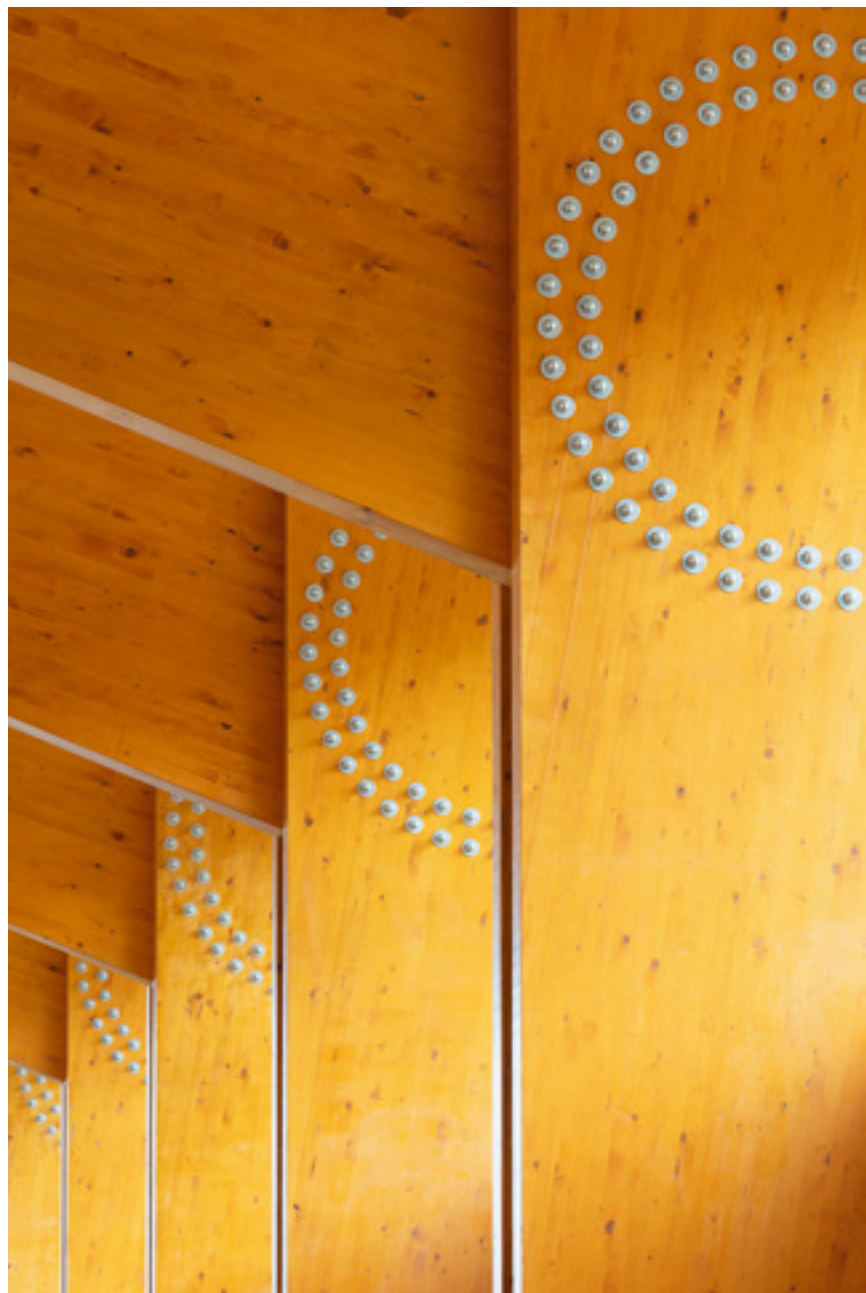
HOREX /HOREX Ipari és Kereskedelmi Kft.
1211 BUDAPEST, VARRÓGÉPGYÁR U. 10/1
REZNICSEK ZOLTÁN: +36 20 934 9480, +36 70 777 1874
Tel: +361-420-7808, Fax: +361-420-7808,
e-mail: reznicsekzoltan@horex.hu

Biomorf szerkezet

EKLER DEZSŐ NYÍREGYHÁZI
LOVARDÁJÁRÓL

SZERZŐ: UHL GABRIELLA
 FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS
 TERVEZŐ: EKLER DEZSŐ DLA
 - EKLER ÉPÍTÉS KFT.

„Mindennek mértéke az élőlény” – tódíthatnánk az ókori bölcselő Prótagorasz híres szavait kiforgatva Ekler lovardája láttán. Ma már állattársaink jogait és szükségleteit egyre inkább tiszteletben tartjuk, és ez a kortárs művészetnek is egyre hangsúlyosabb témájává kezd válni.

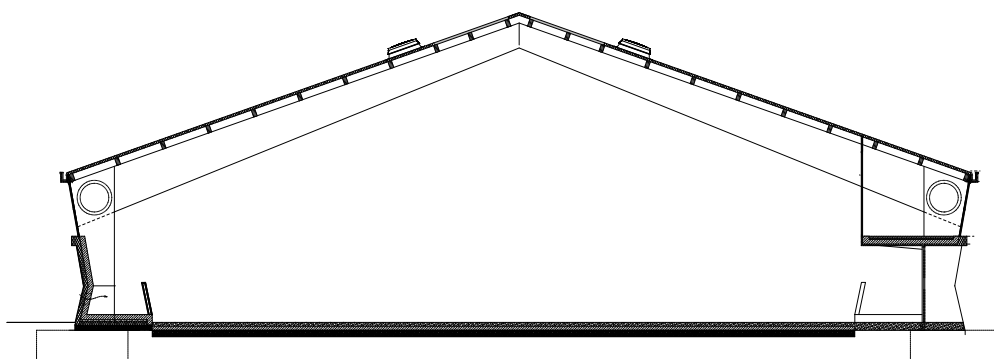
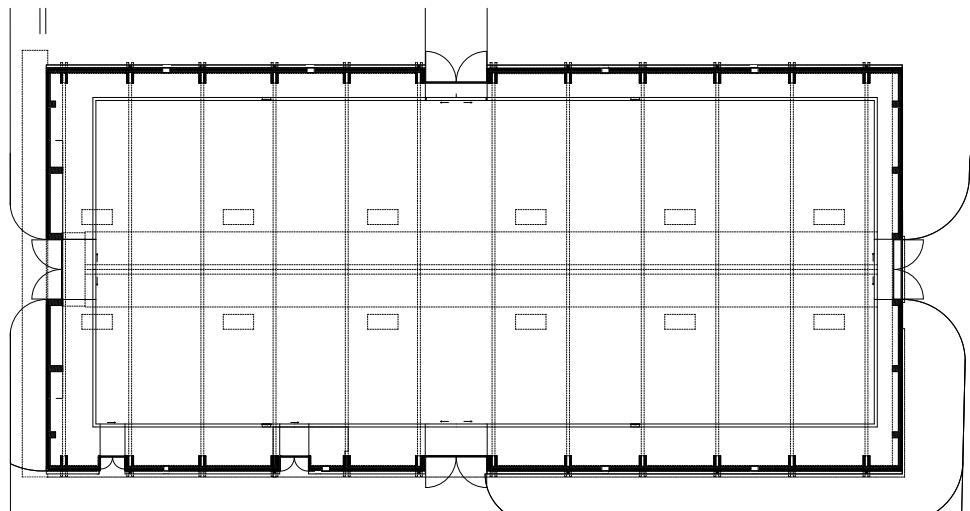
Az

ország legnagyobb és legszebb lovardája – legalábbis Nyíregyházán így tartják. Pedig első ránézésre nem is nagy, és olyan egyszerű. Az építészet és Nyíregyháza periferiáján születő egyszerű csarnoképületben az elméletileg megalapozott építési invenció mintha az állatok létének tiszteletet parancsoló attitűdjével közelítene az architektonikai megoldásokhoz. Ekler lovardája tágabb összefüggésben értelmezendő és értelmezhető, mivel formai megoldásai korábbi Nyíregyháza környékén és a lovarda közvetlen környezetében épült házakhoz köthetők. Azok a leleményes és részletekbe menő finom megoldások, amelyek oly jellemzőek az építész munkásságára, s amelyek tetten érhetők a tágas csarnoképület kialakításában is, mind fellelhetők már a Nagykálló-Harangod-i

népművészeti tábor épületeiben, a híres táncsűrben, az étkező-épületben, a fogadóépületben és párjában, a kilátó megformálásában. Az 1980-as évek végén megdöbbentőnek ható, Makovecz Imre építésze által ösztönzött tervezői gondolatok közül itt leginkább a tartószerkezetek szokatlan dinamikája köszön vissza. Ott a virágszerű feltárulkozás, itt az ágaskodó ló merész, lendületes, minden izmában és idegszálában megfeszülő mozdulata és erőjátéka adja meg az épület szerkezeti vázának formáját és jelentését. A ragasztott fa tartóváz lábainak érdekes dőlésszöge azzal kölcsönöz egyediséget a lovardának, hogy szinte magától értetődő természetességgel követi a festészetnek a mozgás érzékeltetésére kihegyezett évszázados kísérleteit. (Lásd például Delacroix lovas

< A lovarda formai megoldásai a Nyíregyháza környékén és a lovarda közvetlen környezetében épült házakhoz köthetők

∨ Az új csarnoképület egy családi vállalkozás több évtizedes átgondolt és következetesen zajló építészeti fejlesztéseinek a része

A ragasztott fatartók különleges és látványos, hatalmas ízületre emlékeztető összeerősítése oldja meg a viszonylag nagy fesztáv szellősen nagyvonalú, mégis erőt és szilárdságot sugárzó áthidalását

tanulmányait.) Statikus jelleg és dinamika, szilárdság és könnyedség egyesül ebbe a bio-morf, vagy ha tetszik, „zoó-morf” szemléletben. A nagykállói épületek váratlan és szellemes, a faanyaghoz igazodó csomópontjainak továbbgondolásaként is tekinthetünk a nyíregyházi lovarda perfekcionista tartószerkezeti kialakítására. A ragasztott fatartók különleges és látványos, hatalmas ízületre emlékeztető összeerősítése oldja meg a viszonylag nagy fesztáv szellősen nagyvonalú, mégis erőt és szilárdságot sugárzó áthidalását. A szerkezet könnyedségében érezhetjük az ipari csarnokszerkezetek építészettörténeti előzményei, de a falusi építéset uradalmi, gazdasági épületeinek tanulságait, a faszervezetek, kötőelemek mesteri

használatának ács-tradícióját.

Ám nem csak ezzel épül be a vidék hagyományaiba. A gondos és önfegyelmző építészeti megoldásaival egyúttal a roppant kidolgozott szabályrendszerben működő lovaglási szabályok kifinomultságát is beépíti a csarnokba. A tökéletességre törekvés mutatkozik a megvilágításban is, a természetes és szemet nyugtató megoldásokban, pontosabban a beáramló fény kezelésének módjában. Ebben is a lovak igényei kerülnek előtérbe a természetes környezet fényviszonyainak biztosításával, elősegítve az állatok figyelem-összpontosítását. Az épületet körülölelő szalagablakok szintjét a ló magasságához tervezték, s ez kiegészül a tetőablakokkal, ezáltal egész nap átható,

Az épületet körülölelő szalagablakoknak köszönhetően egész nap átható, egyenletes természetes fény önti el a csarnokot

egyenletes természetes fény önti el a csarnokot. Az átgondoltan rejtett mesterséges világítás is ezt az elvet követi. A könnyed fa vázszerkezet és az azt kiegészítő, tágas-levegős érzetet keltő fényviszonyok adják azt a térérzetet, ami alkalmassá és kellemessé teszi a lovardát a rendszeres, napi tanuló-gyakorló munkára, és a nagy versenyek rendezésére is. Az új csarnok épület egy családi vállalkozás több évtizedes átgondolt és következetesen zajló építészeti fejlesztéseinek a része. A lótenyésztésben és díjugratásban is messze földön híres lovászat nemzetközi

rangját mutatja meg a jónévű szálloda szomszédságában. A következő lépés az istállók nagyobbítása és azokat a lovardával összekötő, versenyek szervezését szolgáló épület létrehozása lesz. A legújabb fejlesztés átgondoltsága, az állatokhoz, legfőképpen a lovakhoz igazított léptéke a biztosíték arra, hogy a következő lépések is a jó értelemben vett tradicionális vidéki építészeti kipróbált arányrendszerét, anyagait és szerkezeti megoldásait fogják továbbvinni eredeti és invenciózus megfogalmazásban.

Tervezés éve: 2015

Megvalósítás éve: 2017

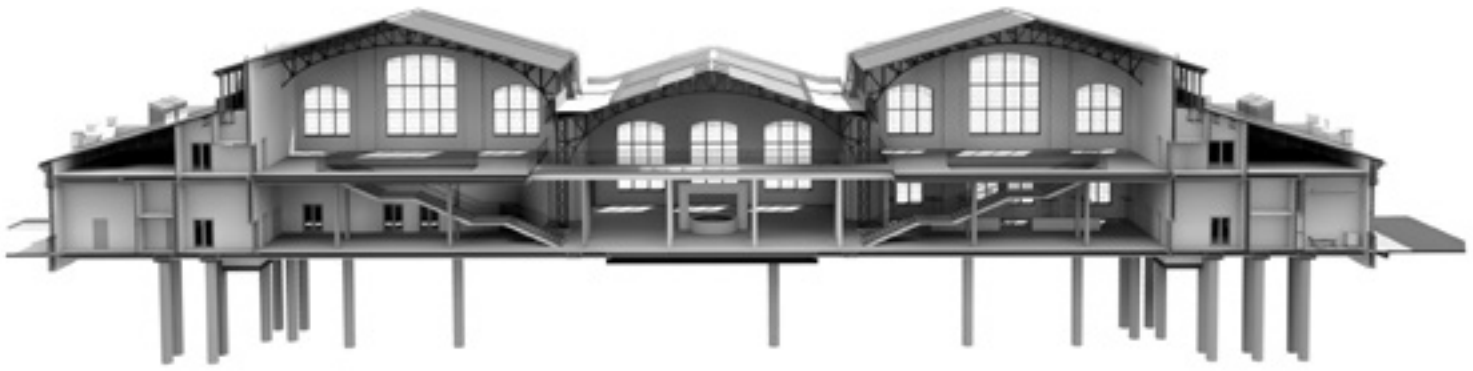
Tervező: EKLER DEZSŐ DLA
(EKLER ÉPÍTÉSZ KFT.)

Építész tervezők: GYŐRI BALÁZS,
MÁRTON VIKTOR, SIMON RITA

Az elméleti megalapozottságú építészeti invenció mintha az állatok létének tiszteletet parancsoló attitűdjével közelítene az architektonikai megoldásokhoz.

Bohémélet farmerban

**MESEBELI ÁTALAKULÁS: „ÉSZAKI”-BÓL
EIFFEL MŰHELYHÁZ ÉS PRÓBACENTRUM**

A lassan az átadáshoz közeledő Eifel Műhelyház az operajátszás új centruma lehet Budapesten. Pontosabban Kőbányán, ám az estélyi nem ezért mellőzhető. A tervezők feltett szándéka volt, hogy a funkcióváltás dacára megőrizték a vasúti műhely ipari atmoszféráját, így adva helyet egy 21. századi kulturális létesítménynek.

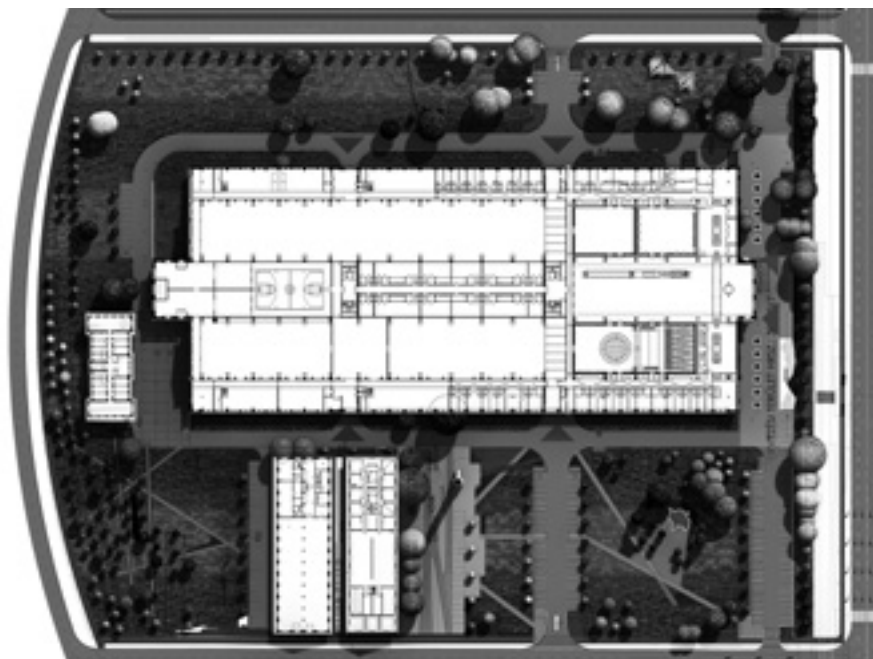
Szerző: ZÖLDI ANNA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
Építész: MAROSI MIKLÓS
KÖZTI ZRT. (MAROSI STUDIÓ)

A rozsdazóna nem pusztul tovább: mint oly sok mindent, ezt is a kultúra menti meg

Vasutas nagyapám biztos nem hitte volna el, hogy a kőbányai mozdonyjavító műhelyben egyszer majd a gőzmozdonyok helyett Puccini lesz a főszereplő. Elkötelezett kultúrmentés-ként azonban nagyon meg lett volna elégedve. Nagyapám az átkosnál is átkosabb ötvenes években a dunakeszi vagonjárából két vasúti kocsival szállította a kultúrát – könyvtárat és verset – az ország minden pontjára, ahová csak sínek vezettek. A gondolat tehát nem új, de ténylegesen a 21. század gazdasági és kulturális változásai érlelték realitássá. Az iparit felváltó technikai civilizáció világszere kulturális célokra alakítja át a funkciójukat veszített ipari épületeket. Budapest új főépítésének határozott elképzelése szerint a főváros működési gondjaira az úgynevezett rozsdazónák, a külső területek és a városközpont közötti elhagyott, már nem működő ipari területek revitalizációja lehet a megoldás. Az Északi Járóút területén az Opera számára kialakított műhely-, raktár- és próbacentrum és környezete jó példával szolgálhat az ilyen folyamatokhoz. Ezen a területen a Magyar-Sveiczi Gyártársulat már 1867-től javított mozdonyokat. 1875-től az üzem neve Budapesti Főműhely lett, a századfordulóra folyamatosan bővített telepen csak gőzmozdonyok, személy- és teherkocsik javítása

folyt. A mozdonyjavító csarnok és fűtőház, az 1883 és 1886 között felépült, 214 méter hosszú, 96 méter széles Eiffel-csarnok Magyarország egyik legnagyobb alapterületű, állami kézben lévő műemléképülete. Tervezője, Feketeházy János az acélszerkezetek mestere volt, olyan épületek tetőszerkezete fűződik a nevéhez, mint a Keleti Pályaudvar, a mai Műegyetem, vagy éppen az Operaház. A korszak egyik legfoglalkoztatóbb mérnökének leglátványosabb alkotásai a hidak – a Szabadság híd, vagy Szegeden a Belvárosi híd, ahol az Eiffel-iroda Feketeházy tervét valósította meg. A csarnok a nevét mégsem Gustave Eiffel közreműködése miatt kapta, hanem azért, mert hasonló technológiával épült, mint az Eiffel-torony: még nem a hegeszthető Siemens-acélból, hanem szegecselt acélelemekből készült. A felújítás során ennek óriási előnye volt: bár a szerkezet meglepően jó állapotban maradt, a szükséges cserék sokkal egyszerűbben voltak megoldhatók. Az öthajós csarnok – melynek alapterülete nagyobb a Parlamenténél – 25 ezer négyzetméteres, vagyis nagyjából három és fél focipályányi területet foglal el. A bazilikális csarnok szerkesztése nem szokványos: a két legszélső és a középső hajó az alacsonyabb. A felújítás tervezését vezető Marosi Miklós elmondta, hogy az egyes acélelemek alapos

« Az épületet körbefogó nyilvános park több mint háromhektárnyi

Kőbányán további revitalizációs célú fejlesztéseket terveznek

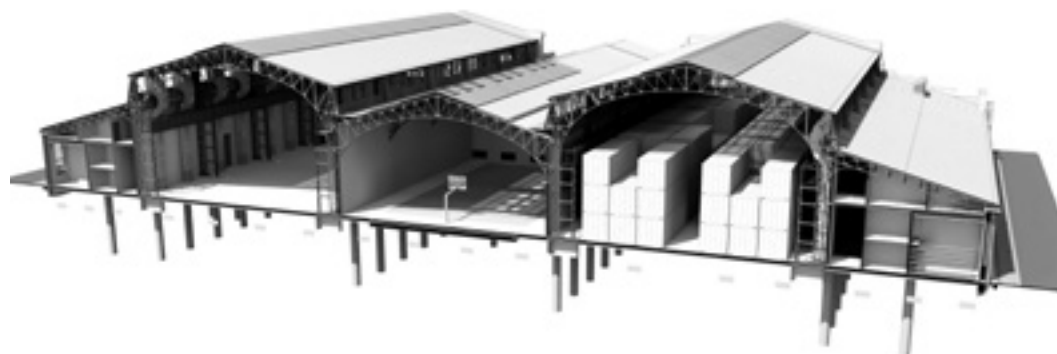
> A csarnok acél-szerkezet az Eiffel-toronyéhoz hasonló technikával készült

átvizsgálása után kiderült, hogy több mint kilencven százalékuk tökéletes állapotban van, sérülés nélkül vésztele át a világháborút és 56-ot. A csarnok látványának is impozáns, és az volt virágkorában is. Egyszerre 96 mozdony fért el benne, amiket tolópadon mozgattak, az alkatrészek ki-be emeléséhez ún. „futómacskát” használtak. A háborúban a vasút kiemelt célpont volt, a bombázások során az üzem épületeinek nagy része megsérült vagy megsemmisült, de az Eiffel-csarnok épen maradt. A műhely 123 évig, egészen 2009-ig működött, és mivel a korábbi átalakításokat az évtizedek során nem bontották le, újabb és újabb rétegek rakódtak az épületre, a kábelek és vezetékek valóságos dzsungel kigyózott a pompás acél-üveg tetők alatt. Hosszú-hosszú ideig íratlan megállapodásnak számított, hogy bár a hely a funkció számára nem ideális és városszerkezeti- leg sem kedvező, de a beépített nagy értékű, szinte

mozdíthatatlan berendezések, infrastruktúra miatt a világ végezetéig itt fog működni a járműjavító. 2009-ben azonban mégis végleg bezárták, ezzel értékes állami telek vált szabaddá. 2011-ben az Emberi Erőforrások Minisztériumának rendelete a telephely meghatározó épületeit – a mozdonyjavító-műhelyt és fűtőházat, azaz az Eiffel-csarnokot, több irodai és raktáregyületet, valamint a Török Művelődési Központot – műemléknek, az ingatlan egészét műemléki környezetnek nyilvánította. (Búcsúkerülő – az Északi Járműjavító végnapjai címmel látható a You Tube-on Vajnai Melinda és Kapitány Dávid portréfilmje, ahol még láthatók a régi terek működés közben.) A kormány 2014-es döntése nyomán a terület kulturális funkciót kapott, az Operaház felújításával párhuzamosan ide költöztetik az intézményt kiszolgáló összes raktárt, műhelyt és egyéb kiszolgáló területeket: két méretazonos próbaszínpadot,

közülük az egyiket nézőtérrel és zenekari árokkal és egy stúdió-képességű zenetermet. Az Opera művészei korábban több helyen próbáltak; előfordult, hogy jobb híján a Bárkában, a Hungexpo területén, a Zeneakadémián, de még a Kerepesi úti laktanyákban is. Korábban az Opera színpadán tartották a díszletek állítópróbáit is, most erre a célra is lesz külön összeszerelő csarnok. Ahogy a főigazgató, Ókovács Szilveszter fogalmazott, a cél az, hogy az adott előadást itt feltöltsék egy pendrive-ra, az Andrássy úton vagy a II. János Pál pápa téren pedig csak bedugják a komputerbe és lejátszzák. A műemléki előírások miatt komoly tervezői feladatot jelentett, hogy a számtalan eltérő igényű funkciót hogyan illessék be az egykor teljesen más téralakítású épületekbe. Az öthajós csarnokot, a két merőleges oldalcsarnokot, a komplett vágánymezőt a vasútállomással, valamint a kéményt megtartották.

« Az ipari csarnokok szépségének felismeréséhez egy évszázadnál is többnek kellett eltelnie

Ahol a funkció indokolta, megmaradt a lenyűgöző belmagasság

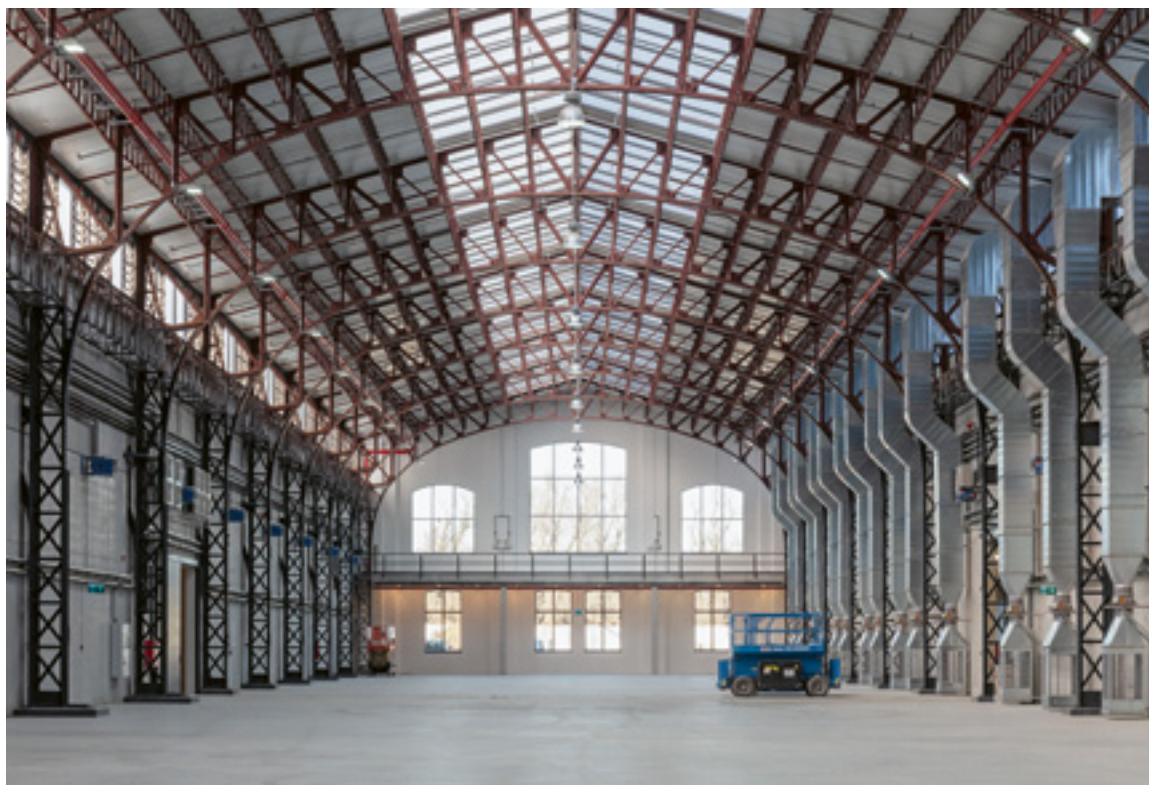
A használat megtervezésekor az volt a szempont, hogy minden elképzelhető és még egyelőre elképzelhetetlen igényt is ezen a területen elégítsenek ki. Az objektum ráadásul a 21. századi használat követelményeinek is megfelel: nem csak kiszolgálólétesítmény, hanem a leendő látogatóknak élményt kínáló látványosság is egyben, közönségforgalmi tereit pedig úgy alakították ki, hogy különféle rendezvények számára is kiadható legyen. A Kőbányai út felől megnyitott Eiffel-csarnok középső traktusába került az impozáns fogadótér, ahol teljes pompájában feltárul a szegecselt acélszerkezet és az átlátszó polikarbonát. Díszje egy 1912-es évjáratú, 327-es szériájú gőzös, és a hozzá kapcsolt étkezőkocsi, amelynek egy rövid szakaszon a MÁV Nostalgie épített vágányokat az aljzatbetonozással párhuzamosan kialakított vasbeton teknőbe. (Nem csak vasútrajongóknak: a mozdonyt csak 1969-ben selejtezték le, 1988-ig fűtőgépként szolgált Füzesabonyban. A restaurálás során a gőzmozdony visszakapta eredeti, 327-es pályaszámát is - mára ez az egyetlen példány maradt 327-esekből. Egy 301-es gőzös a parkban van kiállítva az épület mellett, a Kőbányai út felőli oldalon. A száz kilométer per óra engedélyezett sebességű 301-es

a MÁV első, sorozatban gyártott, túlhevítős gőzmozdonytípusa volt. Építésének idején 1350 lóerő teljesítményével Európa egyik legnagyobb teljesítményű gyorsvonati mozdonyának számított - továbbá az egyik legszebb mozdonynak is. Mivel a 2'CI' tengelyelrendezésű mozdonyokat Amerikában Pacific-nak nevezték el, ennek megfelelően a 301-eseket itthon Pacifiknak, vagy röviden Pacinak becézték. Mára mindössze két példányuk maradt fenn: a másik, a 016-os a Vasúttörténeti Parkban található.) A látvány becsapós, a 327-es restaurálása csak esztétikailag hozta helyre a gépeket: a hiányzó szerkezeti elemeket fából készítették el, eredeti gyári rajzok alapján. Elvégre mégiscsak Operában vagyunk, az illúziók birodalmában. Az előcsarnokból kétoldalt zsilipelt, magas ajtók vezetnek a nagyobb belmagasságú oldalhajókban elhelyezett, ház a házban elven megoldott színház- és próbatermekbe, melyek az Operaház, illetve az Erkel Színház színpadának méretével egyező terekkel a két belvárosi játszóhely próbaterméül is szolgálnak. Rajuk kívül egy stúdió minőségű zenekari próbaterem kapott még itt helyet. A nézőtéri ülések hátfalba tolásával, a zenekari árok szintbe hozásával, az előcsarnokba vezető nyílások kitérésével a

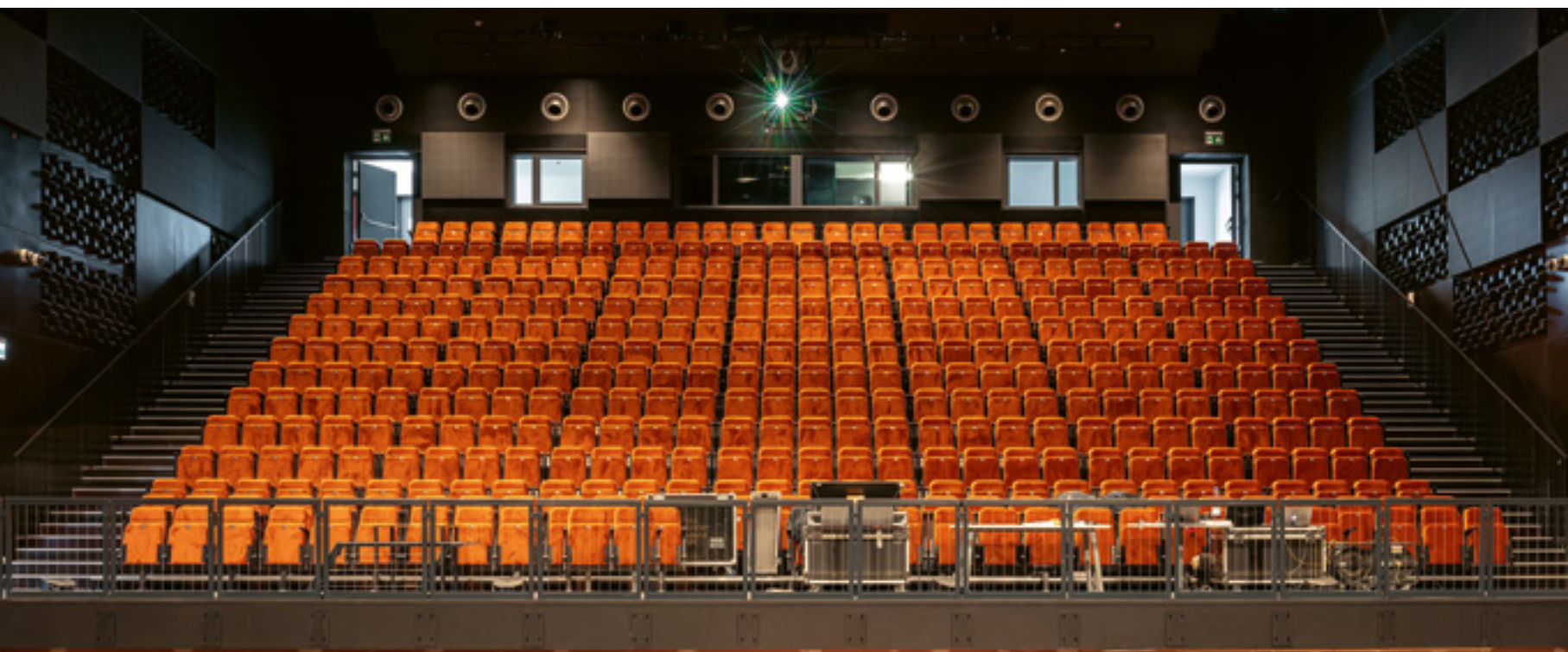
» A Bánffy-terem összecsukható nézőtere

« Az 1912-es évjáratú, 327-es szériájú gőzös, amelyből már csak kettő maradt

Egy színházban a kulisszák mögé is érdemes néha benézni

Az Eiffel-csarnok középső traktusa az impozáns fogadótérrel. Itt tárul fel teljes pompájában a szegecselt acélszerkezet és az üvegtető.

^ Az öltözők az oldalhajókban kaptak helyet

Az Operaház vezetésének feltett szándéka, hogy megosztja az előadások létrejöttének kulisszatitkait az érdeklődőkkel

teljes terület összenyitható, flexibilis megoldásával mindenféle rendezvény igényeit ki tudja elégíteni. A legszélső oldalhajókba kerültek a művészek és a műszak öltözői. Az épület további része a közönség számára csak korlátozottan látogatható. A nagy belmagasságú tereket új födémek behúzásával tették alkalmassá a különböző műhelyek és raktárak – férfi és női varroda, parókás és ötvös-műhely – befogadására. Egyes helyeken, ahol a funkció indokolta, megmaradt a lenyűgöző belmagasság, például a konténeres díszlektárakban, ahol az eredeti szerkezet szintén teljes attraktivitásában látható. A tervezőknek az opera- és balettjátás minden műhelytitkával meg kellett ismerkedniük ahhoz, hogy az olykor speciális igényeknek mindenben eleget tevő tereket hozzanak létre. A díszletműhely asztalosszekciójában például azért van fapadló, mert itt az elemeket – a díszletelemek helyét, sarokpontjait kijelölve – a padlóhoz szögezve állítják össze a mai napig. Az Operaház vezetése számít a rajongók kíváncsiságára, és feltett szándéka, hogy megosztja az előadások létrejöttének kulisszatitkait az érdeklődőkkel. A 327-es mozdony csarnokából kétoldalt

a magasba vezető lépcsők nemcsak a nézőtér töltését szolgálják felülről, innen indul a teljes épületet a „lombkorona-szint” magasságában átszövő látogatóútvonal is, amely látványos betekintést nyújt a teátrális világ hétköznapjaiba. Nem tudom, ha varrónő, parókakészítő vagy asztalos lennék, élvezném-e, ha jelentős magasságból üvegen át bámulnák szapora kezemet, de lelkes operarajongó látogatóként garantáltan élvezni fogom. Kárpótlásul gondoltak a dolgozók élvezeteire is a nagyvonalúan kialakított rekreációs terekkel – sportpálya és átlátszó polikarbonát fedésű tetőkert szolgálja az épp színpadon kívül pihenő művészek/statiszták időtöltését. Az oldalsó épületekbe a teljes komplexum üzemeltetése került, ez a bázisa az Eiffel üzemeltetőinek, ide érkeznek be és innen mennek tovább a közművek, a másik kisebb csarnoképületbe pedig az 1300 folyóméter ruha tárolására alkalmas raktár, cipész- és kalaposműhely, valamint a mosoda került. A vasútállomás tipikus épülete hosszú távon zenciskola lesz, ahol az Opera zenekarának tagjai tarthatnak majd órákat. Bár az opera és a balett talán mind között a leginkább teátrális műfaj, egy pillanatig

sem volt kérdés, hogy dekoratív részletek helyett ez esetben az ipari architektúra megtartása indokolt. Az építészeti beavatkozás az eredeti architektúra megtisztítására, illetve az egybefüggő tér funkciók szerinti megosztására irányult, amellet, hogy meg kellett oldani a korszerű hő- és hangszigetelés problémáit. Az új hozzátétel mindenütt látszóbeton, a lépcsők, padlók és új falak csiszolt felületű betonelemek. Az ipari milió, valamint az opera és a balett találkozása a 21. század kulturális közegének sajátos ízvilágával szolgál – nem csak ingyenceknek. Ahogy a komplexumot megálmodó főigazgató vizionálta: ide farmerben is nyugodtan el lehet majd jönni a lényegért. A kultúra más műfajaiban járatos, társadalmilag érzékeny fogyasztónak beugorhat Fellini „És a hajó megy” című filmjének ikonikus jelenete is, amikor a tengeri temetésre összegyűlt sztárok egymást és a gépház dübörgését túlélnek igyekeznek egymásra licitálni a hajó vasgyomrában, a mélyben, messze alattuk szenet lapátoló szurtoskormos-izmos fickók vigyori tekintetétől kísérve. A társadalmi utópiáknál maradván remélhető, hogy a felújított látványműhely-látványraktár-opera

Az opera talán mind között a leginkább teátrális műfaj

házi színpad-komplexum nem marad eltevedt estélyiruhás előkelőség Kőbánya poros külvárosi színpadán. A szinte minden irányból sínek által körbevett területen három hatalmas és számos kisebb csarnok várja jobb sorsát, több más érdekes épülettel együtt, melyek között még egy teljes épségben megmaradt atombunker is akad. A nyertes pályázat alapján ide, a Diesel-csarnokba költözik majd a Közlekedési Múzeum, melynek tervezője a New York Highway átalakítását is jegyzi. Távlati tervként a terület revitalizálásába bekapcsolható a Népliget megújítása is, ami igencsak régóta várat magára. Addig is, míg ez a komplex kulturális beruházás testet ölt, rendezik a megújult Eiffel Műhelyház környékét. A háromhektárnyi, közönség számára is nyitott parkot tájépítész tervek alapján alakítják ki, többek között szőlőültetvénnyel, melynek fajtáját Kodály Zoltánnak ajánlották egykor.

Koncepcióterv: 2013 március
Megvalósulás éve: 2020

Eiffel-csarnok: 29516 bruttó m² (26928 nettó m²)
Operastúdió: 1549 bruttó m² (1185 nettó m²)
Jelmeztár: 1394 bruttó m² (1276 nettó m²)
Üzemeltetés: 1351 bruttó m² (1170 nettó m²)
Mindösszesen: 33810 bruttó m² (30559 nettó m²)

Vezető tervező: MAROSI MIKLÓS
(KÖZTI ZRT. – MAROSI STÚDIÓ)
Építésszek: ÁCS ISTVÁN, PERNESZ ÁGNES,
RABIE ANISZ, HÓDOSI DÁNIEL, DÁNYÁDI ÁRON,
SÜVEGES ADÉL, WEIMPER VIKTÓRIA,
CSÍZY LÁSZLÓ, KELEMEN BÁLINT, PETRI DÁVID
(KÖZTI ZRT.)

Belsőépítész: SZENES ISTVÁN (SZENES DESIGN KFT)
Tájépítész: POTYONDY FLÓRA
(PARK TERV STUDIO KFT)

Generálkivitelező: STRABAG ÉPÍTŐ KFT.
Mebízó: MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

A bazilikális csarnok szerkesztése nem szokványos: a két szélső és a középső hajó az alacsonyabb

Szerző: BÁN DÁVID
Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
Építész: NYÉKI GÁBOR – LIMA DESIGN KFT.,
HARTVIG LAJOS DLA ÉS BÁNÁTI BÉLA
– BÁNÁTI + HARTVIG ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.

Szeccessziós áramkörök

KECSKEMÉT CAMPUS
KEDO ZRT.

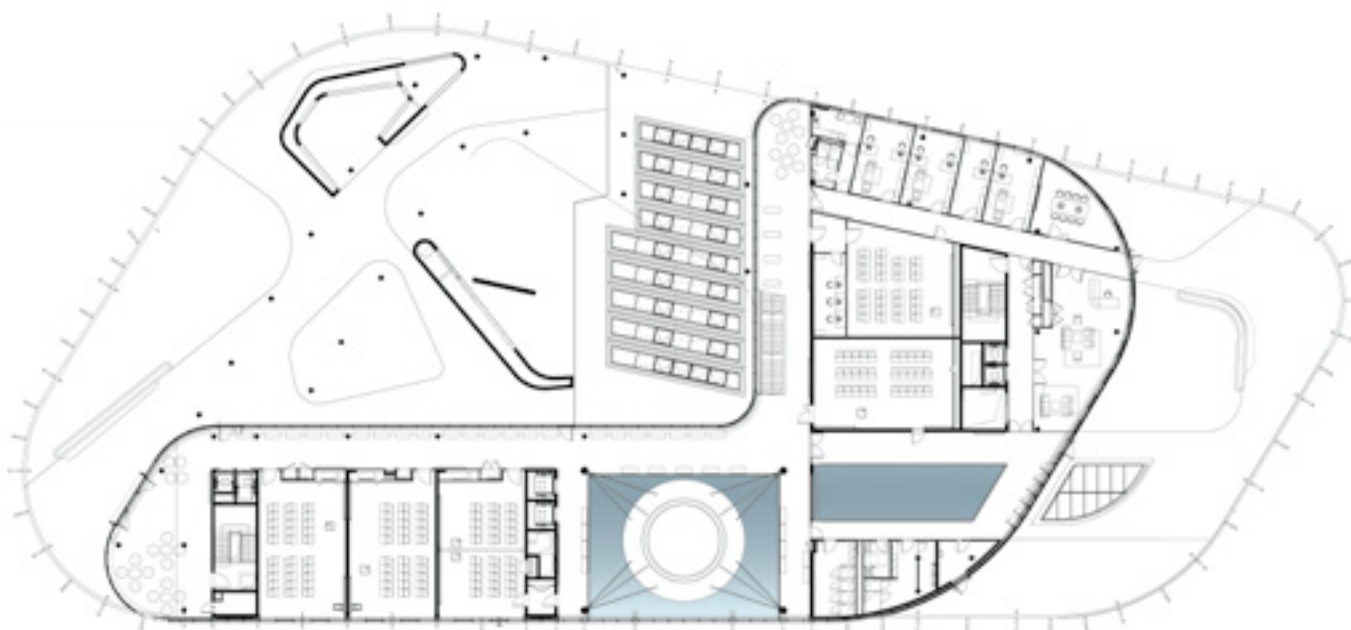
Határozottan szakít a hazai egyetemi építészeti kialakításokkal a Bánáti + Hartvig és a LIMA Design tervezte kecskeméti Neumann János Egyetem campusának első épülete, amelyben a tömörség helyett a szellősség és a világosság érhető tetten, jelképezve a mindenki számára átlátható, elérhető tudást.

Nem sok összetett, egységesen tervezett egyetemi campus van ma Magyarországon, így előkép sem igazán állt rendelkezésre, amikor elkezdték a kecskeméti új egyetemi városrész kialakítását. Talán az első következetesen tervezett és telepített egyetemi campus a Miskolci Nehézipari Egyetem volt, amelyet a legsűrűbb Rákosi-időszakban úgy sikerült Janáky Istvánnak és fiatal csapatának megterveznie, hogy az elvárt szovjet mintákat a helyi adottságokhoz szelídítsék, így egy jó arányú, kellő szellősséggel elhelyezett

egyetemváros jöhetett létre. Négy évtizeddel később egészen más építészeti koncepció vezérelte az 1990-es évek első felében Piliscsabán elindult Pázmány Péter Katolikus Egyetem fejlődését. A leginkább Makovecz-tanítványok által megalkotott, a természetbe simuló épületegyüttes az organikus építészet egyfajta mintatelepévé vált, amelynek legdominánsabb darabját, a Stephaneumot maga Makovecz Imre tervezte. E két, következetesen tervezett, egy-egy konkrét építészeti elképzelést tudatosan végigvívó

Magasított járdák kötik majd össze az épületet a társaival, a csatlakozás helye már előkészítve

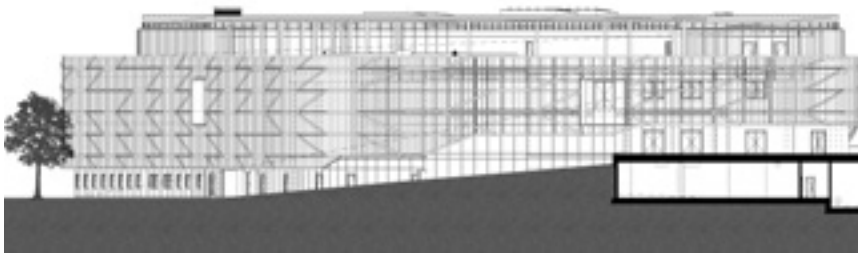

egyetemi campus szolgálhatott előképként, amikor a Bánáti + Hartvig Építész Iroda és a LIMA Design 2015-ben papírra vetette a létesítendő kecskeméti campus terveit. A Magyar Nemzeti Bank alapítványai által létrehozott Kecskeméti Duális Oktatás Zrt. voltaképpen a meglévő felsőoktatási központot kívánta új vagy megújuló karokkal bővíteni, amelyhez egy teljesen modern egyetemi épületegyüttest kívánt felépíteni.

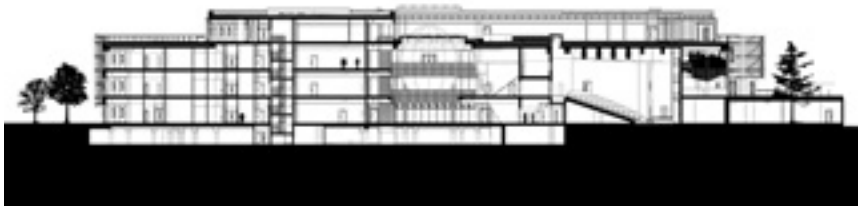
A kecskeméti Neumann János Egyetem Gazdaságtudományi Karának új tömbjei a meglévő egyetemi területtel szemben, egy korábban bezárt kórház telkén kezdenek lassan kibontakozni. A két oktatási térséget egyelőre a nagy forgalmú főútvonal szeli ketté, de az idővel megépülő gyalogoshíd ezeket ténylegesen összekapcsolja majd. A létesítendő campus fő motívuma a vizuálisan is jól megjelenő technológia. Maguk az egyetem megálmodó is egy csúcstechnológiájú, 21. századi oktatástechnológiai eszközökkel felszerelt intézményt ígértek a jövődöbéli hallgatóknak és tanároknak, amihez az épületegyüttes építészeti karakterével igyekezik igazodni. A tervezetten öt nagyobb oktatási egységből álló együttesen és a közöttük elterülő parkos, sétányos, számos híddal kiegészített közösségi területen következetesen vonul majd végig a modernség, átláthatóság, világosság

A Campus árnyékolóinak fő motívuma a vizuálisan is megjelenő technológia

» A túlzott benapozást és felmelegedést elkerülendő, az épületen – egyfajta külső burokként – egy külső árnyékolórendszert kellett felfuttatni

< Az épületet középen keresztül metszi egy szellős, a teljes magasságban nyitott, átriumszerű fogadótér

gondolata. Az egyetemi épületek a hagyományos átadható, átlátható, tiszta tudást ugyanúgy kívánják jelképezni, mint a kortárs ismereteket és mai eszközöket. A campusra elkészített átfogó terv öt nagyobb egységgel: oktatói, multifunkcionális és adminisztratív épülettel, kollégiummal és egy tudástárral számol. Az épületek közötti parkos kialakítás fölé egy magasított járdasor kerül majd, amely célirányosan köti össze a különböző egységeket, és ad egyfajta levegőben lebegő körjárhatóságot a campusnak. Emellett egy szimbolikus elem, egy kilátótorony is épül a terület sarkára, amely az amúgy sík tájban határozott jelként kívánja kijelölni az új negyedet. Első ütemben az oktatási épület készült el, amely maximálisan a logikus elrendezésre, az átláthatóságra és funkcionalitásra törekszik. Terei nagyvonalúak, szellősek, nyitnak a külső világra, azaz idővel a campus többi elemére, amelyekkel végül egy mindenhol jól áttekinthető egységet alkot majd. A valamelyest amorf alaprajzi kontúrú mutató épületet középen keresztülmetszi egy szellős, a teljes magasságban nyitott, átriumszerű fogadótér. E köré rendeződnek a különböző funkciók: egyik irányban az oktatók irodái, a másikban a különböző előadó- és szemináriumi termek. A szintenként hasonló módon elhelyezett tanszéki irodák az íves homlokzatra rendezve kapnak benapozást. Az irodákat egybefűző függőfolyosók egy levegős légteret ölelnek körbe, amely felülről kap természetes megvilágítást, végfalán pedig növényekkel felfuttatott zöld felületet, amelyek a földszinti növénytarólókba folynak bele szimbolikusan és ténylegesen zöldítve az épületet. Az átrium másik oldalára rendezték a multifunkcionális nagyelőadót, amely a lejtése miatt több szintet elfoglal,

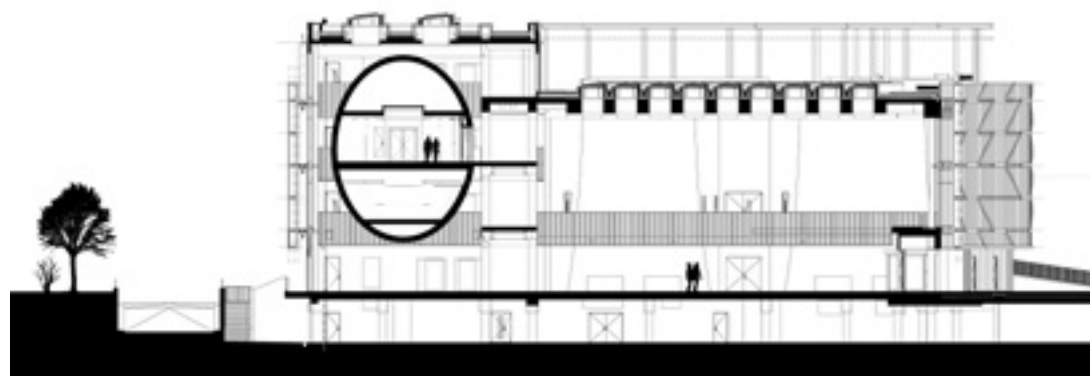
< Az aula amorf, szerteágazó szárakkal játszó ülőrendszerei, ezek a színes objektok egy-egy ponton valósággal feldobják a belső teret

∨ A belső terek tónusa világos hatású, főként fehér, nyers fa felületek és szürke nyílászáró-keretek dominálják

valamint az emeletenként hasonló elrendezésű, az oldalhomlokzatra tapadó szemináriumi termeket. Az első emelet hátsó kicsúcsosodásában helyezték el a kávézót, amely szintén szellős, egybenyitott, magas légteret kapott. A kávézó-büfé felett kisebb terasz, amely az épületből is kilép. Ajövőben itt jön majd létre a közvetlen kapcsolat a további épületekkel. Az épületben két szokatlan térkialakítással is találkozhatunk. Egyrészt maga a nagyelődő, amelyhez ötletes megoldással, körívben átforduló fallal leválasztható két, külön is használható kisterem kapcsolódik. A kistermek – amelyeknek a széksorai is az igény szerint fordíthatók át a nagyterem felé, vagy az ellenkező irányba – adott esetben részét képezik a nagyelődőnek, folytatják annak lépcsőzetességét, ugyanakkor kifordítva abból különálló életet élnek, saját bejárást is kapnak. Az átrium légterébe pedig egy úgynevezett „tözs-detójást” lógattak be. A földszint fölé acélszerkezeten befüggesztett, a levegőben lebegő, valóban tojásdad formájú zárt helyiség célja, hogy abban szimulálják a hallgatók számára a tözs-de működését, kijelzőkkel, fénytechnikával, kelendő technikai felszereltséggel. A világos hatású – főként a fehérrel, nyers fa felületekkel és szürke

nyílászáró-keretekkel operáló – belső teret egy-egy ponton színes objektok dobják fel, kezdve az aula szintén amorf, szerteágazó szárakkal játszó ülőrendszereitől a lépcső mellett futó színes, átforduló elemekből összeálló plasztikáig vagy akár a szemináriumi termek végfalának szürkés, palakó hatású burkolatáig. A játékoság tovább folytatódik az épület külső, karakteres rajzolatú héjszerkezetén is. Mivel szinte az egész épületet üveghomlokzat határolja, a túlzott felmelegedést és benapozást elkerülendő, külső árnyékoló rendszert kellett egyfajta külső burokként felfuttatni. A mozgatható, finoman perforált lamellák kívülről fehérek, belső oldaluk türkízkék, ami a mozgatással alkalmi rajzolatot, színezést adhat az épületnek. Az árnyékolóra egy szecessziós ihletésű, ám akár a számítástechnikában használt áramköröket is megjelenítő hálószerű réteg került. A campus további épületeivel ez a mintavilág teremt majd kapcsolatot, a rajzolat fűzi egybe az elemeket, amelyek lamellái mind eltérő színárnyalatot kapnak. A megépült oktatási épület önmagában is izgalmas térelemként áll Kecskemét Nyugati Kapu övezetében, de – kiegészülve a további darabokkal – egyfajta összetett térplasztikát formál majd meg.

A multifunkcionális nagyelőadó a lejtés miatt több szintet elfoglal

> A 3. emeleti dékáni hivatal tárgyalója

> Az első emelet hátsó kicsúcsosodásában helyezték el a kávézó-büfét, amely szintén szellős, egybenyitott, magas légteret kapott

A tojásdad formájú, belógatott, zárt helyiség célja, hogy abban szimulálják a hallgatók számára a tőzsde működését

Teljes Campus beruházási szintterület: 40 500 m² (bruttó)

Tervezés éve: 2015

Átadás éve: 2019

Generáltervező:

LIMA DESIGN Kft.

Ügyvezető: ÖRDÖG ALÍZ

Projektvezető: MADOSFALVI ZOLTÁN

Felelős építész tervező: NYÉKI GÁBOR

Generáltervező / építész:

BÁNÁTI + HARTVIG ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.

Felelős építész tervezők:

HARTVIG LAJOS DLA, BÁNÁTI BÉLA ÉS NYÉKI GÁBOR
(LIMA DESIGN KFT.)

Projektvezető: KOPASZ LÁSZLÓ

Építész projektvezető: SZÉKELY ÁGNES, DR. BÉRCES LÁSZLÓ

Építész tervezők: BÁRDI EMESE, BUKTA CSABA,
FERENCZ TAMÁS, GULD BEATRIX, KÁDÁR GERGŐ,
KÓSA LUCA KORNÉLIA, PALKÓ SZILVIA, STIRCZ GYÖRGY,
SZATMÁRI SZABOLCS

Belsőépítész: LIMA DESIGN Kft.

Felelős tervezők: ÖRDÖG ALÍZ, VÉKONY TAMÁS

Tervezők: CSABA ESZTER, CSEKE SÁNDOR,
DOBROVICZ VIVIEN, FARAGÓ SZILVIA, FEKETE EMESE,
HAJDÚ BLANKA, HORVÁTH-SZABÓ TAMÁS,
MEDE ZSUZSANNA, SZABÓ DANIELLA, TRIKKAL ADRIENN

Generálkivitelező: ZÁÉV ÉPÍTŐIPARI ZRT.

Beruházó: KECSKEMÉTI DUÁLIS OKTATÁS ZRT.

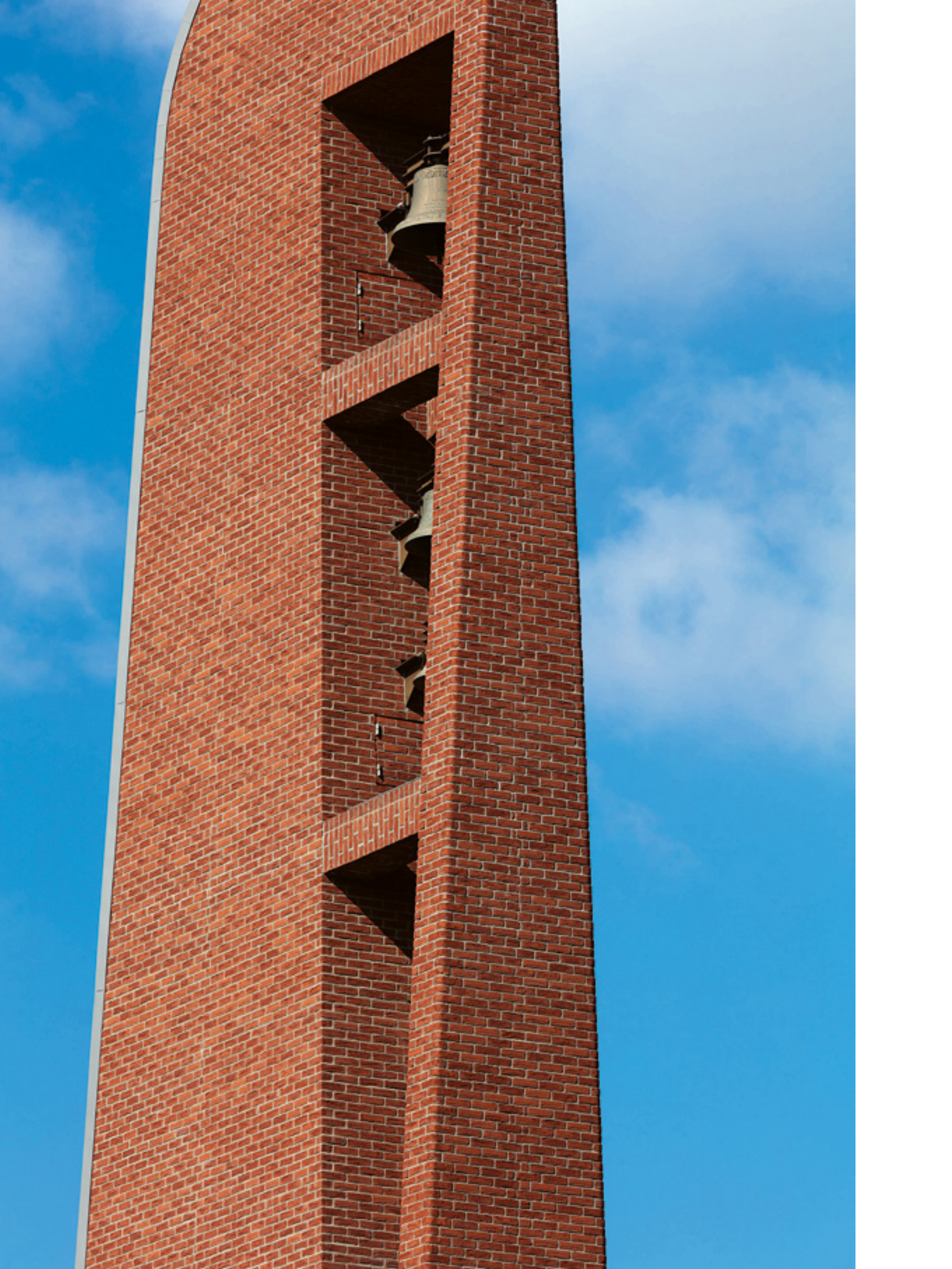
> A nagyelőadóhoz,
ötletes megoldással
két, körívben
átforduló, fallal
leválasztható, külön is
használható kisterem
kapcsolódik

A szemináriumi termek
végfalai szürkés, palakő
hatású burkolatot kaptak

Ölelés

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA TEMPLOM – PÁTY

Szerző: UHL GABRIELLA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS | Tervező: GUTOWSKI ROBERT – ROBERT GUTOWSKI ARCHITECTS

A Buda-környéki települést, Páty lankás völgyek ölelésében fekszik, dombok közt vezető utak kereszteződésében. A szerényen meghúzódnó falu a hívek áldásos adakozásának köszönhetően az egész környéket meghatározó, kivilágító építészeti alkotással, új római katolikus templommal lett gazdagabb. A templomot Gutowski Robert építész saját lakhelyére tervezte. Ez a személyes, közeli, bensőséges viszony érződik a léptéken, a téralakításban és a belső terek átgondolt hangoltságában.

A templom megérkezésakor kibontakozó sziluettje is az ölelés körköröségében tárulkozik elénk. A központi épülettömb mintegy kinyújtott kézként kulcsolódik össze a megemelt belső udvart körülvevő körítőfalban, amely egyszerre védelmezi és tartja egyben a közösséget. Szakrális épületről lévén szó, alaprajzi elrendezésében felötlik a magyarországi és kelet-közép-európai ikonográfiai képtípus, a köpenyes Madonna kedvelt és elterjedt 16-18. századi ábrázolása, amely kinyújtott kezének meghosszabbításaként köpenye szárnyai ölelésében egyesíti a

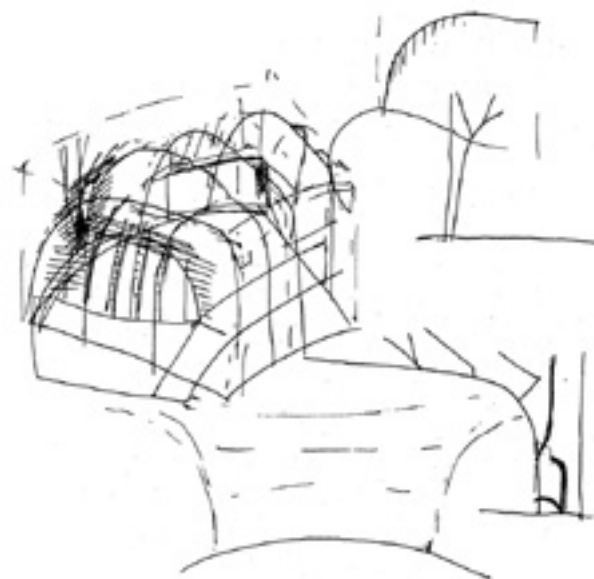
hívóket. Védelmes gesztusa egyszerre lokális és egyetemes szinten is kifejezi a közösségteremtés igényét és lehetőségét, amelyre a templom mint épület lehetőséget teremt. A köpenyes Madonna-hasonlatnál maradván a – amely ikongoráfiával a műemlék épületek felújításában, újragondolásában gyakorlott építész bizonyosan találkozott munkái során – értelmezhető az épület-együttes tagozódása is. Az íves folyosóra fűzött helyiségek középpontjában a templom áll, átfordítva: Mária szíve és arca (szentkép) „helyén”. A tágas, letisztult, a magyar falusi templomépítészeti hagyományt követő

Az íves folyosóra fűzött helyiségek középpontjában a templom áll

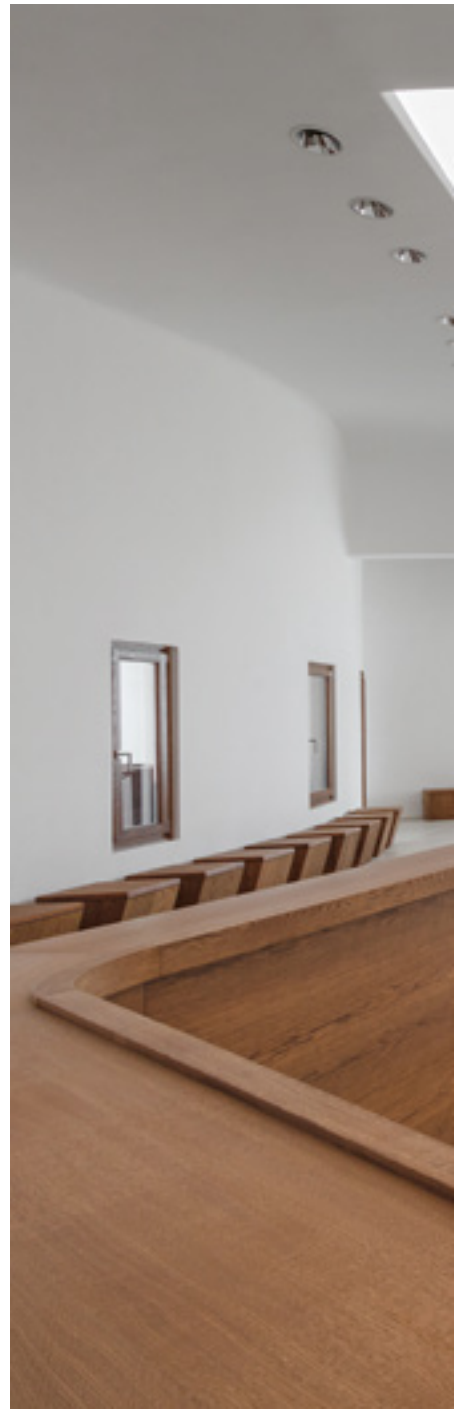
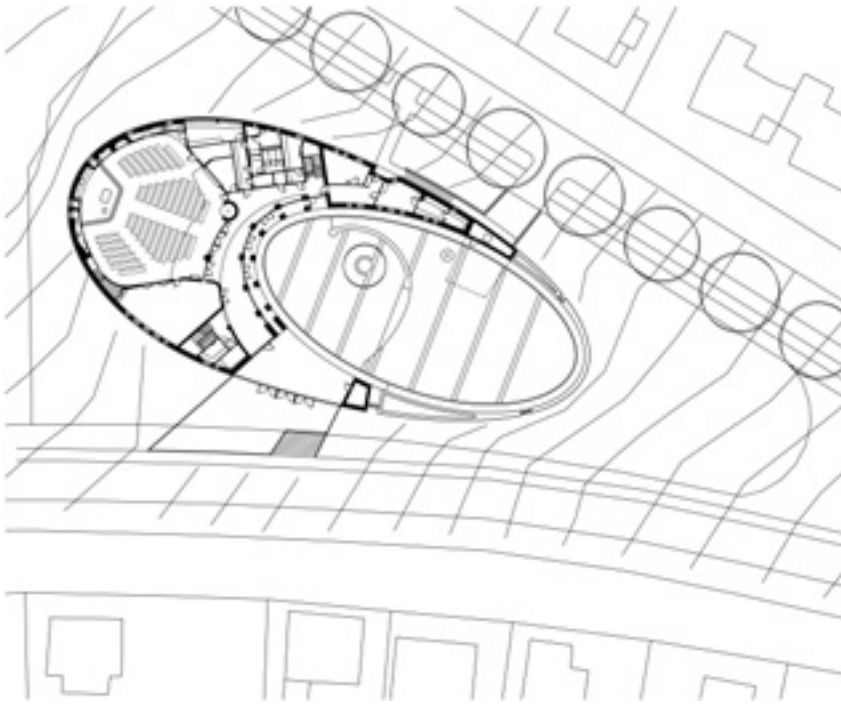

A félköríves elrendezés miatt a templom minden napszakban, szinte óráról órára követi az idő múlását, mintha egy hatalmas napóra számlapján vándorolna körbe a napsugár

A központi épülettömb kinyújtott kezei kulcsolódnak össze a megemelt belső udvart körülvevő körítőfalban

^ A tágas, letisztult, a magyar falusi templomépítészeti hagyományt követő egyhajós, nyugodt szakrális tér tökéletes alkalmat nyújt az elmélyülésre

< A merészen virtuóz belső megoldások közül a feljárók rejtett struktúrája említendő

egyhajós, nyugodt szakrális tér tökéletes alkalmat nyújt az elmélyülésre. A bravúros megoldásokkal vezetett természetes fény keresztül-kasul bejárja a szentélyt és a hajót, vagyis a középkori templom-építészeti hagyományt követően a fény teremti, rajzolja körül a szakrális teret, a fal csak másodlagos kiegészítő objektum. A merészen virtuóz belső megoldások közül a feljárók rejtett, magánáhitatra szánt, meghitt kápolnát is magába foglaló struktúrája említendő. A félköríves elrendezés miatt a templom minden napszakban, szinte óráról órára követi az idő múlását, mintha egy hatalmas napóra számlapján vándorolna körbe a napsugár. (Külső utalás és kapocs ehhez a különálló torony mint a gigantikus napóra mutatója.) Így lesz a templom többszörösen (körkörösén) az idő számlálója: a napszakok múlását

mutatva építészeti megoldásával, a hívők látogatásai a rendszeres istentiszteletek és ünnepek megtartásával bontják ki a hét/hónap/év és egyben az egész emberi élet ritmusát. A templomtérrel jobbra és balra nyúló köríven (mint a köpenyes Madonna-ábrázolás kezén) a híveknek mint közösségnek szánt egyéb helyiségek sorakoznak. Kisebb rendezvénytermek, gyermekfoglalkoztató, az emeleten – megismételve ezen elvet – a karzat és a mellette fekvő egyéb, a kortársi igényeknek megfelelő helyiségek sorakoznak. A kiterjesztett, ölelő kar gesztusa mentén logikusan húzódó helyiségek sora mutatja, hogy az építész (egykori bencés diák) ismeri az egyház által is gyakorolt közösségformáló erő korszerű épületbe átfordítható, megfogalmazható követelményeit. Mindezt átjár a csendes áhítat úgy, hogy közben roppant

^ A bravúros megoldásokkal vezetett természetes fény keresztül-kasul bejárja a szentélyt és a hajót

^ A fény teremti, rajzolja körül a szakrális teret

funkcionális, minden ízében meggondolt helyiségekben folyik a közösség élete. Ezt a funkcionalitást emeli ki a külső és belső anyaghasználat, amely finom, nem hivalkodó megoldásaival pontosan és remekül illeszkedik a templom elvárásaihoz, valamint a táj hangulatába, színeibe kapcsolja az épületet. A nyers, brutális betonvázat a vörös téglá borítja, teszi meghitté, toscanai falvak kápolnáira emlékeztetve. Gutowski Robert már korábbi munkáiban is bizonyította belsőépítészeti kvalitásait, s itt a padok, a közösségi és kiszolgáló helyiségek beépített tárolói mind visszafogott, egyszerűen mives, anyaghasználatában igényes megfogalmazásai a hagyományokra erősen reflektáló, beépítő, referenciaként használó, a kortársi közösség-igényeknek is megfelelő templomépítészetnek.

Tervezés: 2004-2007

Megvalósulás: 2007-2020

Alapterület: 980 m²

Felelős tervező:

GUTOWSKI ROBERT

(ROBERT GUTOWSKI ARCHITECTS)

Építészet és belsőépítészet:

BOCZKÓ ÁKOS,

BOLLÓK GÁSPÁR,

DELY-STEINDL BARNABÁS, KOVÁCS

HUNOR LÁSZLÓ,

KÖVÉR ISTVÁN, RÉVAI ATTILA,

SZOKOLAY BÉLA ÁKOS

Szobrászat: BÖJTE HORVÁTH ISTVÁN

Kertépítészet: PÁLL ATTILA

A külső anyaghasználat finom megoldásaival a táj hangulatába, színeibe kapcsolja az épületet

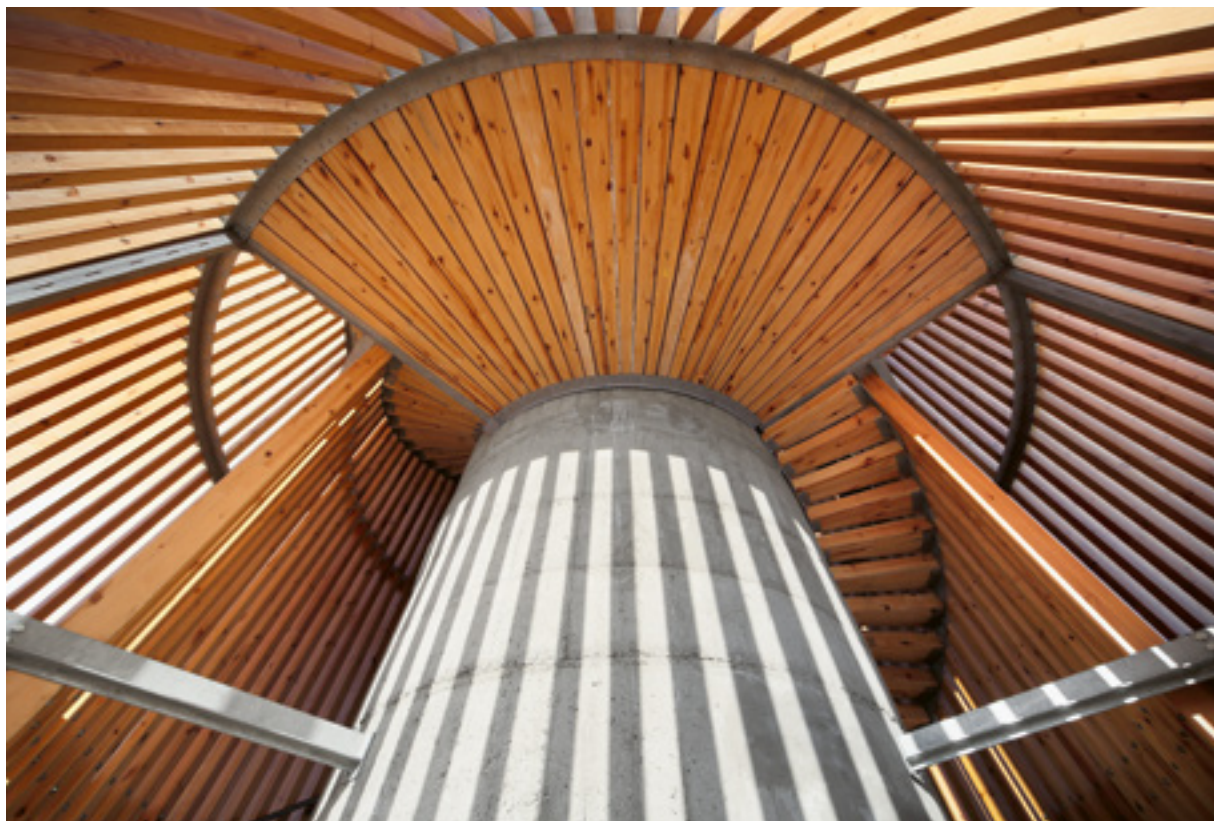
Szerző: UHL GABRIELLA
Építészeti fotó: HAJDÚ JÓZSEF
Tervező: KOLLER JÓZSEF
KOLLER ÉS TÁRSA ÉPÍTÉSZETI KFT.

Fafüggöny és vasbeton sapka

**BOLDOG ÖZSÉB KILÁTÓ,
PILISSZENTKERESZT**

A földrajzi határok ki- és megjelölése évezredek gyakorlata az emberiségnek. A kereskedelem, utazás, a földgolyó birtokbavételének előrehaladtával egyes kiemelt geográfiai állásokban a jelzőtorony szerepe és egyben mérete is megnövekedett. Világítótoronyok sokasága szolgálta és szolgálja a hajósok tájékozódását, a szárazföldön hegyvonulatok ormaira állítottak őrtornyokat.

< Markánsan elkülönülő anyaghasználat: vasbeton és borovi fenyő

> A torony egyetlen szerkezeti megoldással, egy hatalmas vasbeton sapkával bővült

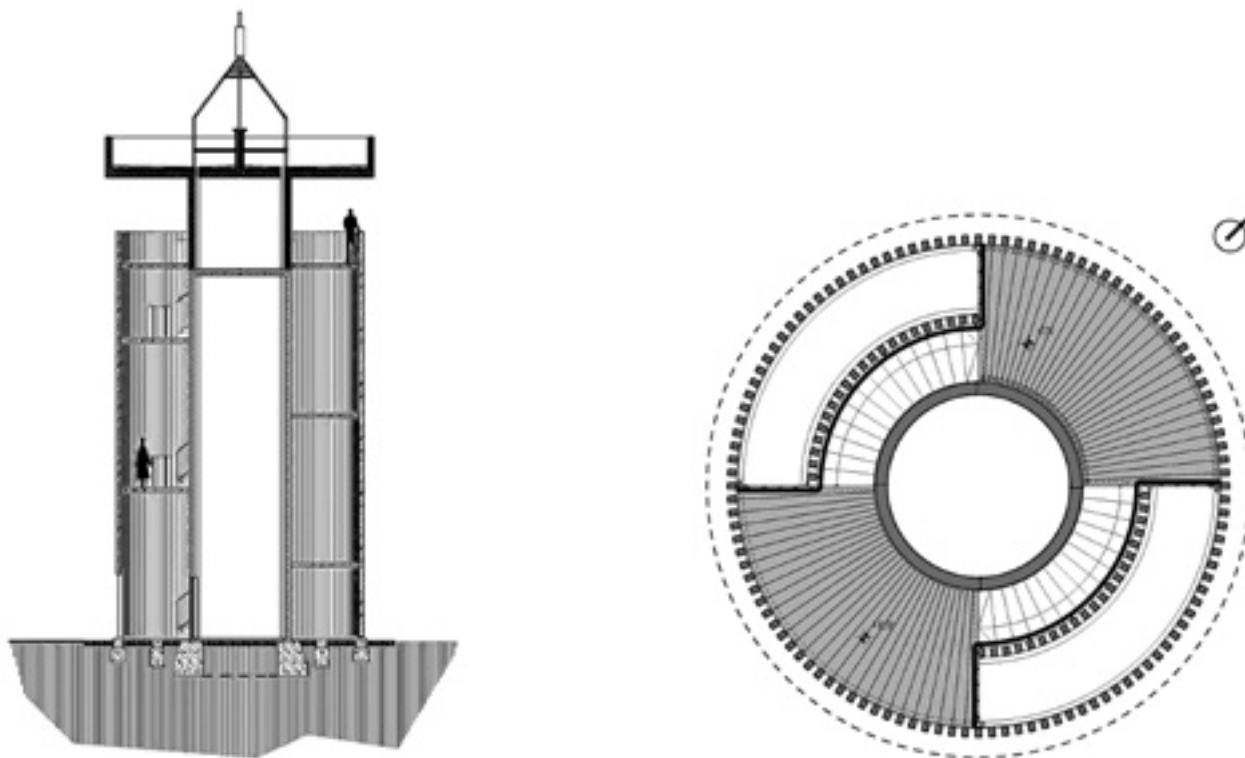
Tervezés éve: 2013
 Megvalósítás éve: 2014
 Beépített terület: kb. 50 m²
 (egy 3 m széles körgyűrű)

Új kilátószerkezet teljes magassága: 17,25 m
 Új kilátószerkezet külső átmérője: 9,20 m
 Új kilátószerkezet látogatószintje: 12,90 m
 Vezető tervező: KOLLER JÓZSEF
 Építész tervezők: HOFFECKER ÁKOS,
 LŐKE FERENC
 (KOLLER ÉS TÁRSA ÉPÍTÉSZETI KFT.)

Avárosba zárt emberek természet utáni vágya a kirándulásban érhető tetten, s idővel a kifejezetten a kilátást, a táj megfigyelését, birtokbavételét segítő kilátók népszerűvé váltak és ellepték a nagyobb városok körüli hegyeket. Egy ilyen kilátó egyszerre szolgálja a látvány befogadását, a menedéket, valamint gyakorta tudományos megfigyelések gyűjtőpontja is. E számos funkció miatt karbantartásuk, felújításuk fontos és nemes feladat. A főváros budai oldalát északról határoló Pilis hegyvonulata a rendszerváltás előtti időszakban katonai objektumokat rejtett, bizonyos részei elzártak voltak a kirándulók előtt. A legmagasabb pontjára (Pilis-tető) állított vasbeton torony földmérési célokat szolgált. A nyitottá és a főváros közelsége miatt igen kedvelt kirándulási célponttá lett Pilis turistákat szolgáló tereptárgyainak megújítása (pihenő padok, menedékházak, tájékoztató táblák) aktuálissá vált. Ennek keretében a Pilisi Parkerdő Zrt. és az egykori Földmérési és Távérzékelési

Intézet (ma: Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztálya) kezdeményezte a kilátótorony felújítását európai uniós támogatással. Ennek hangsúlyozása azért fontos, mert a tervezési és megújítási munkákat elvégző Koller stúdiónak szigorú EU-s szempont- és követelmény-rendszernek kellett megfelelni. Az eredetileg a katonai objektumok tájidegen anyaghasználatát követő monolit beton torony az EU-előírások miatt (is) kapott meleg, az erdő színeihez alkalmazkodó, invenciózus fa „köpönyeget”. A ragasztott borovi fenyőből készült „fafüggöny” a kilátó tetőteraszra vezető lépcsősort rejt, a kilátó külső határoló falát függőleges fa tartók alkotják, amelyek tartószerkezetként és egyben korlátként is funkcionálnak. Ennek segítségével, az időjárástól függetlenül, biztonságosan fel lehet jutni a kilátóteraszra. Az ötletes átlátszó megoldásnak köszönhetően a kilátóba felkapaszkodó turista előtt fokozatosan nyílik meg a Pilis körpanorámája, miközben a remek

szerkezeti megoldás egyben könnyedséget, feloldást ad a korábban szigorú épületnek. A torony egyetlen szerkezeti megoldással, egy hatalmas vasbeton sapkával bővült, amely jótékony fedezetet biztosít a kilátásban gyönyörködő látogatóknak és az időjárás-figyelő műszereknek egyaránt. A markánsan elkülönülő anyaghasználat (vasbeton és borovi fenyő) egyben jelzi elválasztja a torony kettős funkcióját is. Egyrészt a turizmus szolgálata, amelyet szimbolikusan is kifejez a menedék jelentést is felidéz, melegséget árasztó fenyő körítőfal, másrészt a geodéziai mérési funkciók folyamatos jelenléte az épületben, hiszen a mérőállomás – megújított eszközparkkal – továbbra is üzemel a vasbeton tömbben. A tudomány szolgálata és az egyéni szemlélődés (tájkép) olvad itt egybe a remek építészeti megoldás következtében, s túllépve a funkcionális megoldásokon, megidézi azoknak a pálos remeteszerzeteseknek az emlékét, akik elsőként vonultak el a környékre, lelki békét keresve.

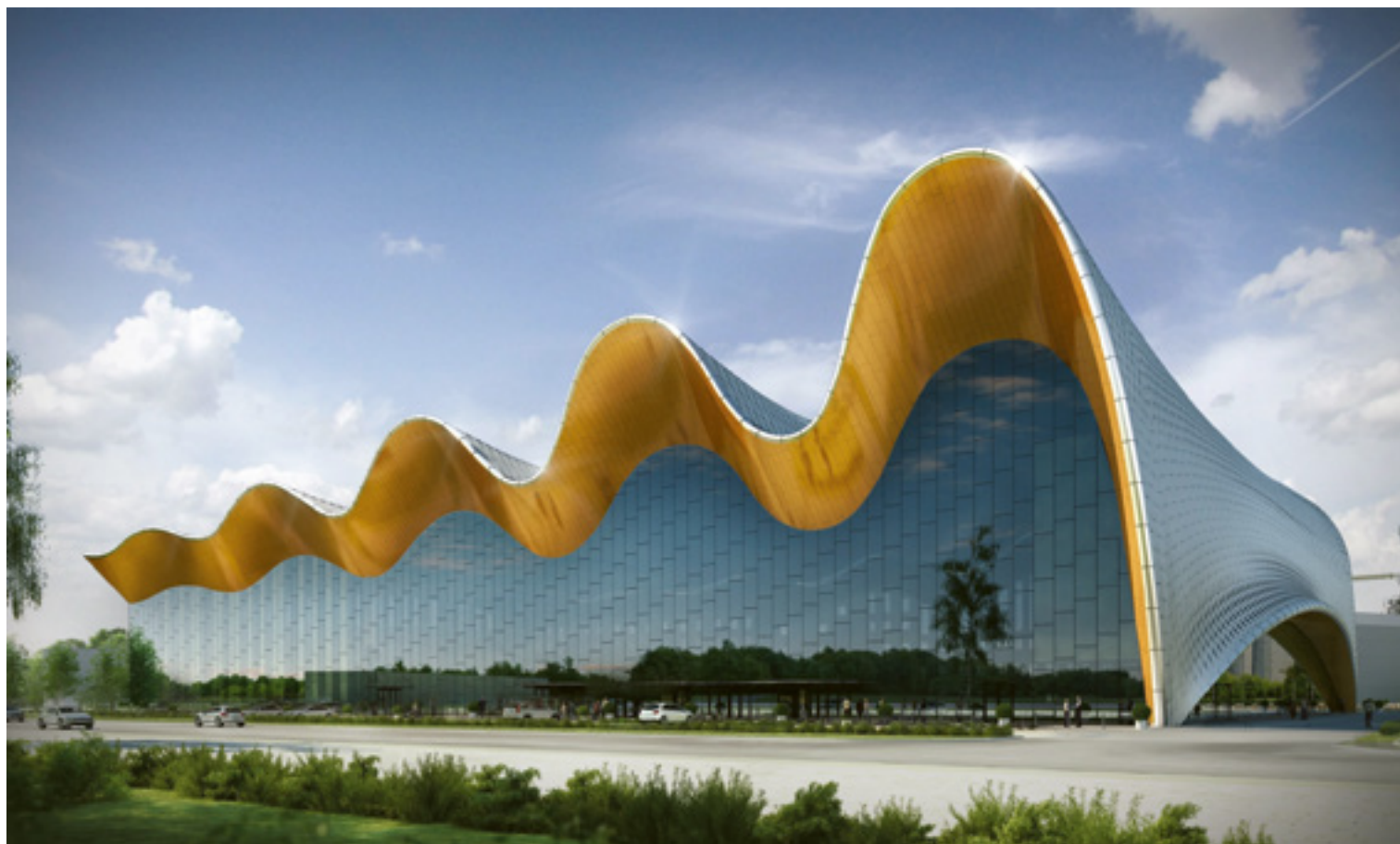

A torony nem csupán turisztikai célokat szolgál;
megfigyelőállomás is egyben

KIVÁLTHATATLANNÁ VÁLIK AZ OPEN BIM A TERVEZÉSBEN!

Elérhető digitális megoldások az építészek és a kivitelezők számára is

Irina Viner-Usmanova Rhythmic Gymnastics Center in the Luzhniki Complex, Moscow, Russia | Rendered Image | Image courtesy of CPU Pride | www.prideproject.pro

A hetekben a világgazdaságot megrengető globális vírusfertőzés drasztikusan előtérbe hozta a cégeknél a munkafolyamatok digitalizációjának fontosságát. Az építészek ebből a szempontból kivételes helyzetben vannak, hiszen az építőipar számára már évek óta biztosított az összes fázis (tervezés, kivitelezés, üzemeltetés) modell alapú digitális megoldása (BIM). A BIM szoftverek segítségével egyszerűen és biztonságosan tervezhetünk korábban komoly tervezési kihívást jelentő formákat és építészeti megoldásokat is, ráadásul mind tervezési, mind kivitelezési oldalról átlagosan 20-30%-os költséghatékonyságot érhetünk el.

A BIM megoldások két típusa létezik a fejlesztőknél, a zárt és a nyitott szoftvercsaládok megoldása. A piaci szereplők számára talán jobban ismert az Open BIM, amely esetében a szoftverfejlesztők az építőiparban elterjedt, már létező szoftverek adatkapcsolódását is lehetővé teszik a BIM megoldásokhoz. Érdemes tehát ismét átgondolni, hogy mit is nyújt a XXI. századi technológia, a BIM?

A moszkvai Luzhniki Olimpiai Központ szívében 2019-ben adták át a legendás versenyzőről elnevezett Irina Viner-Usmanova Ritmikus Sportgimnasztika Központot, amely 23,500 négyzetméteres területen 4000 néző befogadására alkalmas. A központ elsősorban **rendhagyó, asszimmetrikusan hullámzó formavilágával** tűnik ki, amely azonban nagyon **komoly építészeti feladat** elé állította Sergey Kuznetsov dizájn-tervezőt, aki egyébként Moszkva főépítésze is.

A **parametrikus tervezés** az építészeti tervezés egyik **legnehezebb, legösszetettebb feladata**, hiszen a változó paraméterek a test minden komponensére kihatnak, egy méretet megváltoztatva újra kell számolni az összes többi adatot. Bonyolult, biomorf geometriák esetében a **hagyományos tervezés már az építészet határait** feszegeti.

A digitális, modell alapú tervező megoldások, mint például a magyar alapítású és budapesti központú GRAPHISOFT piacvezető ARCHICAD Open BIM-szoftvere, azonban képes arra, hogy a különböző paramétereket összefüggő hálózatként értelmezve a betáplált adatok vagy tervezési grafikák mentén **folyamatosan változtassa a kapcsolati háló többi paraméterét is**, így **egyszerűbbé és biztonságosabbá** téve az egész tervezési folyamatot. A modell-alapú tervezés ráadásul lehetővé teszi olyan geometriák létrehozását, amelyek hagyományos tervezéssel nem lennének megvalósíthatók.

„Az építészeti- és kivitelezői teljes munkafolyamatok szoftveres megoldásainak előnyei napjainkban mutatkoznak meg igazán. Magyarországon az építőiparon belül az építészek körében a legelterjedtebb a legfejlettebb tervezőprogram, az ARCHICAD, amelynek szolgáltatásai az elmúlt 10 évben már teljeskörű BIM megoldást nyújtanak. Most pedig ez teszi lehetővé, hogy a tervezők és kivitelezők például egy ilyen rendkívüli helyzetben gyorsan átállhassanak egy felhőalapú közös munkára, ezzel biztosítva a projektek folyamatosságát.”
– nyilatkozta **Reicher Péter**, a **Graphisoft SE regionális igazgatója**.

Az egész építészeti legnagyobb nehézsége a különböző tervezési feladatok, valamint a teljes építőipari értéklánc szakaszai közötti kommunikáció. Az építész és a kivitelező közös célja, hogy a tervezés elkezdésétől az épület átadásáig, sőt az üzemeltetés végéig, azaz az épület teljes életciklusa közös egységet képezzen, amely alapja a **hatékony és folyamatos információáramlás az építész, a statikus, a többi szakági (gépészek) résztvevők, valamint a kivitelezők és leendő üzemeltetők között.**

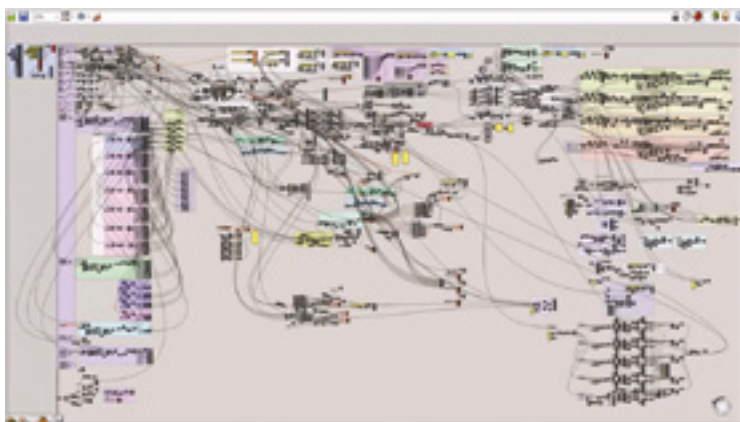
A GRAPHISOFT Open BIM megoldása lehetővé teszi a komplex, sokszereplős tervezési folyamatoknál a különböző építészeti, tervezők, kivitelezők szoftverei közötti kompatibilitást, a **különböző építészeti környezetek közötti átjárhatóságot**, azaz folyamatos információáramlást. Ez a programok közötti párbeszédet biztosítja, amelynek technológiai háttere az IFC (Industry Foundation Classes) szabványon alapuló interfész.

A kiemelten komplex tervezést igénylő moszkvai projekt esetében a tervezéshez használt ARCHICAD az Open BIM megoldáson keresztül működött együtt többek között a Navisworks, Solibri, Rhinoceros, Grasshopper, Tekla, Revit, Allplan, ElumTools szakági szoftverekkel. Ez a digitális együttműködés biztosítja, hogy egy épület tervezése és kivitelezése nemcsak gyors és biztonságos, hanem költséghatékony is. A több mint 100 országban jelen lévő GRAPHISOFT nemzetközi tapasztalatai alapján az ARCHICAD szoftver használatával egy **magánerős építkezés esetén átlagosan 15-20%-os költségmegtakarítás** érhető el, míg egy komplex építőipari **nagyberuházás esetében 30% lehet** a kivitelezés során elért megtakarítás.

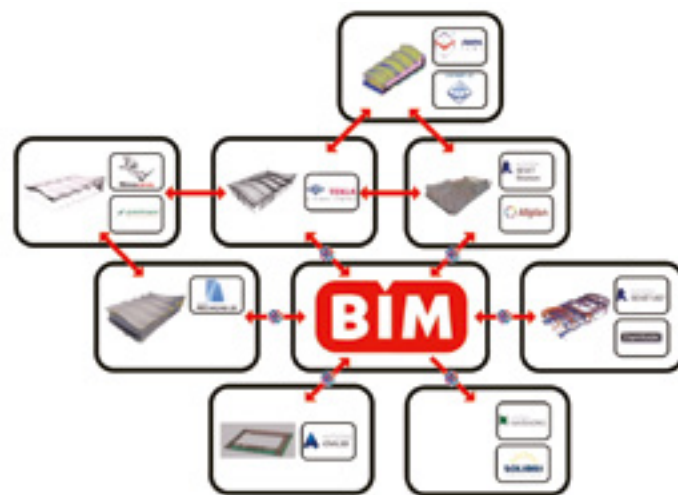
A digitális ARCHICAD használatának előnyei a felhasználó és a kivitelező számára:

- 30% költségmegtakarítás
- 25% hatékonyságnövekedés
- 25-30e HUF / m² üzemi megtakarítás (épület teljeséletről szólóan)
- környezetvédelem, építkezések „kiszöldítése”

A moszkvai Irina Viner–Usmanova Ritmikus Sportgimnasztika Központot tervező CPU Pride építésziroda ezzel a munkájával megnyerte az orosz nemzeti BIM technológiai versenyt, a „BIM 2016”-ot.

Grasshopper script of the roof | Image courtesy of CPU Pride

Scheme of stakeholder interactions during the design development phase | Image courtesy of CPU Pride

Irina Viner–Usmanova Ritmikus Sportgimnasztika Központ

- Tervezőiroda: CPU Pride
- Helyszín: Moszkva, Luzhniki Olimpiai Központ
- Átadás: 2019
- Megrendelő: USM Development
- Generál tervező: ISC Mosinzhproekt
- Méret: 23,500 négyzetméter
- A tervezéshez használt megoldások:
- GRAPHISOFT ARCHICAD & BIMX, Autodesk Navisworks & 3ds Max,
- Solibri, Rhinoceros, Grasshopper, Tekla, Revit Structure & MEP, Allplan Engineering, ElumTools, Autodesk, LIRA SAPR, SAPFIR-3D

Magyarországi példák is vannak a hasonlóan nagyon összetett, bonyolult tervezési megoldásokra, ARCHICAD-alapú Open BIM megoldással tervezte például a Liget projekt során a japán FUJIMOTO (Teampannon) cég is a Magyar ZENE Házát. Az ARCHICAD a megrendelő és felhasználó számára biztosítja az építkezés vagy beruházás teljes folyamatának átláthatóságát, valamint **a tervek 3D vagy akár virtuális valóság alapú megjelenítését**, amelyet a GRAPHISOFT **BIMx megoldása mobiltelefonra** vagy tabletre is meg tud jeleníteni.

GRAPHISOFT
A NEMETSCHKE COMPANY

gsinfo@graphisoft.hu
www.graphisoft.hu

A zen és a múltápolás

ZEN GARDEN RESORT - ZÁNKA

Zen Garden Resort Zánka területén eredetileg faházak álltak. Ezek közül a tervezők egyet – az alpesi házat – formailag megfelelőnek és tartalmilag újra-, illetve továbbgondolandónak tartottak. Ez az épülettípus az elmúlt 60 évben a Balatonparton rendkívüli népszerűségnek örvendett. Ezek a házak korábban elsősorban az alacsony kivitelezési költségük miatt épültek, és általában elég vegyes emlékeket hagytak magukról a társadalomban, így ennek az épülettípusnak egy magas minőségi színvonalú újragondolása mindenképpen érdekes szakmai kihívásnak tekinthető.

Szerző: OCTOGON | Fotó: HARASZTI ZSOLT, KORONCZI PÉTER
Vezető tervező: SEBESTYÉN PÉTER – MÁSFÉL ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ KFT.

Az

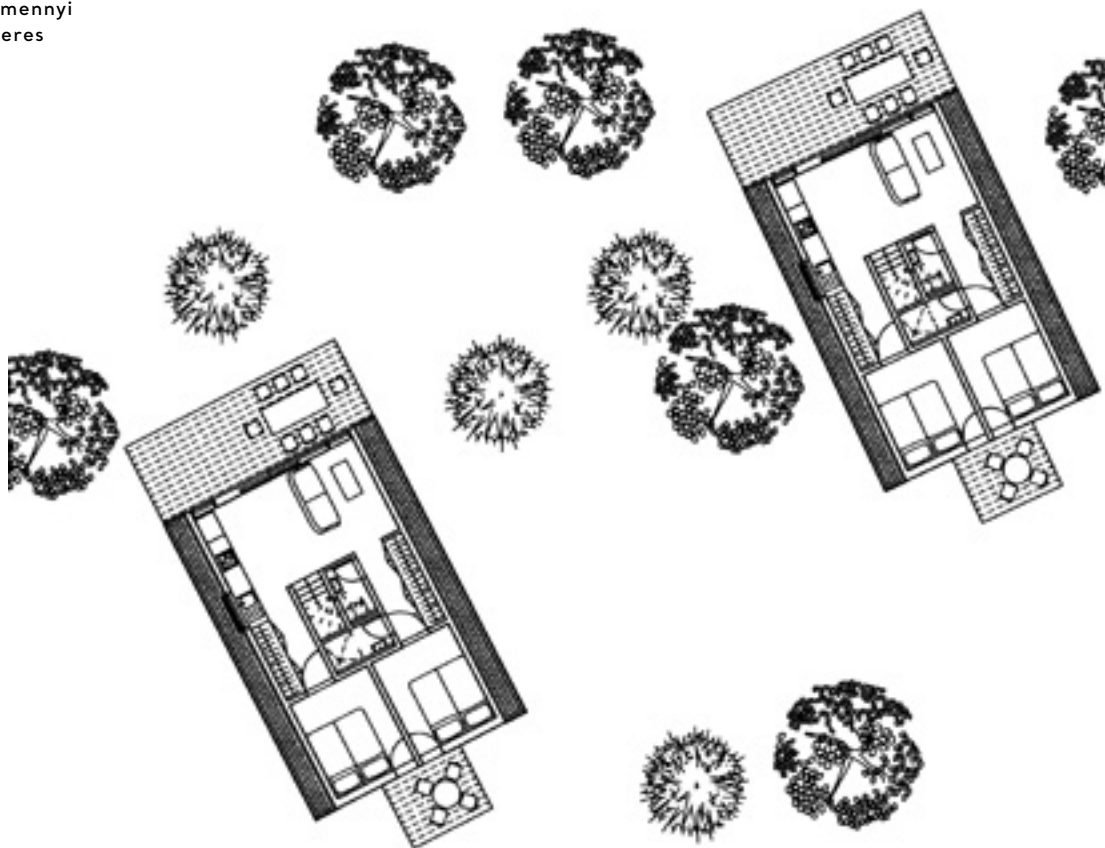
egyik legfontosabb szempont a belső terek kibővítése lett, az eredeti arányok megtartása mellett. Az ilyen nyaralókban általában kényelmetlen létrázással kötötték össze a különböző szinteket. Az új tervben egy olyan lépcső megtervezésére törekedtek, ami lehetővé teszi a két szint kényelmes áthidalását, és nem foglal el különösen nagy területet. A nappali zónánál a klasszikus formára jellemző nagyobb üvegfelület megmaradt, ami a nappali tér méretét

> Az eredeti arányok megtartása mellett is jelentősen nőttek a belső terek

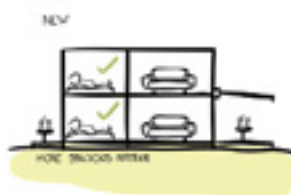
Az új lépcsők kényelmesek, és nem foglalnak el különösebben nagy területet

21 önálló épületrészt alakítottak ki a területen, valamennyi 55 négyzetméteres

optikailag jelentősen meg is növelte. A főhomlokzaton a nappali zónája fölé, a klasszikus formával ellentétben, tömör homlokzati felület került, lényegesen megváltoztatva az alapforma kinézetét. A zárt homlokzati felület az egész tömegnek egy erősen geometrizáló megjelenést kölcsönöz. Az épület oldalán viszont a lehetőségekhez képest minél nagyobb nyitások kialakítása volt a tervezők célja. A homlokzatra egy természetes pala burkolat került. Ez az anyaghasználat lehetővé tette a tető és homlokzat azonos anyagú burkolását, erősítve ezzel az épület geometrikus tömegszerű kinézetét. A házak tartószerkezete teljes egészében fa könnyűszerkezetes kialakítású. Az épületeket tavasztól őszig használják. Télen az üdülőtelep zárva tart. A szükséges klimatizálást

a legoptimálisabb split klímával oldották meg. A split klíma az épület őszi és tavaszi fűtését is el tudja látni, és az energiafogyasztása sem jelentős. A projekt valódi fenntartható mivolta az alkalmazott építőanyagból következik. Az épületek fő tartószerkezete fából készült. Betont kizárólag az épületek alapozásában használtak. Néhány ház a korábban itt található épületek meglévő beton alaptestjeire tudott rákerülni. A nem használható alaptesteket, ledarált formában, adalékanyagként újrahasznosították az új betonszerkezetekben. A kiegészítő épületeket a területen már eredetileg meglévő épületekbe integrálták. További fenntarthatósági nyereség az épületformából következett, hiszen a terület gazdag faállománya sértetlenül be tudott csúszni az A-szerkezetek alá.

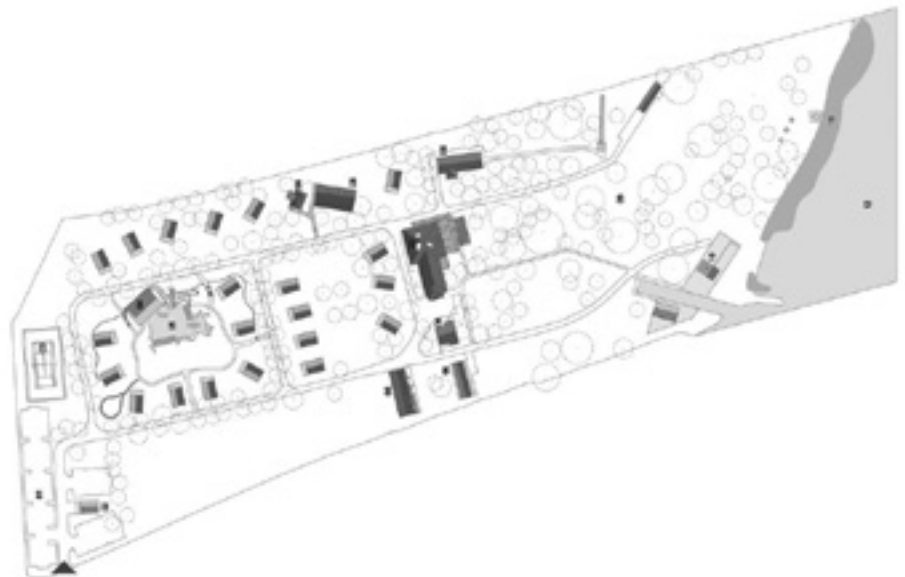

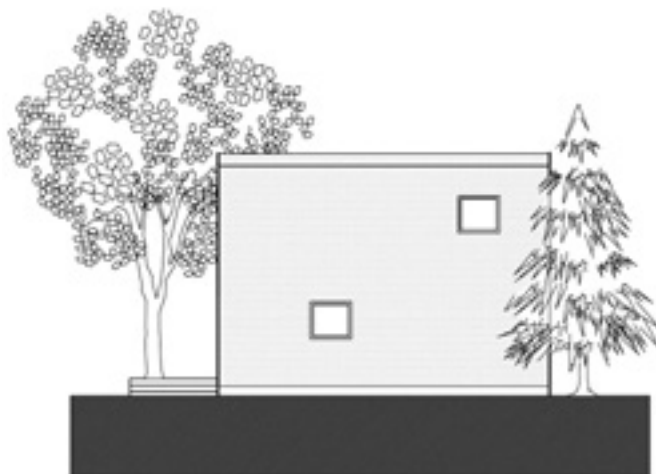
» A terület kelet-nyugati irányú lejtése elég komolynak mondható

A területen álló régi alpesi faházak szolgáltak továbbgondolandó mintául a tervezőknek

Tervezés és megvalósítás éve: 2019
Alapterület: 21 x 55,83 m²

Vezető tervező: SEBESTYÉN PÉTER –
MÁSFÉL ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ KFT.
Építész tervezők: BERTA ÁDÁM,
KINÁSZT ANDRÁS, KORONCZI PÉTER
– MÁSFÉL ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ KFT.

^ Az A-alak a meglévő
faállomány lombkoronái
alá be tudott csúszni

A ZAJBAN MEGTALÁLNI A CSENDET

Azt mondják, a ZEN a tudat koncentrációja, a **valódi**, mélyleges **csend** és tárgy nélküli meditáció. A zen buddhizmus, ahol a **szabálytalanság**, az **egyszerűség**, a **nyugalom** és a **szabadság** iránti szeretet párosul a vad **természet** utáni nosztalgiával. Valahogy így van ez most már Zánkán is.

Az ősfás, Balaton-parti terület önmagáért beszélt, és ezt első szóra megértettük. Nem kért a változatlan, átlagos, kényeseres tájépítészeti megoldásokból, helyette viszont kérte, hogy aki idejön, annak legyen ez a **csend** és a **nyugalom** szigete, ahogy minden természetes erdő az. A tervezésünk során a fő szempont az volt, hogy olyan miniatürizált tájba érkezzünk meg, ahol a helyi, adott anyagok és növények művészi formákkal való kiegészítésével a hely szellemiségét anyagba önthetjük.

És nézzük azt, ami a legfontosabb tényező a kertjeinkben, az **EMBER**. A mai, folyton teljesítő, modern ember. Az az ember, aki a szabadság mellett teszi le a voksát, de közben észre sem veszi, micsoda kereteket, gátakat szab közvetlen környezetének. Ha körülnézünk, akkor egy olyan mesterségesen szabályozott világot látunk, melyet azért teremtett az ember magaköré, hogy biztonságban élhessen, egykor vagy egyszer bevált módszerei szerint. Ezért figyelmen kívül hagyja a természetet; keretek közé szorítja például a lehulló csapadékot vagy a növényalkalmazást, azért, hogy minden egyes nap biztonságban érezhesse magát.

Ezért mi úgy gondoltuk, levesszük a szemellenzőt, a nyakunkba vesszük a felelősséget, megkeressük azt az utat, hogy hogyan fordítsuk a természet adottságait,

folyamatait a javunkra. Mivel ha tényleg **szabadságban** akar élni az ember, akkor meg kell tanulnia szabadon engedni a körülötte működő folyamatokat is.

Ahogy a természet folyton változik, úgy az ember is. Minden egyes nap után máshogy érzel, máshogy gondolkodsz. Miért kellene ugyanazt a zöldfelületet ugyanúgy nézned minden nap, mikor neked más hangulatod van, mint előző nap vagy héten volt? Miért ne élvezhetnéd, hogy látsz egy új, kinyílt virágot, ami tegnap bimbó volt, egy új hajtást, vagy hogy éppen beérett egy termés. Miért ne lehetne a mesterségesen létrehozott kert a természet egy kiemelt része? Miért ne lehetne minden általunk létrehozott zöldfelületen sejtetni a természetes környezetet a növényzettel, az anyaghasználattal?

Ilyen helynek szerettük volna látni ezt a kis szigetet Zánkán. Az volt a cél, hogy a növényalkalmazással elérjük, hogy az épületek úgy fessenek, mintha mindig is itt lettek volna, hogy el tudj rejtőzni, ha erre van szükséged, de tudj kapcsolódni is, ha arra. Hogy azt érezd, mint mikor egy fárasztó nap után hazaérsz a saját kis oázisodba. A „feladat” komplexitását az adta, hogy ide nem egyféle ember érkezik majd hasonló szándékokkal, hanem több tíz vagy száz. Ezért az alapvető emberi igényekre, a modern ember szükségleteire, problémáira kell a kertnek reflektálnia. A bensőjét kell megmozgatni minden idelátogatónak, hogy útravalóként, mikor pihenten és nyugodtan távozik innen, akkor elvigye magával a természet pozitív hatásainak zen-formába öntött üzenetét. Ha itt vagy, megállsz és hallgatsz, mit fogsz ezek után hallani? A saját belső hangodat,

ahogy azon gondolkodsz, mennyi mindent nem fejeztél be a héten? Mennyi mindent kell még elintézned ma? Habelépszembe akasztásba, akkor ezeket hátrahagyod, a saját, zajos, nyomás alatt lévő szervezeted akaratlanul megáll és megpihen. Ha tavasszal jössz, akkor láthatod a koratavaszi erdei aspektus növényeit, ha nyáron jössz, akkor egy virágokkal teli, nemes helyet találsz, ha pedig ősszel, akkor a színek emlékeztetni fognak arra, hogy ideje kicsit visszavenni, szemlélődni, és elgondolkodni.

Persze fel lehet tenni a kérdést, hogy hol van ebben a folyton változó, mesterséges természetben a zen? Hiszen nem ez a kert ugrik a szemünk elé, ha azt mondjuk, zen-kert. De a lényeg az érzés, amit akkor érzel, mikor itt vagy. Benne van a természetre alapozott növényalkalmazás egyszerűségében, melyet nem a formára nyírt örökzöld növények

jelentenek. Nem. A természetes növényzet felhasználása és annak működőképessége adja a hely letisztultságát, mert nem érzed erőltetettnek, úgy érzed, ez mindig így volt, ide tartozik, ahogy most te is. Benne van abban az útban, ahol újra megtalálod a természetet, ahol a kifáradt szervezeted megtalálja a csendet. Ahhoz, hogy ezt a minőséget elérjük, nem kell, hogy mindig zen-elvek alapján építsünk kertet, a lényeg, hogy ne harcoljunk tovább a természettel. Tanuljunk meg vele együtt élni, használjuk a természet elveit, módszereit. Ha megértjük a folyamatokat és annak alapján tervezünk, akkor nem lesz szükség extra fenntartásra és ezzel együtt extra költségekre, mivel a mesterséges zöldfelületeink, ezek a kisméretű tájak is önműködőek, étellel telik lesznek.

magnolia art
kertépítő kft.
www.magnoliaart.hu

ZEN GARDEN projekt árnyékolói

Elforgatható lamellás teraszárnyékoló-rendszer,
rejtett vízvezetéssel

Tokozott prémium napellenzők

”A professzionális
árnyékolás és szellőzés
alapvetően
tervezési kérdés”

TUDATOS TERVEZÉS
TÁMOGATÓ SZAKEMBEREK
KORSZAKALKOTÓ ÁRNYÉKOLÓK
INNOVATÍV SZELLŐZŐ- ÉS
HOMLOKZATBURKOLATI RENDSZEREK

„A SZÉPSÉG AZOK LELKÉBEN ÉL, AKIK MEGCSODÁLJÁK AZT.” (DAVID HUME)

Álomkertek, ahol fel is lehet ébredni: Tubakert

Sokféle utat javasolnak a bölcsek a harmonikus élet eléréséhez, egyvalamit azonban egyikük sem hagy említés nélkül: a visszatérést a természetbe.

Egyre gyakran teszi fel magának e feszültségekkel teli kor embere a kérdést: létezik még egyáltalán olyan hely a világon, ahová a háboríthatatlanság reményében el lehetne vonulni? Ahol a zűrzavar helyett a harmónia, az átláthatatlanság helyett a tisztaság, a biológiai sivárság helyett pedig a tökéletes, minden érzékszervünket kényeztető, a zavartalanság luxusát hordozó kert páratlan előnyeit élvezhetnénk?

Mert a kert bizony egy ilyen hely. Az elképzelhetetlenül gazdag természetes

környezet egy látszólag kicsiny, mégis szédítően hatalmas belső tereket megnyitó zöld szelete.

A tárgyi világ elérhető luxusa gyakran mulandó örömöket kínál. A természettel való kapcsolat ezzel szemben nem csupán örök élmény, de egy lehetőség a tökéletes harmóniához való visszatéréshez.

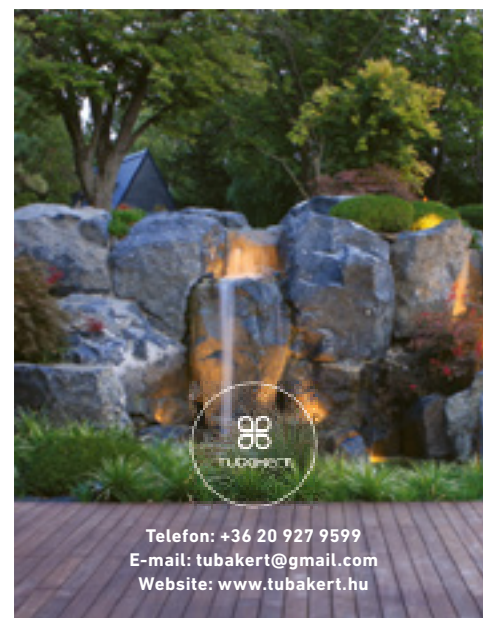
Az örök kert, ahová nap mint nap visszatérni olyan jutalom, amelyet csak azok értékelnek igazán, akik értik és meg is tudják becsülni a színek és formák, az illatok és hangok, a tapintás és az érintés, az elvonulás és a feltöltődés páratlan gazdagságát kínáló lehetőségét.

Egy tökéletes, saját, külön prémium zöld szigetet.

Ahol minden olyan magától értetődő. Ahol a tekintet nem csupán az élő természet apró csodáiban gyönyörködhet zavartalanul, de ugyanolyan koncentrációval mélyülhet el a lélek mélységeiben.

A kert a végső, a letisztult, a tökéletes luxus: ami mindenkinek járna, de elérni csak azok fogják, akik megértik ember és természet találkozásának szükségszerűségét és kényszerét.

Kell egy kert!

Telefon: +36 20 927 9599
E-mail: tubakert@gmail.com
Website: www.tubakert.hu

PLAN B

A JÖVŐ EMLÉKEZETE - MESE FÖLDRŐL ÉS VÍZRŐL

Szerző: **BÁN ZSÓFIA** Fotó: **BUJNOVSZKY TAMÁS** Építészeti: **BALÓ DÁNIEL** ÉS **BENE TAMÁS** - 'STUDIOB'

Hosszú história, de egy a vége, mert ha jön a víz, menni kell.

Lesz, hogy a legközelebbi magaslatot fürkészik; föl, a dombra, a hegyre, a fák közé! Csak a legszükségesebb holmival, amitől ház a ház; föl, föl, a többi meg utána, mert egy háznak ritkán jó egyedül. De ezt tudjátok. Beveszik magukat az erdőbe, helyezkednek, kicsit lökdösődnek, melyiké legyen a legvédettebb, legkuckósabb hely, melyiknek jut árnyasabb, lombosabb fa, kicsit egyenletesebb talaj az alapja alá, mert hát melyik szeret ferdén állni? De az is jó, ha van kilátás, rálátás, ha tisztas távolból követni lehet a dúló erőt, amely a közösség vesztét hirdeti. Figyelni az előjeleket, tudni, mikor kell mozdulni, mert ha jön a víz, menni kell, de lehet, hogy akkor már késő. Mások leóvakodnak a vízpartra, figyelnek. Ne mulasszák el a pillanatot, amikor a lemenő nap utolsó csillan a nyugodt víz tükrén. Ne felejtsék el. Aztán várnak. Csak egy könnyű, áttetsző hártya, semmi több. Átnéz rajtuk a nap, kint süvöltő, hideg szél, jeges tenger, apály, dagály munkálkodik, föld, víz, semmi. Ha látjátok a remegő hártyát, az emberi kéz formálta buborékot, ha látjátok a feltartóztatott szelet, vizet, a kevélységről, fennhéjázásról való szelíd lemondást, mondjuk, alázatot, ha látjátok a sötétben melegen pislákoló fényeket, tudhatjátok, még van élet, van világ, mert még van, aki észleli ezt a megtartó hártyát, amely úgy feszül ránk, akár az anyaméh hártyabuboréka. Igen, ez volt első házunk, és most oda térünk vissza. Nem kell több, jobb. Egy napon, talán valamely égi planétáról, a menekülés egy átmeneti állomásáról, majd megláttok bennünket. Mert előbb-utóbb menekülni kell. Nézzétek, kiált majd valaki, ott! Azok a pislákoló fények! Azok a szelíden feszülő hártyák a szélben! Idehallom, ahogy surrogva muzsikálnak! Mik azok? Ha valaki hallja, adja át: ilyen volt a ház, így és így épült, így és így lakták, használták az emberek miután odahagyták barlangjaikat. Ha behunyjátok a szemeteket, hallhatjátok, ahogy az idő hártyája muzsikál. Lépjetek rá a hanghídra, lazán, puhán. Ez lesz a jövő emlékezete.

(A projekt a 'studioB' vezetésével, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Építészeti Intézete kreditált kurzusának részeként valósult meg, két helyszínen. Az első a hollandiai Terschellingben, az Oerol fesztiválon 2019 júniusában [Octogon, 2019/6. szám]. A második az itt látható népszigeti helyszín, amely 2019. szeptember 20-28-a között volt látogatható.)

Oktatók: Baló Dániel László, Bene Tamás
Hallgatók: Domokos Kázmér,
Dresch Katalin Anna,
Fazakas Imola Erzsébet, Fodor Zsófia,
Hegyi Fanni, Heim Lehel,
Krusinszky Kitti, Pintér Sára Lilla,
Sebestyén Noémi Éva, Técsi Zita Mária,
Zachár Dorottya

Színházmatrjoska

A THÁLIA TÉLIKERT

Szerző: ZSOLDOS ANNA

Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

Vezető tervező: VINCZE KRISZTIÁN (ART'O-DOM KFT.)

Belsőépítész: MEZEY SÁNDOR ÉS TARJÁN ANDREA

Tévedünk, ha azt hisszük, hogy a színházak csupán nekünk, nézőknek épülnek; s akkor is, ha azt gondoljuk, hogy a színészeknek. Hajlamosak vagyunk ezt gondolni, hisz a hagyományos színház, természetéből fakadóan, nem mutatja meg teljes valóját. Valójában arra törekszik, hogy elfedje azt, így teremtve meg az illúziót, amihez az építészetnek is alkalmazkodnia kell.

N

ézóként csak limitált szeletét tudjuk bejárni egy színháznak, a nézőtéren, pár előcsarnokon és a mosdókon kívül nem sokat látunk. A színház privát arcát egyáltalán nem vagyunk hivatottak látni. A színházak publikus oldala teljes inverze a nem publikusnak, ahol az építész elrejtja a valóságot. Ennek a másik oldalnak a tereit a színházak háttér munkásai használják, falai funkcionálisak, terei díszteleneek, alkalmasint koszosak, kopottak is a használattól. Ez az oldal akkor él, amikor a nyilvános alszik. A színházak azoknak is épülnek, akik előkészítik az illúziót. Nekik is, vagyis a díszletmunkásoknak, világosítóknak, öltözőtetőknek. Legalábbis a jó színházak. A színházépítészet nem koncentrálnak pusztán csak a reprezentációra. A színház munkahely is: valakiknek ez a színpad, másnak a műhely. A Thália Színház épülete is egy klasszikus színházat foglal magában. Olyan értelmében is klasszikus, hogy az épület struktúrája eltakarja a háttér folyamatokat. Átláthatatlan volt az épület térfelfűzése, hisz 1967-től 2012-ig a Mikroszkóp Színpad önálló színházként működött a Thália épületén belül. Egyik folyosón még a Tháliában állt, a másik ajtón már a Mikroszkópba lépett az ember. A Mikroszkóp

Színpadot 2012. október 1-jén megszüntették és a Thália Színházba integrálták Mikroszínpad néven, majd a 2018-ban megkezdett felújítások és átalakítások után tavaly ősszel nyílt meg Thália Télikert néven a színház új játszóhelyeként. A névválasztás a Jardin d'Hiver, azaz Télikert nevű mulatóra utal, amely 1913 és 1920 között működött az épületben, és híres volt a félemlétén található télikertjéről. A tervezés egyik fő építészeti koncepciója a korábbi tér átláthatatlanságának tisztázása lett. A Thália építészeti esztétikájához sem formájában, sem színeiben nem kapcsolódik az új szárny, de tereit a színház épülettestéhez kapcsolták. Az új térrész egy előcsarnokot és a színpadrészt foglalja magában, valamint egy hozzá kapcsolódó kávézót is. Legalábbis ezek a látogató számára bejárható részei, de a beruházás során az épületszárny egészét igyekeztek felújítani és modernizálni. A pincében felújították a díszletépítéshez és -javításhoz szükséges műhelyeket: asztalos- és lakatosműhely kapott itt helyet, valamint új öltözőket és közösségi tereket is létrehoztak a színház dolgozóinak. Teherliftet alakítottak ki a díszletek könnyebb mozgatása végett. A színészek több, kisebb, praktikus elérhető új öltözőt kaptak. A nézőknek

Tervezés éve: 2018

Megvalósítás éve: 2019

Vezető tervező: VINCZE KRISZTIÁN
(ART'O-DOM KFT.)

Belsőépítészet: MEZEY SÁNDOR

ÉS TARJÁN ANDREA

Textilmunkák: HEGEDŰS ANDREA

A nézőteret és a színpadot üres rendezvényterré is át lehet alakítani

Hegedűs Andrea különleges textilmunkái más és más hangulatot kölcsönöznek az előcsarnoknak nappali vagy esti megvilágításban

A következő generációk szempontjainak megfeleltethető színházak építésére kellene már felkészülni

világos előcsarnokot nyitottak, ami egyben többfunkciós rendezvénytérként is használható. Az építész, Vincze Krisztián célja az volt az előcsarnok kialakításánál, hogy a néző egy fényes és nyitott térbe lépjen be, ezért kiszabadította a Thália bejáratától megközelíthető lépcsőházat, majd integrálta a csarnoktérbe. A lépcsőház egy félig transzparens üvegfalal kapcsolódik az előcsarnokhoz, melyet egy üvegtextil-alkotás díszít. A két térelem egybekötése nem volt egyszerű, mert a tűzvédelmi szabályok egyre szigorodnak. (Az üvegfal egy 60 perces tűzállóságú és teljesen külön tűzszakasznak számít, ezáltal a menekülési útvonal szabaddá vált.) Hegedűs Andrea textilművész két nagyméretű, absztrakt alkotása található a csarnok két oldalán egymással szembe helyezve. A két üvegtextil-elem a művész saját kísérletein és invencióján alapszik: a rétegelt, egymásra csúsztatott anyagot két üveglap között égetik ki.

Az előcsarnok egyik legérdekesebb tulajdonsága, hogy az alapvetően semleges színekben tobzódó tér karaktere hogyan változik meg az üvegtextil-elemek megvilágításával, illetve a fényforrások szabályozásával. Nappali fényben semleges színei dominálnak, a tér pedig kinyílik, míg az üvegtextilek megvilágításával a tér megszíneződik és zártabbá alakul.

Az új játszóter is teljesen átalakult, arányait korszerű megoldásokkal próbálták növelni. A nézőteret is többfunkcióssá alakították. Az egykori Mikroszkóp patkó alakú nézőterét megfordítva a 180 széket 141-re csökkentették, viszont így több hely maradt a színpadnak. A nézőszám-veszteség árán létre tudtak hozni egy színpadtechnikailag fejlettebb, játszhatóbb, 6x8 méteres teret, melyhez egy manipulációs tér és oldalszínpad is tartozik. Közvetlenül kapcsolódnak hozzá raktárak és új öltözők is. A székeket egymásba lehet tolni, és fel

is lehet húzni a plafonig, egy új álmennyezetet képezve, világítással, légtechnikával. Vagyis a nézőtér szabadon alakítható: akár egy nagyobb közösségi teret is létre lehet hozni, ülőhelyek nélkül. A nézőtérre a Mikroszkóp Színpad régi, felújított székei kerültek vissza. A nézőtér acélsöveken nyugvó, 10 tonnás tömegét 16, falba csatlakozó retesz és lánc tartja, melyek duplán vannak biztosítva. A mozgatást 16 darab, egytonnás teherbírású motor biztosítja.

Az építész, Vincze Krisztián a legtöbb budapesti színház rekonstrukciójában, felújításában részt vett, és tapasztalatai alapján a színházépítészettel tartja az egyik legkomplexebb építészeti feladatnak. Álláspontja szerint a színházépítész is nagy változások előtt áll, s most már nem a mi korosztályunk, hanem gyermekeink szempontjainak megfeleltethető színházak építésére kellene gondolnunk.

ÜVEGTEXTIL KREATIVITÁS ÉS INNOVÁCIÓ

ANDREA HEGEDŰS DESIGN
GLASS · TEXTILE · LIFESTYLE

hegedusandrea.hu | glasstextile.eu

rakosyglass.hu

THÁLIA TÉLIKERT

Világítástechnika

A projekt világítástechnikai tervének kidolgozására Vincze Krisztián (Art'O-Dom Kft.) építész tervező kérte fel cégünket. Feladatunk a projekt teljes körű világítástechnikai tervezése mellett kiterjedt a betervezett lámpatestek fényáram vezérlési rendszerének a kialakítására is. A betervezett fényáram szabályozott lámpatestek a színháztechnikában alkalmazott DMX512 protokollt használó, speciális, egyedileg konfigurálható elektronikus tápegységekről működnek. Számtalan munkaóra befektetésével szép lassan lépésről lépésre alakult ki az építészekkel, belsőépítészekkel közösen megálmodott világítási rendszer. Az alkalmazott lámpatestek jellemzően olasz prémium kategóriájú termékek, az álmennyezetbe süllyesztett spot és falmosó lámpatestek iGuzzini gyártmányok, a mennyezetbe- és oldalfalba süllyesztett folytonos fénysávot alkotó lámpatestek pedig Macrolux termékek.

A TISSY Lighting Design Kft. világítástervező munkatársai közel 20 éves világítástechnikai tapasztalattal állnak a megrendelőik rendelkezésére bel- és kültéri projektek világítási tervének elkészítésében. Legyen szó akár irodaházak, szállodák, közintézmények, sportlétesítmények, szolgáltató egységek, üzlethelyiségek, magánházak, homlokzatok, utak, parkok, közterek világításáról.

A világítástervezési feladatok mellett vállalkozásunk lámpatestek kereskedelmével is foglalkozik. Cégünk számos külföldi lámpatest gyártónak a magyarországi képviselőjét látja el. Főbb partnereink: iGuzzini, Macrolux, Luce&Light, Esse-ci, Ghidini, Intra Lighting, Spectra Lighting, PUK, Augenti, Goccia, Proled.

Törekvésünk olyan világítástechnikai berendezések tervezése és megvalósítása, amely költséghatékonyan, hosszútávon szolgálja a beruházók igényeit, és mindemellett innovatív módon építészeti szempontból új értéket teremtenek.

tissy
LIGHTING DESIGN

TISSY Lighting Design Kft.
Székhely: 1112 Budapest, Péterhegyi köz 40.
Iroda: 1101 Budapest, Kőbányai út 49.
www.tissylighting.hu
info@tissylighting.hu

Ne vágj ki több fát!

 meva

alkus műanyag zsaluhéj
100%-ban famentes technológia

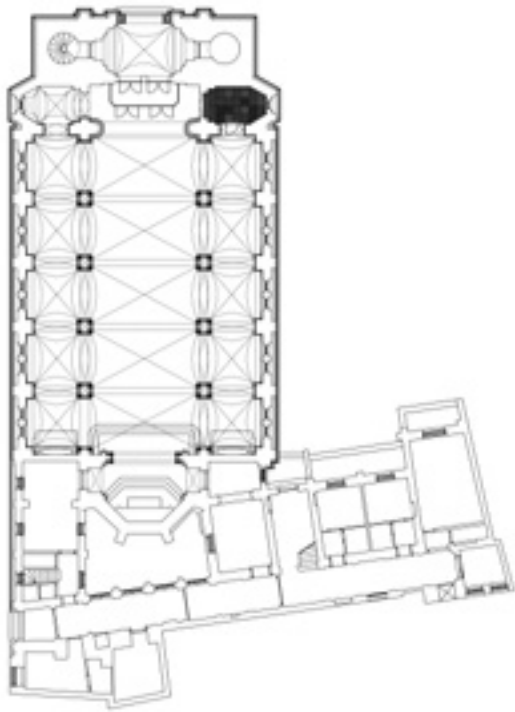
JÁTÉKTÖRTÉNET SZAKRÁLIS TEREKBE

A budapesti Jézus Szíve jezsuita templom vezetése a fiatal családok igényeire reagált, amikor kialakítottak a templom oldalhajójában egy helyiséget, ahol a misék alatt a kisgyerekek játszhatnak. Egy olyan tér létrehozása volt a tervezők feladata, ami képes egyszerre alkalmazkodni a templom reprezentatív műemléki környezetéhez és a játék szabadságához.

Hogyan simítható össze egy történeti, szakrális középület tekintélye és a játék szabadsága? Három problémával nézett szembe a tervezői csapat: a hely szűkösségével, a padló nem megfelelő hő- és komfortérzetével, valamint az épített környezet és a berendezés adott viszonyával, jelesül, hogy a hagyományos használati terekre jellemző bútorelemek, a létrehozandó játéktér idegenül és léptéktelenül

állt volna a nagy belmagassággal, boltzattal és összetett geometriával épült térben. Tehát hogyan alakítható ki egy olyan tér a templomon belül, ahol a megszokott viselkedési normák helyett a szabad mozgás és a játék kerül középpontba, miközben a történeti templom fizikai és szellemi környezete is átélhetővé válik. „A gyerekek és a rájuk vigyázó szülők kényelmét, illetve a játékok tárolását

Szakralitás és játék egyidejűsége

A vastag, mobil szivacs-
bútorok a kőpadló hűvöse
ellen is megóvják a
gyerekeket

úgy akartuk biztosítani, hogy közben ne alkalmazzunk megszokott bútorokat, hanem hagyjuk érvényesülni a történeti templomtér architektúráját. A tér teljes alapterületét kitöltő használati síkot hoztunk létre, mely kárpított szivacs-elemekből és ezekkel azonos kialakítású tárolódobozokból áll. A szivacs-elemek keménysége kellően szilárd játszófelületet biztosít, magassági és szélességi méreteik pedig lehetővé teszik, hogy ülőbútorokként is használhatóak legyenek. Az egyes alkotóelemek könnyen mozgathatóak, így változatos elrendezéseket lehet belőlük kialakítani. A beavatkozással tehát nem csak egy új, megemelt padlószint jött létre, amin játszani lehet, hanem a berendezés önmaga is játékként működik. Mindezek mellett a templombelső érintetlen maradt. A szivacs-elemekből képzett terep így próbál egyensúlyt teremteni a templomépület időtlen mozdulatlansága és a játék folyamatosan mozgásban levő tere között."

Szerző: MARTINKÓ JÓZSEF Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
Belsőépítész: CSANKI BEA (MAGYAR TELEKOM)

BEKÖLTÖZŐK

IRODAI TEREK
A MAGYAR TELEKOM SZÉKHÁZÁBAN

Búcsúszimfónia... Két évvel Tiba János fájdalmasan korai halála után, 2018 legvégén fejeződött be az építész Könyves Kálmán körüti főművének építése. Léptékéhez, urbanisztikai jelentőségéhez méltóan a Magyar Telekom és a T-Systems irodaházaként működő épülettel értő kritikák sora foglalkozott. Tiba János tervezőtársai, a megbízó és a kivitelező hatalmas erőfeszítéseket tett a ház építésének méltó befejezése érdekében. Hiányérzetünk pusztán a belső irodaterек üressége miatt lehetett.

D

acára a hosszú előkészítő folyamatnak, hatalmas kihívás lehetett a majd kétszáz méter hosszú, ötven méter széles, nyolcemeletes épületbe beköltöző több ezer alkalmazott életének megszervezése. Ráadásul az összesen öt „telephelyről” összeköltözők számára az irodaház bérlői nem pusztán irodaterекet, munkahelyeket bútoroztak be, hanem ezzel párhuzamosan az egész cég működési modelljét

átgondolták, ráadásul távlatos körületek tekintésével, hiszen a Magyar Telekom legalább tíz éven keresztül ebben a struktúrában képzelet el a szervezeti működését. Fontos ugyanakkor megérteni, hogy – bár az előző sorokból talán nem ez olvasható ki, de – korunk nagyvállalatai megértették, hogy számukra immár nem a szervezet hatékonyságának növelése a kizárólagos cél, hanem a képzett munkatársak, a munka világába

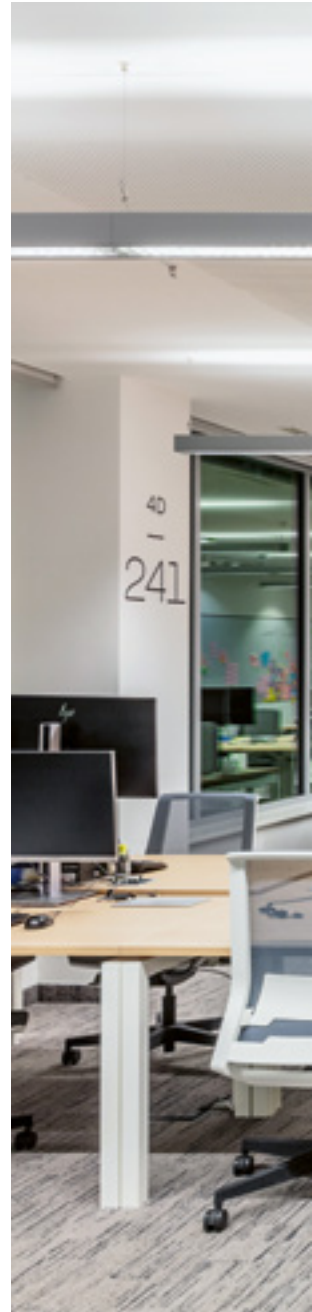
belépő új generációk „jólléte”, illetve új típusú igényeinek a kielégítése. Ekkora struktúrában az irodai design legmagasabb, legkomplexebb megoldásaira van szükség: a belső terek berendezésébe, megtervezésébe a szociológia, antropológia, környezetpszichológia szerepe is beépül. Ha néhány kulcsfogalom mentén beszélünk erről a design-folyamatról, akkor a távlatos gondolkodás mellett a

> Változatos tereket alakítottak ki a kisebb-nagyobb létszámú érkezők megértésére

» Hatalmas üvegfelületek dominálnak szinte mindenhol

^ A hatalmas grafikai falak nemcsak a tájékozódást segítik

**A munkatársak számokból, betűkből,
fényekből, grafikákból kapnak segítséget
a házon belüli tájékozódáshoz.**

Háromféle szék-
asztal-ajánlatból
választottak
a munkatársak

« A Telekom brand-
színei szinte mindenhol
feltűnnek

flexibilitás, a rugalmasság, az ergonómiai minőség, az átláthatóság – egyfajta irodai ökoszisztéma – megteremtése és ennek az ökoszisztémának a diverzitása említhető első körben.

Még az előkészítés fázisában a különféle részlegek helyigényét, illetve egymasmellettiségét kellett a házon belül meghatározni. Így az értékesítés, a jogi osztályok, az IT szakemberek vagy például a call centeres munkaterületek

közül azok kerültek egymás közelébe, amelyek tevékenysége valamilyen módon összefügg. Ezeket a zónákat aztán 16-20 fős open office-okba szervezték, ahol már az egyes „alegységek” speciálisabb, például a hanggátolásban, akusztikai kialakításban jelentkező igényeit is feldolgozták a tervezők. A munkatársak bevonásával három magas minőségű design-kategóriába tartozó asztal-irodaszék-verzió közül

**Említésre méltó a „felnőtt játszótér”,
ahol a hagyományos játszótéri játékok
átiratait lehet használatba venni.**

választották ki végül azt az egy összeállítását, ami minden részleg alapbútorzatát adja, ami a shared office (nincsenek fix munkahelyek) működés alapfeltétele, hiszen a flexibilisen, illetve napról napra átalakuló egyéni munkaterületekben azonos feltételekkel kell kiszolgálni a munkatársakat, nem alakulhat ki versengés a jobb és rosszabb bútorzatok között. A jó design a távlatos tervezés része, hiszen tíz év alatt nem avulhatnak el a munkaállomások.

Manapság igen fontos, hogy az emeletenkénti 5-6 teakonyha, illetve a közösségi terek is jó design- és funkcionális minőséget képviseljenek. Ugyancsak az új irodaházak sajátja, hogy a rekreáció, illetve a közösségi csoportmunka, de a

^ Nincs két egyforma tónusú tér a hatalmas épületben

< A természetes anyagok használata ma már szükségszerűség

< A számok és a színek segítenek az eligazodásban

» 16-20 fős open office-okat alakítottak ki

A belső terek megtervezésében a szociológia, az antropológia és a környezetpszichológia szerepe is meghatározó.

feltöltődés szolgáltatában is változatosan berendezett, kényelmes és inspiráló terek jelenjenek meg a házon belül. Itt, a Telekom-házban ezek közül léteznek aktív és passzív tevékenységre ösztönző terek, amelyek közül nem kizárólag a tetőn kiépített rekortán futópálya említésre méltó, hanem egy „felnőtt játszótér” is, ahol a hagyományos gyermek játszótéri játékok átíratát – mászóka, mászófal, ringlispil stb. – lehet használatba venni. A passzív pihenés tereiben növények, privát használatú telefonboksok, műanyaglabdás heverő háló is megtalálható. A cég és a dolgozók számára is fontos volt, hogy átgondolják a vállalat tárgyalási kultúráját. Rendkívül változatos terek állnak rendelkezésre a kisebb-nagyobb létszámú értekezletek megtartására, míg az egész ház

rendszeréből fakadó módon a külső ügyfelekkel történő megbeszélések tárgyalói mind a földszinten kaptak helyet, így külsősök nem zavarják az emeleti munkatársak tevékenységét. Általánosságban szó esett már a munkaterületek belső rendszeréről, amelyek között képzőművészek és grafikusok bevonásával készült szignalizáció. A Telekom brand-színeinek felhasználásával kerültek a falakra a tájékozódást segítő rendszerek, vagyis a hatalmas irodaházban a különféle részlegek között közlekedő munkatársak számokból, betűkből, fényekből, grafikákból kapnak segítséget a házon belüli tájékozódáshoz. Végeredményben a Telekom új székházának belsőépítészeti karaktere méltó párjává vált a Tiba Stúdió tervezte épület építészeti minőségének.

Belsőépítészeti:
81FONT ARCHITECTURE & DESIGN
BRB ARCHITECT & DESIGN STÚDIÓ
STUDIO URBA
SUBMACHINE
SÜTŐ INTERIOR ARCHITECTS
TIBA ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ

Növénydekoráció: PLANTART

Projektmenedzment:
HD GROUP KOMMUNIKÁCIÓS
ÜGYNÖKSÉG

A KEZDETEKTŐL A TELEKOM SZÉKHÁZIG

Ha egyszer majd a közületi irodabútor piac rendszerváltás utáni történetét megírja valaki, akkor a Mobil A.R.T. Kft. megkerülhetetlen szereplője lesz. Mégsem tudunk eleget erről a cégről, ami több nagy irodaház, székház, szálloda, bankhálózat, bevásárlóközpont fejlesztésében, és számos nemzetközi projektben is benne volt az elmúlt 25 évben. Indulásról, a Magyar Telekom és a T-Systems közös székházban (Telekom Székház) végzett munkájukról Bagó Tamással, a Mobil A.R.T. Irodabútor Kft. alapító ügyvezetőjével beszélgettünk.

Tervezési szempontból is tanulódók a 90-es évek? Gondolok itt arra, hogy nem voltak köbe vésett arculati kötelmek?

Változó volt, mert akadt olyan megrendelő, például a külföldi tulajdonú bankok között, amelyeknek volt arculati kézikönyve, ami alapján az itteni, magyar belsőépítész dolgozott, de sokszor nem volt ilyen. Kereskedők, kivitelezők, tervezők, mind tanultuk a kilencvenes években, hogy hogyan is kell ezeket a tereket létrehozni. Ez volt a hőskor. 1999 nyitottuk meg a bemutatótermünket a Bem rakparton. Ez akkor óriási dolog volt, de ma inkább a saját tradícióink miatt van szükség rá, hiszen a

partnereink – régi, nagy megrendelőink – nem a bemutatótermi kínálatra kíváncsiak, őket a Mobil A.R.T. Kft. hatékonysága, komplexitása és tőkeereje érdekli.

Miért, mi változott?

A válságban nagyon szelektálódott a piac, tapasztaltuk, hogy egyre inkább az összetett, „kulcsrakész” megoldásokat keresik a megrendelők: az elmúlt 15 év alatt sikerült olyan kivitelezői csapatot összeállítanunk, amivel a teljes „fit-outot” képesek vagyunk végig vinni, vagyis velünk van a teljes befejező szakipar.

Méretében, jelentőségében is kiemelkedő projektjeik vannak. Mikor, hogyan indult ez a vállalkozás?

Afféle one-man show-ként indult 1994-ben, akkor Mobil A.R.T. Bt. néven hoztam létre a társaságot. Már a cégalapításkor eldöntöttem, hogy nem a kiskereskedelemre fogok fókuszálni. A rendszerváltás után vagyunk, érkeznek Magyarországra a külföldi befektetők, nagy multinacionális cégek és irodára, irodákra van szükségük, vagyis óriási igény jelentkezett a minőségi bútorok beszerzésére és a kapcsolódó kivitelezésekre is. Külföldről importáltuk a bútorokat, olasz partnerekkel kezdtük a tevékenységünket. Az első fajsúlyos megrendelőink között olyan vállalatok voltak, mint például a Tesco és a Magyar Fejlesztési Bank, aztán egyik partner hozta a másikat. Igazán nagy lépés volt a cég fejlődésében, hogy bekerültünk a banki körökbe és számos magyarországi bankhálózat kiépítésénél közreműködhettünk, ők lettek a kilencvenes években a legnagyobb megrendelőink. Akkoriban a mai arányokat tekintve is óriási léptékekben fejlődött társaságunk árbevétele.

Ez állandó nagy munkavállalói létszámot jelent?

Azt szoktam mondani, hogy a Mobil A.R.T. Kft. „szoftvere” mindössze 12 munkatársat jelent. A referenciáink, a piaci részesedésünk alapján sokan gondolhatják, lehetetlen ennyi emberrel olyan méretű munkákat elvégezni, mint például a Telekom Székház berendezése. És ha a gazdasági „oldalunk” felől nézzük, akkor logikusan merül fel a kérdés, hogy ennyi emberrel hogyan lehet évi több mint 3 milliárd forintos árbevételt realizálni? Ekkora összegű volt a tavalyi éves árbevételünk. Nyilván ennyi állandó munkatárssal nem lehet, de stabil 50-100 fős alvállalkozói körrel igen. Ezeknek a szakembereknek évtizedek óta folyamatosan biztosítunk munkát, képezzük és fejlesztjük őket, még a pénzügyi válság legkritikusabb éveiben is számíthattak ránk.

Szóba került az előbb a Telekom Székház, akkor „forduljunk rá” erre az óriási projektre. Beszédese az alapadatok: nagyjából 60 ezer négyzetméter terület, 4-4300 munkavállaló a házban...

...és nem is 4300, hanem nagyjából 5300 dolgozó, mert az átadás után még ennyi munkavállaló „érkezett”. Ez Közép-Európa legnagyobb, egy épületben lévő irodaterülete. Régi partnerünk a Telekom, 1997 óta vagyunk beszállítói, így minden energiánkat összpontosítottuk, hogy a tenderen minél sikeresebben szerepeljünk. Ne hagyományos, egyfordulós tendert képzeljen el: volt egy úgynevezett előminősítő fázis, ahol nagyon részletesen megvizsgálták a jelentkező cégeket pénzügyi-alkalmassági, referenciaképességi és egyéb szempontok alapján. Csak az előminősítő szakasz egy évig tartott az anyagvállalat, a Deutsche Telekom informatikai platformján keresztül, nagyon átlátható módon, és legalább olyan bonyolult volt, mint a kivitelezés. Több más

jelentős munkánk futott párhuzamosan a Telekom Székházzal, de ezen volt a legnagyobb hangsúly, hiszen, hogy érzékeltessem a méreteket: kb. 200 darab 20 tonnás kamion szállította a Székházba csak a berendezést!

Ha jól veszem ki a szavaiból, nem pusztán az irodákat, tárgyalókat rendezték be, hanem a teljes Székházat.

Így van, a munkaállomások, akusztikus és térelválasztó rendszerek, tárgyalók mellett, például éttermi, rekreációs tereket, sportfunkciókat is tartalmazott a megbízás. Kiemelném, hogy külön tendercsomagot jelentettek a vezérigazgatói és a vezérigazgató-helyettesi székházrészek. Ezek „irodaházak az irodaházban”: extra, egyedi tervezésű és gyártású belsőépítészettel, bútorokkal készültek – Bogár Róbert volt a

belsőépítész, az ő terveit valósítottuk meg. Ráadásul – persze az nem ritkaság –, nem lehetett betartani, hogy a különféle szakágak egymást kövessék, azaz még zajlottak belső építési munkák, amikor nekünk már beszállítanunk kellett. Ezekre a körülményekre és a végeredményre tekintve különösen büszke vagyok minden munkatársamra és az alvállalkozóinkra. Elképesztő energiával, szaktudással és a vállalt időre végezték el ezt a feladatot is.

Említene néhány megbízást, amin jelenleg dolgoznak?

Jelenleg a Magyar Külkereskedelmi Bank, a Takarékbank és Budapest Bank megbízásokon dolgozunk, valamint, hogy más szektorokat is említsek: a Bosch-nak és Leiernek is.

MOBIL A.R.T. KFT.
1027 Budapest, Bem rakpart 30.
Mobil: +36-30-530-80-57
Tel: +36-1-212-61-86
Fax: +36-1-212-74-50
Email: mobilart.bp@mobilartgroup.hu
Web: www.mobilartgroup.hu

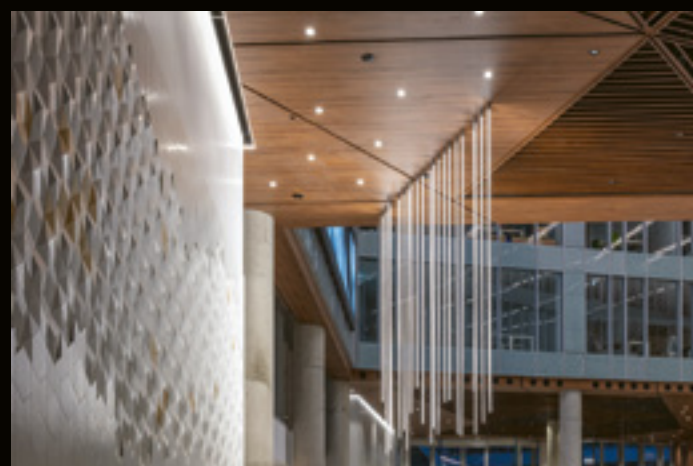
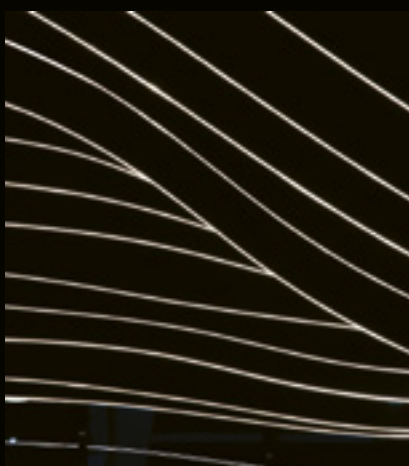

plantart

Növénydekoráció
plantart.hu
2045 Törökbálint, Torbágy u. 14/A

PLANTART DESIGN

A jó világítás az építészet része.
Ergonomikus, környezettudatos és
az embert helyezi a középpontba.
Értéket teremt.

Világítástechnikai tervezés
Látványtervek készítése
Világításvezérlés és programozás
Világítótest értékesítés

b^e light!

www.belight.hu

Szöveg: **BÁN DÁVID** Belsőépítész tervező: **GÖBÖLYÖS KRISTÓF** – ART FRONT HUNGARY KFT.
Fotó: **BATÁR ZSOLT**

A HELY, AHOL A PINCÉR TALÁLKOZIK A NETTEL

**LAZASÁG ÉS MEGBÍZHATÓSÁG
A NETPINCÉR ÚJ IRODÁJÁBAN**

Minden funkció megkapja a megfelelő dinamikájú terét a Netpincér új irodaközpontjában.

A lazaság és a megbízhatóság kettősségére építette fel a belső tér komplex világát Göblyös Kristóf és csapata.

K

orábban valának a folyosó két oldalára rendezett, kutricaszerű kis irodák, majd idővel eljövendett a nyitottság ideje. Az egyre színesebb falak közé esetleg csocsóasztal került, s heti pizza ebéd oldotta fel a légkört. A kezdetben spontán fellazuló irodatereket ma már az egyre tudatosabb, célirányosabb kialakítás vezényli, megjelentek a dizájnirodák, amelyek nem csak a fotókon szeretnek jól mutatni, hanem legfőbb céljuk, hogy a munkatársak tényleg jól érezzék magukat a térben. Hiszen a cégek kezdenek rájönni, ahhoz, hogy a nehezen megszerzett jó munkaerőt

hosszú távon meg tudják tartani, nem elég a versenyképes fizetés, a vonzó juttatások, hanem holisztikus szellemben kialakított minőségi környezetet, jól tervezett építészeti teret is kell teremteni számukra. A startupként indult, ételrendeléssel foglalkozó Netpincér internetes vállalkozás 1999-es megalapítása óta lényegében folyamatosan dinamikusan fejlődik, épp ezért időről időre kinötte a rendelkezésére álló irodatereket is. Több költözés után jutottak el a Belvároshoz közeli, tízéves bér-irodaházba, ahol nemrég egy újabb, 600 négyzetméteres területtel

bővíthettek. A 47 munkatársat befogadó térség kialakításának komplex belsőépítészeti tervezését Göbölös Kristóf és csapata végezte a dolgozói és a vezetői igények függvényében. A liftből kilépő érkező a fogadótérben találja magát, ahol egy ívesen hullámzó, a futárok lendületét – vagy akár az ételek illatát – jelképező terrácsterel finoman a recepciós pult felé. A szoborszerű képződmény kellőképpen szelős ahhoz, hogy megfelelő mennyiségű fény jusson el az ablakoktól a belső terekbe, ugyanakkor a cég arculatára jellemző – s a belső térelválasztók profiljaiban is

A liftből kilépőt a lendületes térrács tereli a recepció pult irányába

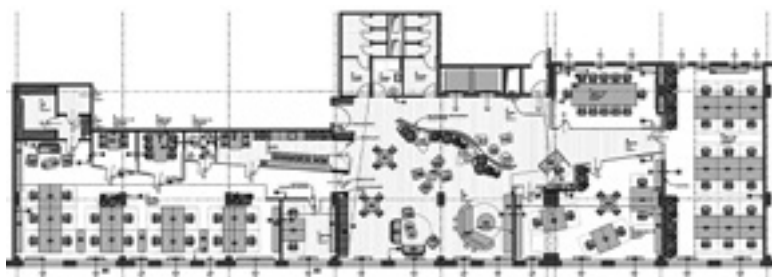
Tervezés és megvalósítás éve: 2019
Alapterület: 600 m²

Belsőépítész vezető tervező:
GÖBÖLYÖS KRISTÓF
Belsőépítész tervező munkatárs:
BAKÓ ATTILA, BAKOS ANNA SAMSZI,
SZEDER-KRAUSZ ÁGNES
(ART FRONT HUNGARY KFT.)
Irodabútor: OFFICE LINE KFT.
Padlóburkolat: DECOR FLOOR KFT.
Világítástechnika: PONT LIGHT KFT.
Helyadatok: STUDIUM IRODAHÁZ
(1093 Budapest, Czuczor u. 6./2.)

^ Az irodacsoport magja
a flexibilis kialakítású
közösségi tér

A közösségi tér központi
eleme a karakteres kanapé,
a napindító meetingek
helyszíne

visszaköszönő – piros színe külön dinamizmust ad a különböző módon beforgatott lamelláknak, amin kis optikai játékkal egy, az éhes vendéghez tekerő biciklisfutár fehér sziluettje is kirajzolódik. A térrács túloldala rejtje az irodaegyüttes központi, közösségi terét, ahol különböző kanapék és lazán szervezett ülőhelyek, magasított asztalok adnak flexibilitást, lehet itt akár napindító meetinget vagy prezentációt is szervezni, de munka közben bárki idetévedhet a laptopjával, ha épp egy kis helyváltoztatásra van igénye. Ide kapcsolódik a hatalmas üvegfalakkal leválasztott, de mégis a közösségi térséggel egybeolvadó konyha is. A központi egység köré két irányban, különböző elrendezésű, a munkavégzés igényeihez igazodó irodacsoport

csatlakozik. Míg a pénzügyi és a jogi részleg egy szeparált, részben tagolt, kisebb alapterületű, csendesebb helyiségben dolgozik, addig a túloldalon a marketingesek dinamikusabb munkavégzéséhez egy open office-t alakítottak ki. Külön világ a programozók, IT fejlesztők birodalma, ami szintén egyterű irodát kapott, az egyik falszakaszon teljes magasságban festett „white board”-dal. A térségbe még egy nagyobb – menta fantázianevű – és több, ételneveket viselő kisebb tárgyalót is elhelyeztek, amelyek egyedileg tervezett akusztikai megoldásaikkal tökéletesen izoláltak lehetnek a térség többi részétől. A közösségi térbe még egy egyszemélyes „telefonfülkét” is beletettek, amely egy lekerekített élképű, szintén

teljesen hangszigetelő üvegajtóval ellátott kabin, ahova szintén visszavonulhat bármely munkatárs. A legtöbb helyen üvegfalakkal tagolt irodacsoport jól áttekinthető, az utcafront ablakaiból pedig kellő mennyiségű természetes fény is át tudja járni a tereket, ugyanakkor a szisztematikusan elhelyezett részlegek megfelelő módon szeparáltak, mégis kapcsolatban állnak egymással. A komfortérzet és a munkatársak mentális állapotának javítása érdekében több helyen a biofília jegyében dús növényzetű, speciális megvilágítást kapó zöld szigeteket is kialakítottak, de külön ügyeltek a megkomponált színvilágra és a transzparens terek által kirajzolt, több irányból is értelmet nyerő vizuális élmény létrehozására.

A konyhát csak az üvegfalak hasítják ki a közösségi térből

« A marketingesek open office-ából hangszigetelt kis tárgyalók nyílnak

A Menta tárgyaló komplex akusztikai rendszerével szinte teljesen izolálni tudja a külvilágot

AHOL AZ ÁTGONDOLT KONCEPCIÓ A KIVÁLÓ MINŐSÉGGEL TALÁLKOZIK.

AHOL A KÖZÜLETI PROJEKTEK TERÉN IS EGYEDI JEGYEK HOZHATÓK LÉTRE.

AHOL AZ ÖTLETEK MEGKÜLÖNBÖZTETNEK A VERSENYTÁRSAKTÓL.

JAB ANSTOETZ KÖZÜLET - VALÓSÍTSA MEG VELÜNK AZ ELKÉPZELÉSEIT!

JAB
ANSTOETZ

CHIVASSO

Gardisette

 climatex®
performance fabrics

JAB
ANSTOETZ
FLOORING

Pont Light Kft.
1036 Budapest, Nagyszombat u. 1.
Tel.: (+36-70) 614 8036
E-mail: info@pontlight.hu
Web: www.pontlight.hu

PONTLIGHT
DESIGNED WITH YOU

PONTLIGHT.HU

EGYEDI LÁMPATESTEK GYÁRTÁSA / KIVITELEZÉSE

Az Office Line a Netpincér és a Telekom irodabútor szállítója

FLEXIBLE ISOLATED ZONES

» DEKO

A DEKO az európai piacon vezető szereplővé vált a beltéri üvegfallak és azokba integrált ajtók gyártásával és forgalmazásával. A fő célja az, hogy rendszerelemekből egyedi, flexibilisen alakítható termékeket hozzon létre magas minőségben és letisztult dizájnnal, melyek megfelelnek a hanggátlási vagy éppen tűzgátlási előírásoknak, emellett kielégítik a felhasználói igényeket a környezet, a funkcionalitás, az esztétika és a minőség szempontjából.

« Woodtec – vetroCUBE

A vetroCUBE rendszerek room in room moduláris rendszerű helyiségek kialakítását teszik lehetővé a nyitott irodaterekben, amelyek alkalmasak phone booth-ok vagy kisebb-nagyobb tárgyalóhelyiségek kialakítására. A vetroCUBE helyiségek saját világítási-, szellőztető- és hűtő rendszerrel vannak ellátva de akár az épület gépészeti rendszeréhez is csatlakoztathatóak.

» E-SmartFilm az intelligens fólia

Az E-SmartFilm egy szuper vékony, üvegfelületre applikálható PDLC alapú folyadékkristályos fólia. A fólia feszültség hatására savmart hatású átláthatatlan felülete átláthatóvá válik. Egy nyitott látogatóterem például egyetlen gombnyomásra diszkrét tárgyalóvá alakítható. Az intelligensfólia átláthatósága igény szerint állítható is, sőt akár óriásképernyővé is változtatható, lehetővé téve ezzel például egy nagy méretben kivetített irodai prezentációt. Az E-SmartFilm rendszer integrálható az okosiroda alkalmazásokhoz is.

» Abopart

Mobilfalak a nagyobb terekért!
Az Abopart mobilfalak kiváló minőséggel, magas hanggátlással biztosítják a változó terek kialakítását. Akár 60 dB hanggátlás, 12 méter panelmagasság, félautomata vagy teljesen automata kialakítás, hangnyelző speciális perforált felületek rendelhetőek. Az Abopart törekszik arra, hogy termékük nem csupán egy tökéletes mobilfal legyen, hanem a választható felületeivel, anyagaival tökéletesen harmonizáljon is az enteriőrrel.

KÖZÉPPONTBAN AZ ANALÓG FOTOGRÁFIA

Szerző: **VAKLI TÜNDE** Fotó: **BUJNOVSZKY TAMÁS** Konceptió, működtetés, működtetés, belsőépítész: **KRASZNAI JÁNOS, PROKOPP DÓRA, ZSIGMOND GÁBOR**

A FŐFOTÓ A BAROSS UTCÁBAN

Napjainkban az analóg fotózás érzékelhetően reneszánszát éli. A filmes fotótechnikák iránti növekvő érdeklődés tetten érhető a fényképezőgépek eladási számainál, de egyre többen vannak, akik előveszik a porosodó családi örökségeket – Leica, Zenit kamerákat –, és szeretnék elsajátítani a használatukhoz szükséges tudást. A jelenség háttérében elsősorban a slow-mozgalom húzódik meg, ami mára elérte a fotókészítés gyakorlatát is. A gyorsan, vaktában lőtt képek tömkelegét elkezdték felváltani az átgondolt, precízen megkomponált felvételek. Egyre inkább kezdjük (újra) felfedezni az analóg képekben rejlő jellegzetes hangulatot, és olyan, kézzel fogható emlékeket készítünk, amelyek (ismét) fontosabbá, intimebbé teszik a megörökített pillanatok.

Ezt a nemzetközi trendet figyelemmel kísérve álmodta és valósította meg a Főfotót egy elválaszthatatlan fotós alkotópáros; Zsigmond Gábor és Krasznai János. A hiánypótló közösségi térben minden egy helyen koncentrálódik, ami az analóg fotográfiával kapcsolatos. A Főfotó ugyanis egy kiállítótér, fotószaküzlet, labor és kávézó izgalmas fúziójából jött létre. A számos lehetőséget magában foglaló koncepció a Palotanegyed szívében, egy eleve sokszínű kulturális élettel bíró környéken lelt otthonra. A 150 éves Kálvin téri bérház kapujához érkezve csengetni kell, ami egyfajta különlegesség érzetével tölti el az embert. Az egykor SZDSZ-pártirodaként is működő helyiségben minden Gábor, János és

◀ A Főfotó havi rendszerességgel szervez fotókiállításokat. Elsőként Matti Varga képeit láthatták az érdeklődők.

> A bensőséges hangulatot árasztó kávézó-bolt rész kiválóan alkalmas nyugodt, akár szakmai beszélgetésekre

∨ Az önálló funkciókkal bíró terek leginkább az ipusztriális/loft, vintage stílus jegyeit hordozzák magukon

A Főfotó egy kiállítótér, fotószaküzlet, labor és kávézó izgalmas fúziója, amelynek középpontjában a napjainkban egyre népszerűbbé váló analóg fotográfia áll.

A kiállítótér falait és mennyezetét a "white cube" módszertanával tudatosan szakítva mélykékre színezték

János felesége, Prokopp Dóra elképzelései alapján, saját kezűleg valósult meg. A belvárosi polgári lakások sajátosságai adódóan a Főfotót nagy belmagasság, körbejárható, tágas terek jellemzik. Az előtérbe került a labor és az alapítók munkatereként szolgáló épített galéria. Egyenesen haladva a kiállítótérben találjuk magunkat, ahol a falakat és a mennyezetet a „white cube” módszertanával tudatosan szakítva mélykék színűre fúj-ták. A havi rendszerességgel szervezett fotókiállítások mellett a tematikus előadásokat és vetítéseket is itt rendezik. A kiállítótér után a kávézó-bolt rész következik, ahol a színvilág és a meleg fényű világítás bensőséges hangulatot varázsol, így kiválóan alkalmas nyugodt,

akár szakmai beszélgetésekre. A négy, önálló funkcióval bíró tér leginkább az industriális/loft, vintage stílus jegyeit hordozza magán, és tele van látványos belsőépítészeti megoldásokkal. Élethűen antikolt, koptatott falfestés, csupasz téglafelületek, a fa és az üveg összjátéka, egyedi világítótestek formabontó elrendezéssel. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a berendezési tárgyakat a legkülönbözőbb korokból és helyekről válogatták össze. Az állógalériát például a szentendrei szülőotthon korlátja keretezi, de találunk itt reflektort az MTK-stadionból, bunda asztalokat a Zeneakadémiáról, asztali lámpákat és szőnyeget a Zara Home-ból. A belső design ikonikus darabjai a szakület-részen kaptak

helyet. Az analóg és instant gépek, nyersanyagok egy szarvasi ékszerész mid-century modern stílusú vitrines szekrényeiben sorakoznak. Az '50-es évekbeli bútorzat felett pedig méltó helyére talált a váci Forte film- és fotópapírgyár eredeti állapotában meghagyott „FORTE” felirata, ami tökéletesen szimbolizálja a hely lényegét. Az egyes helyiségek külön-külön is erős atmoszférát teremtenek, ugyanakkor az összképet nézve a változatos felületek, bútorok, dekorációk végül egy különleges és harmonikus enteriőrre állnak össze. A Főfotó kialakítása sikeresen ötvözi a polgári lakás hagyományos adottságait az industriális jegyekkel, miközben kreatív utalásokat tesz a koncepció központi elemére, a fotóra.

b@ light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.
www.belight.hu

needle.

DESIGN BY NITEO LIGHTING FOR DELTA LIGHT®

**PURE
LIGHTING
PLEASURE**

 DELTALIGHT®

PAJTÁS – EGY LEGENDA METAMORFÓZISA

EGY URBÁNUS MÍTOSZ ÚJJÁSZÜLETÉSE

Szerző: SZŐNYEG-SZEGVÁRI ESZTER Fotó: BATA TAMÁS
Építészeti-belsőépítészeti: HATVANI ÁDÁM – SPORAARCHITECTS ÉPÍTÉSZETI KFT.

A keleti blokk vasfüggönnyel keretezett játszóterének budapesti grundján a hatvanas-hetvenes években a vendéglátóipar sorra nyitotta meg kultikus helyszíneit. A táncdalslágerek és az úttörődalok elhalkulásával, majd pedig a funkció- és tulajdonosváltás mindennapos gyakorlatának kialakulásával ezek a legendák sorra tűntek el a város térképéről. Ma, amikor a Bukarest éttermet, az Old Firenzét és a Nirvána presszót már csak a fekete-fehér vagy diapozitív felvételek vintage-lencséjén keresztül szerethetjük, mindig fájdalmas az újabb áldozatról szóló hír.

Igy volt ez az 1969-ben alapított Pajtás Önkiszolgáló Étteremmel is, amikor a közétkeztetés vízivárosi csarnokának tulajdonosa közel 50 évnyi szolgálat után 2017-ben az egység bezárása mellett döntött. A helyiség az év végén gazdát cserélt, és megkezdődött a találgatás a Pajtás sorsáról. Arra azonban senki sem számított, hogy a 2019-ben lezajlott átalakítás során mind az új tulajdonosnak, mind pedig a megbízott tervezőirodának mennyire fontos és tudatos szempont

lesz a hely szellemének megőrzésére. Mivel az étteremből iroda lett, a funkcióváltás a belső terekben jelentős változásokat eredményezett. A komplett enteriőr átformálásával – a hajdani utcafronti kiszolgálóhelyiség és hátsó konyharész helyén – két irodai egységet alakítottak ki, melyeket jelenleg az Adventum Befektetési Alapkezelő Zrt. és a Hümpfner Ügyvédi Iroda bérel. Az elszeparált munkahelyek között a közös tárgyalók, a vizesblokkok, a konyha és a lounge hangulatú közösségi tér kaptak

helyet. A Martig Kft. és a Sporaarchitects közös elképzelése a fenntartható építészeti megoldások minél szélesebb körű megvalósítása volt egy modernizált környezetben. A fenntarthatóság pedig ebben az esetben az ökotudatos gépészeti megoldásokon, a természetes növényzet domináns (zöldfal és szobanövények) jelenlétén és az elektromos töltőállomás elhelyezésén kívül az építészeti újrahasznosítás számos jól működő gesztusát felvonultatja. Az álmennyezet visszabontásával jó állapotban lévő

« Az egykori utcafronti kiszolgálóhelyiség és a hátsó konyharész helyén két irodai egységet alakítottak ki

✓ Az alaprajz mértani alakzatait a közösségi térbe vezető, szabálytalan sugárút szeli ketté

Az ökotudatos tervezés számol a természetes növényzet domináns (zöldfal és szobanövények) jelenlétével

A közös terek – például a konyha – az elszeparált munkaállomások között kaptak helyet

A 2019-ben lezajlott átalakítás során az új tulajdonosnak és a tervezőirodának is egyaránt fontos volt a helyszellemének megőrzése.

Háttérben a lounge hangulatú közösségi tér

A látszóbeton burkolat egy része a visszabontáskor jó állapotban talált betonfödém kiegészítése

Tervezés és átadás éve: 2019
Bruttó terület: 706 m²

Építészet-belsőépítészet:
HATVANI ÁDÁM, DÉKÁNY TIBOR
PAP SZABINA, TRESZKAI ANETT,
KOSIK PÉTER, TÓTH MÁTÉ
(SPORAARCHITECTS ÉPÍTÉSZETI KFT.)

Fejlesztő: MARTIG KFT.

Címadatok: 1011, Budapest
Gyorskocsi u. 9-11

betonfödémeket találtak, így sikerült több helyen látszóbeton burkolatot kialakítani, és megmaradtak az oszlopok is mint térszervező, monolitikus szerkezeti egységek. A lakóház infrastruktúrájának múlt századi alkatrészei azonban a nyersbetonhoz jól illő sötét burkolópanelek takarásába kerültek. Az alaprajz mértani alakzatait a közösségi térbe vezető, szabálytalan sugárút szeli ketté, melynek töredezett formái egyébként éppen a Kádár-éra lépcsőházait és a helyszínen lévő eredeti padlózat mettlachi-darabjait idézik meg. A társalgó és az azt keresztező passzázs

nyitott terének metszéspontja a tervek szerint egy sokkal definiáltabb funkciót kapott volna. A Spora terveiben a jelenlegi felülvilágítók helyett a födém megnyitásával egy átriumos térrész alakult volna ki, amiből csigalépcső vezet fel a tetőteraszra – ez azonban a társasház döntése értelmében nem valósulhatott meg. Az új homlokzat – a portál áthelyezésén kívül – az üvegfelület osztásának megtartásával az eredetit reprodukálja, azzal a rajongóknak minden bizonnyal szemet szűrő kivétellel, hogy a Pajtás paneles és fénycsöves neon feliratai már nem láthatóak. Az eredeti

feliratok az Elektrotechnikai Múzeumba kerültek ugyan, de a homlokzatot imitáló fal (felirattal, és az üvegen átsejlő hajdani berendezéssel), mint a Pajtás mementója, az irodaház közösségi terének díszé lett. A fal erős szimbólum is a térben: egyrészt a tulajdonos főhajtása a ház történeti öröksége és urbánus mítosza előtt, másrészt a tervezőiroda részéről egy olyan szakmai magatartásról való tanúskodás, ami bemutatja, hogyan lehet újrashakosítani a későmodern építészeti gyakran zárványnak ítélt példáinak építészeti és eszmei értékeit.

BEKÖLTÖZTETJÜK A TERMÉSZETET A MUNKAHELYEDRE.

Tanulmányok által bizonyított, pozitív élettani hatásai a belső térben elhelyezett zöld növényeknek.

- ✿ Tisztítják a levegőt
- ✿ Javítják a koncentrációt
- ✿ Optimista hangulatot teremtenek
- ✿ Pihentetnek

Ha te is szeretnéd ezeket az előnyöket élvezni, keress minket, mi segítünk.

Gourmet Garden Kft-Grofie
06 70 443 3595
hello@grofie.hu
www.grofiEZoldfal.com

ÚJ ELŐFIZETÉSI LEHETŐSÉGEK

15% KEDVEZMÉNNYEL

OCTOGON DECO
ÉVES ELŐFIZETÉS

6 LAPSZÁM:
4.170 FT/ÉV

**OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN**
ÉVES ELŐFIZETÉS

8 LAPSZÁM:
13.260 FT/ÉV

**OCTOGON DECO
+OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN**

ÉVES ELŐFIZETÉSI
CSOMAG

6 + 8 LAPSZÁM:
17.430 FT/ÉV

MEGRENDELEM@OCTOGON.HU

OCTOGON
deco

be light!

SIMES

luce per l'architettura

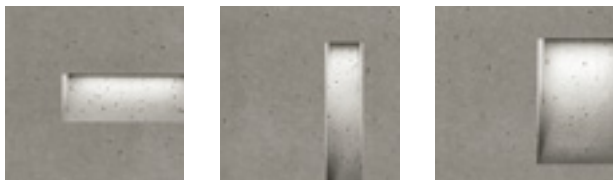
Be light Kft.
H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146
www.belight.hu

Ghost by SADLER[®] Lighting void

The light blade comes from the concrete.
When it's off, it disappears.

No artifice, just a cut in the concrete with
brutal and magic inspiration: Actually a
technical prodigy, directly casted into the
concrete, the product of a sophisticated
and invisible genius to fuse architecture
and light in a natural way.

Marc Sadler

Product guide video

ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA, TEXTILIÁK
JAB JOSEF ANSTOETZ KG MAGYARORSZÁGI KÉPVISELET
1126 BUDAPEST, AGÁRDI ÚT 3/B.
TEL.: (+36-1) 235 6050
FAX: (+36-1) 235 6058
E-MAIL: SALES-HU@JAB.DE
WEB: WWW.JAB.DE
154. OLD.

ÁRNYÉKOLÁS, TERMÉSZETES SZELLŐZÉS,
NAPENERGIA
ARCHISHADE KFT.
2120 DUNAKESZI, PALLAG UTCA. 47.
TEL.: (+36-30) 219 4740
E-MAIL: LASZLO.BODIS@ARCHISHADE.HU
WEB: WWW.ARCHISHADE.HU
114. OLD.

BÁDOGOS MUNKÁK
HOREX IPARI ÉS KERESKEDELMI KFT.
1211 BUDAPEST, VARRÓGÉPGYÁR U. 10/1
REZNICSEK ZOLTÁN: +36 20 934 9480, +36 70 777 1874
TEL: +361-420-7808, FAX: +361-420-7808,
E-MAIL: REZNICSEKZOLTAN@HOREX.HU
WEB: WWW.HOREX.HU
60. OLD

BELTÉRI AJTÓK, TÉRELVÁLASZTÓK, DESIGN
BÚTOROK
ARKHENEÁ
1054 BUDAPEST, HOLD U. 21.
TEL.: (+36-1) 302 8150, 302 8151
MOBIL: (+36-30) 302 8150
E-MAIL: ARKHENEÁ@ARKHENEÁ.HU
WEB: WWW.ARKHENEÁ.HU
7. OLD.

BELTÉRI ÜVEGFALAK
GMB SOLUTIONS KFT.
1139 BUDAPEST, LOMB UTCA 37-39 B3
TEL.: (+36-1) 270 9072
FAX: (+36-1) 270 9073
E-MAIL: INFO@GMB.HU
WEB: WWW.GMB.HU
157. OLD.

DESIGN LÁMPÁK / VILÁGÍTÁSTECHNIKA
PONT LIGHT KFT.
1036 BUDAPEST, NAGYSZOMBAT UTCA 1.
TEL.: (+36-70) 614 8036
FAX: -
E-MAIL: INFO@PONTLIGHT.HU
WEB: WWW.PONTLIGHT.HU
155. OLD.

EDELHOLZ FAPADLÓ, FALBURKOLAT,
TERASZBURKOLAT GYÁRTÁSA
EDELHOLZ FAIPARI KFT.
SZÉKHELY: 9900 KÖRMEND, GÁRDONYI GÉZA U.
19.
TÉLEPHELY: 8999 ZALALÖVŐ, EGERÁGI ÚT (IPARI
PARK)
TEL: (+36-92) 571 028
FAX: (+36-92) 371 109
E-MAIL: INFO@EDELHOLZ.HU
WEB: WWW.EDELHOLZ.HU
8. OLD.

EGYEDI ÜVEGEZÉSI MUNKÁLATOK
DUAL GLASS KFT.
2243 KÓKA, NAGYKÁTAI ÚT 133.
TEL.: (+36-20) 211 5151
E-MAIL: GARGYAN@DUALGLASS.HU
WEB: WWW.DUALGLASS.HU
6. OLD.

ÉPÍTŐIPARI GENERÁLKIVITELEZÉS,
FÓVÁLLALKOZÁS
LAKI ÉPÜLETSOBRÁSZ ZRT.
1151 BUDAPEST, MOGYORÓD ÚTJA 12-14.
TEL.: (+36-1) 814 2128
FAX: (+36-1) 814 2122
E-MAIL: INFO@LAKINET.HU
WEB: WWW.LAKINET.HU
B2, 56-57. OLD.

GARÁZSKAPUK, AJTÓK, IPARI KAPURENDSZEREK
FORGALMAZÁSA
HÖRMANN HUNGÁRIA KFT.
2310 SZIGETSZENTMIKLÓS, LESHEGY U. 15.
TEL.: (+36-24) 525 100
FAX: (+36-24) 525 110
E-MAIL: INFO@HORMANN.HU
WEB: WWW.HORMANN.HU
14. OLD.

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS
FITOUT ZRT.
1038 BUDAPEST, RÉVÉSZ UTCA 25.
TEL.: (+36-1) 705 8773
FAX: (+36-1) 705 8776
E-MAIL: INFO@FITOUT.HU
WEB: WWW.FITOUT.HU
1.OLD.

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS
MARKET ÉPÍTŐ ZRT.
1037 BUDAPEST, BOJTÁR U. 53.
TEL.: (+36 1) 279 2727
E-MAIL: MARKETIRODA@MARKET.HU
WEB: WWW.MARKET.HU
38-39. OLD

IRODABÚTOR
OFFICE LINE GROUP
1117 BUDAPEST, BUDAFOKI ÚT 91-93.
IP WEST IRODAHÁZ, C. ÉP. FSZT.
TEL.: +36 (1) 354 1620
E-MAIL: INFO@OFFICE-LINE.HU
WEB: WWW.OFFICE-LINE.HU
156. OLD

IRODABÚTOR-NAGYKERESKEDELEM
MOBIL A.R.T. KFT.
1027 BUDAPEST, BEM RAKPART 30.
TEL.: (+36-1) 212 6186
E-MAIL: MOBILART.BP@MOBILARTGROUP.HU
WEB: WWW.MOBILARTGROUP.HU
144-145. OLD.

KERTBERENDEZÉS
TECTONA HUNGARY KFT.
1021 BUDAPEST, HÜVÖSVÖLGYI ÚT 181.
TEL.: (+36-1) 392-7985
E-MAIL: INFO@TECTONAGRANDIS.HU
WEB: WWW.TECTONAGRANDIS.HU
10. OLD.

KERTTERVEZÉS ÉS KERTÉPÍTÉS
MAGNOLIA ART KERTÉPÍTŐ KFT.
8372 CSERSZEGTOMAJ, BARÁT U. 176.
TEL.: (+36-20) 966 0718, (+36-20) 336 0718
E-MAIL: INFO@MAGNOLIAART.HU
WEB: HTTPS://MAGNOLIAART.HU/
112-113. OLDAL

KERTTERVEZÉS, KERTÉPÍTÉS, KERTFENNTARTÁS,
KERTFELÚJÍTÁS
TUBAKERT KFT.
TEL.: (+36-20) 927 9599
E-MAIL: TUBAKERT@GMAIL.COM
WEB: WWW.TUBAKERT.HU
115. OLD.

KILINCSEK, FOGANTYÚK, BÚTORLÁBAK, EGYÉB
KIEGÉSZÍTŐK
SMALL DETAILS LUXURY HARDWARE
1106 BUDAPEST, FÁTYOLKA UTCA 4.
TEL.: +36 (70) 634 4591
E-MAIL: INFO@SMALLDETAILS.HU
WEB: WWW.SMALLDETAILS.HU
16-17. OLD.

KÜLSŐ FALBURKOLAT, HOMLOKZAT,
BELSŐ FALBURKOLAT, BÚTORZATOK
FUNDERMAX GMBH
KLAGENFURTER STRASSE 87-89
A-9300 ST. VEIT / GLAN
TEL.: +43 (0)5 / 9494-0
FAX:+43 (0)5 / 9494-4200
E-MAIL: OFFICE@FUNDERMAX.AT
WEB: WWW.FUNDERMAX.AT
11. OLD.

KUTATÁS, FEJLESZTÉS, GYÁRTÁS
GRAPHISOFT SE
1031 BUDAPEST, ZÁHONY U. 7. (GRAPHISOFT PARK)
TEL.: +36 (1) 437-3000
FAX: +36 (1) 437-3099
E-MAIL: MAIL@GRAPHISOFT.HU
WEB: WWW.GRAPHISOFT.COM
104-105. OLD.

NÖVÉNYDEKORÁCIÓ, ZÖLDFAL TERVEZÉSE,
KIVITELEZÉSE, KARBANTARTÁSA
PLANTART KFT.
2045 TÖRÖKBÁLINT, TORBÁGY U. 14.
TEL.: (+36-30) 497 4320
E-MAIL: ERTEKESITES@PLANTRART.HU
WEB: WWW.PLANTRART.HU
146.OLD.

NYÍLÁSZÁRÓK
PORTE CLÉS
1016 BUDAPEST, HEGYALJA ÚT 23.
TEL.: (+36-1) 788 8088, (+36-20) 284 4738
E-MAIL: INFO@PORTECLES.HU
WEB: WWW.PORTECLES.HU
9. OLD.

TETŐCSERÉP GYÁRTÁSA
TERRÁN TETŐCSERÉP GYÁRTÓ KFT.
7754. BÖLY, TOMPA MIHÁLY U. 10.
TEL.: (+36-69) 569 950
FAX: (+36-69) 569 951
E-MAIL: VEVOSZOLG@TERRANTETO.HU
WEB: TERRANTETO.HU
B4, 15. OLD.

TETŐ- ÉS HOMLOKZATBURKOLATOK
PREFÁ HUNGÁRIA KFT.
2040 BUDAÖRS, GYÁR U. 2., BUDAÖRSI IPARI PARK
TEL.: (+36-30) 686 6786
E-MAIL: OFFICE.HU@PREFA.COM
WEB: WWW.PREFA.HU
58-59. OLD.

TETŐTÉRI ABLAKOK GYÁRTÁSA
VELUX MAGYARORSZÁG KFT.
1031 BUDAPEST, ZSÓFIA UTCA 1-3.
TEL.: (+36-1) 436 0601
FAX: (+36-1) 436 0605
E-MAIL: VELUX-H@VELUX.COM
WEB: WWW.VELUX.HU
12-13. OLD

TEXTILTERVEZŐ
ANDREA HEGEDŰS DESIGN
1034 BUDAPEST, ZÁPOR U. 16/A
TEL.: +36 (30) 236 1470
EMAIL: DESIGN@HEGEDUSANDREA.HU
WEB: WWW.HEGEDUSANDREA.HU
130. OLD.

ÜVEGEZETT TŰZGÁTLÓ MEGOLDÁSOK
COOLFIRE KFT.
1097 BUDAPEST, ILLATOS ÚT 13.
TEL.: (+36-20) 978 4346
E-MAIL: INFO@COOLFIRE.HU
WEB: WWW.COOLFIRE.HU
B3

ÜVEGIPAR
RÁKOSY GLASS KFT.
1141 BUDAPEST, ÁLMOS VEZÉR ÚT 55.
TEL.: +36 (1) 261 0445
WEB: WWW.RAKOSYUVEG.HU
130. OLD.

VILÁGÍTÁSTECHNIKA
TISSY LIGHTING DESIG KFT.
SZÉKHELY: 1112 BUDAPEST, PÉTERHEGYI KÖZ 40.
IRODA: 1101 BUDAPEST, KÓBÁNYAI ÚT 49.
TEL: +36 (70) 639 9921
E-MAIL: INFO@TISSYLIGHTING.HU
WEB: WWW.TISSYLIGHTING.HU
131. OLD.

VILÁGÍTÁSTECHNIKA, VILÁGÍTÁS VEZÉRLÉS
BE LIGHT KFT.
1025 BUDAPEST, SZÉPVÖLGYI ÚT 146.
TEL.: (+36-1) 438 0748
FAX: (+36-1) 325 6266
E-MAIL: BELIGHT@BELIGHT.HU
WEB: WWW.BELIGHT.HU
147., 163., 171. OLD.

ZÖLDFAL TERVEZÉS ÉS KIVITELEZÉS, BELTÉRI
NÖVÉNYESÍTÉS, KERTÉPÍTÉS ÉS KERTGONDOZÁS
GOURMET GARDEN KFT. / GROFIE
8600 SIÓFOK, SIÓFOKI UTCA 23.
TEL.: (+36-70) 443 3595
FAX: -
E-MAIL: HELLO@GROFIE.HU
WEB: WWW.GROFIEZOLDFAL.COM
170. OLD.

ZSALUGYÁRTÁS
MEVA ZSALURENDSZEREK ZRT.
1047 BUDAPEST, LABDARÚGÓ U. 19.
TEL.: (+36-1) 272-2222
E-MAIL: INFO@MEVA.HU
WEB: WWW.MEVA.HU
131. OLD.